

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ &
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ 2010-2011
«ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ - ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ»

ΤΙΤΛΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ :

Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΩΝ «ΔΥΣΑΡΕΣΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ» ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟ
ΙΣΤΟ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ.
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ :
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΛΑΛΕΝΗΣ

ΣΤΑΪΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

ΒΟΛΟΣ ΙΟΥΝΙΟΣ 2012

Περίληψη

Αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής, αποτελεί η διερεύνηση της φυσιογνωμίας των «δυσάρεστων χρήσεων» στον πολεοδομικό ιστό του σύγχρονου αστικού χώρου, θεσμικά και χωρικά στην Ελλάδα με παράδειγμα την Αθήνα. Ως «δυσάρεστες χρήσεις» ξεχώρισα την πορνεία και την μαστιγα των ναρκωτικών σε συνάρτηση με το πρόβλημα των μεταναστών και την γκετοποίηση του ιστορικού κέντρου της πόλης της Αθήνας.

Χρήσεις που άλλοτε είναι χωροθετημένες και άλλοτε διάσπαρτες μέσα στον ιστό της πόλης. Μελετάται η διαχρονική εξέλιξη του θεσμικού πλαισίου που αφορά τον αγοραίο έρωτα και τη χρήση ναρκωτικών έτσι όπως αυτό διαμορφώθηκε από τους διαφορετικούς ιστορικούς, πολιτικούς και κοινωνικούς παράγοντες που το επηρέασαν. Ακολουθώντας, αναλύονται οι έννοιες που θα μας απασχολήσουν σε αυτή την εργασία,. Στη συνέχεια, κάνουμε ανάλυση του αστικού χώρου της Αθήνας κατόπιν αναλύονται οι πρακτικές χωροθέτησης και λειτουργίας των δυσάρεστων αυτών χρήσεων τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα και οι αλλαγές που έχουν σημειωθεί στη μορφή και τη δομή τους. Επίσης αναφέρονται και τα αρνητικά αποτελέσματα της εξέλιξης αυτής. Έπειτα, γίνεται μια προσπάθεια χωρικής καταγραφής των δραστηριοτήτων του αγοραίου έρωτα και των ναρκωτικών στην πόλη της Αθήνας με παραδείγματα την οδό Φυλής και Τοσίτσα. Ακολουθώντας διατυπώνονται ορισμένα τελικά συμπεράσματα για τη σχέση του νομοθετικού πλαισίου και της χωρικής διάστασης των δραστηριοτήτων του αγοραίου έρωτα και των ναρκωτικών.

Λέξεις κλειδιά : Φυσιογνωμία του αστικού χώρου, αγοραίος έρωτας, ναρκωτικά

Abstract

The purpose of this thesis is to investigate the character of "offensive use" in the urban fabric of contemporary urban space, institutional and spatial example in Greece, Athens. A 'bad uses' stood out prostitution and the scourge of drugs in connection with the problem of immigrants and the ghettoization of the historic city center of Athens. Uses which are sometimes sited and sometimes scattered through the city's fabric. We study the evolution of the institutional framework for the vulgar sex, drugs and immigration system as shaped by different historical, political and social factors that influenced them. Next, we analyze the current legislative framework in Greece, the form and the legal loopholes that weaken its effect. Then analyze the practice location and operation of these uses nasty in recent years in Greece and the changes that have occurred in the form and structure. Also referred to the negative effects of this development. Then, an effort of recording spatial activities vulgar sex and drugs in the city of Athens with examples of the Fylhs and Tositsa Streets. Then finally draws some conclusions about the relationship of the legislative framework and the spatial dimension of the activities of vulgar sex and drugs.

Keywords: Patterns of urban space vulgar sex, drugs

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία είναι αποτέλεσμα επίμονης προσπάθειας και ολοκληρώθηκε μέσα σε αντίξοες πραγματικά συνθήκες. Οφείλω να ευχαριστήσω θερμά για την επιμονή και συμπαράσταση του συνάδελφου και φίλου Φυσέλια Σπυρίδων Πολεοδόμου Χωροτάκτη να παρακολουθήσω αυτό το μεταπτυχιακό πρόγραμμα και να επιμείνω στην αναζήτηση της γνώσης, καθώς και για την συμπαράσταση του. Πολλές ευχαριστίες οφείλονται και στον Δημήτρη το Ζούκη Πολιτικό μηχανικό που μου «άνοιξε» το δρόμο για το Βόλο και του έδειξα το δρόμο της Βαρκελώνης . Την Ζαχαρένια Κοτρωνάκη την υπομονετική σύντροφο μου και όσους ξόδεψαν λίγο χρόνο μαζί μου σ' αυτό το ωραίο ταξίδι μου στη γνώση....

Τέλος, η εργασία αυτή δε θα μπορούσε να αποκτήσει την τελική της μορφή χωρίς την καθοδήγηση του καθηγητή κ. Λαλένη Κωνσταντίνου, τον οποίο και ευχαριστώ.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	7
Κεφάλαιο 1	8
1. Εννοιολογική προσέγγιση	8
1.1 Ο Αγοραίος έρωτας - πορνεία	8
1.2 Η Πόρνη	9
1.3 Ο Οίκος ανοχής	9
1.4 Η Διεθνική Σωματεμπορία (trafficking).....	10
1.5 Δημόσιος χώρος.....	11
1.6 Τα Ναρκωτικά	11
1.7 Ο Τοξικομανής	12
Κεφάλαιο 2	14
Η Αθήνα σήμερα.....	14
2.1 Δημογραφικά και οικονομικά στοιχεία.	14
2.2 Χωρική έκφραση της ταξικής σύνθεσης της Αθήνας σήμερα.	16
2.3 Πολεοδομική -Χωροταξική Ανάλυση.....	21
2.4 Χρήσεις Γης.....	23
2.5 Ιστορικό κέντρο.....	24
2.6 Δημόσιος Χώρος	26
2.7 Πολυκατοικία	29
Κεφάλαιο 3	31
Η Πορνεία	31
3.1 Ανάλυση της πορνείας.....	31
3.2 Η υφιστάμενη χωροταξία των οίκων ανοχής στην Αθήνα.....	33
3.3 Η οικονομία των εκδιδομένων γυναικών	36
3.4 Η περίπτωση της οδού Φυλής	37
Κεφάλαιο 4	43

Τάσεις και πρακτικές στην ευρωπαϊκή ένωση και διεθνώς σχετικά με τη χωροθέτηση και την εξέλιξη του αγοραίου ερώτα	43
Κεφάλαιο 5	50
Η Επίδραση των εξαρτησιογόνων ουσιών στην εγκληματικότητα	50
5.1 Η συνέπειες της Εξάρτησης	50
5.2 Η Χωροταξία των τοξικομανών	51
5.3 Η περίπτωση της οδού Τοσίτσα	54
Κεφάλαιο 6	57
Το νομοθετικό πλαίσιο στην Ελλάδα.....	57
6.1 Ο νόμος περί πορνείας- Ν. 2734/99	57
6.2 Κώδικας Νόμων για τα ναρκωτικά.	61
Κεφάλαιο 7	68
Η χωρική μορφή μιας συνδυασμένης πρότασης επανάχρησης και αναβίωσης καθώς και η μετεξέλιξη της σε νέο και ιδιαίζων τοπίο της πόλης.	68
7.1 Η πρόταση για ολοκληρωμένη επανάχρηση μιας υποβαθμισμένης περιοχής της Αθήνας.....	68
7.2 Η περιοχή του Ελαιώνα.....	69
Συμπεράσματα	72
Παραρτήματα.....	73
Βιβλιογραφία	111

«...η ίδια η ανθρωπότητα είναι αξιοπρέπεια. Πράγματι ο άνθρωπος δεν μπορεί να γίνει αντικείμενο χρήσης από κανένα άνθρωπο απλώς ως μέσον. Πρέπει πάντοτε να αποτελεί ταυτοχρόνως σκοπό και σε αυτό συνιστάται η αξιοπρέπεια του χάρη στην οποία εξυψώνεται πάνω από όλα τα άλλα όντα του κόσμου που δεν είναι άνθρωποι και μπορούν συνεπώς να χρησιμοποιηθούν...» Immanuel Kant

...αφιερωμένο στον φίλο μου Θανάση Ζησιμόπουλο

Εισαγωγή

Οι δύο αλληλένδετοι θεμέλιοι λίθοι αυτού που ο Καντ αποκαλούσε ως την «Κριτική φιλοσοφία του» - την αντίστοιχη «Κοπερνίκεια επανάσταση», που ισχυριζόταν ότι συνέθεσε για τη φιλοσοφία -, ήταν η Επιστημολογία (ή αλλιώς Θεωρία της γνώσης) του Υπερβατικού Ιδεαλισμού και η ηθική φιλοσοφία περί της αυτονομίας της αιτιολογίας (reason). Αυτές τοποθετούσαν το ενεργό, έλλογο ανθρώπινο υποκείμενο στο κέντρο του κόσμου της γνώσης και της ηθικής (την ανθρώπινη συμπεριφορά σε συνθήκες κοινωνικής συμβίωσης).

Ο παραπάνω φιλοσοφικός στοχασμός της Καντιανής θεωρίας αποτέλεσε και αποτελεί μια νέο Διαφωτιστική ανάγνωση μελέτης της νέας κοινωνίας (όπως διαμορφωνόταν στα τέλη του 18^{ου} αιώνα), και ουσιαστικά με διαφοροποιημένα και τροποποιημένα, τα δεδομένα και τις θέσεις που αφορούσαν, την κοινωνική δομή και την επικείμενη αναγνωρισιμότητα της. Αισιοδοξούσε δε να αναμορφώσει, να τροποποιήσει και να ανατρέψει τα ως τότε υφιστάμενα κοινωνικά δεδομένα, με πολύ πρόσφατη τη λεγόμενη ‘διττή επανάσταση’ (τη Γαλλική Επανάσταση του 1789 και την Βιομηχανική Επανάσταση στην Αγγλία) που θεωρείται ότι ‘εγκαινιάζει’ τον σύγχρονο κόσμο, και την κυριαρχία της αστικής τάξης η οποία εγκαθιδρύεται περί τα μέσα του 19ου αιώνα.

Την περίοδο εκείνη, δημιουργώντας νέες ανάγκες και απαιτήσεις, τόσο σε οικονομοτεχνικές υποδομές, όσο και στη διαμόρφωση του κατάλληλου χωρικού περιβάλλοντος για την αναπαραγωγή των παραγωγικών και κοινωνικών σχέσεων – όπως άλλωστε και οι διοικητικές και οικονομικές προϋποθέσεις ανασυγκρότησης του αστικού χώρου. Οι νέες θέσεις εμφανίζονται ουσιαστικές, δυναμικές και εν δυνάμει επαναστατικές. Ακόμη και όταν συντελέστηκε η άλλη μεγάλη επανάσταση, όταν μετεξελίχθηκε στην επανάσταση των Σοβιέτ, την ελπίδα του νέου κόσμου, ορισμένες θεμελιώδεις μορφές και κοινωνικοί θεσμοί παρέμειναν αναλλοίωτοι και μη αναστρέψιμοι.....

Όλα αυτά όμως σχετίζονται με κάποιο τόπο κάποιο χώρο, μια πόλη. Αντίθετα, η έννοια του χώρου σαν «τοποθεσία», διευρύνθηκε με τη θεωρία του Γαλιλαίου και απέκτησε και άλλες διαστάσεις, χρόνο, ταχύτητα, κίνηση...

Κεφάλαιο 1

1. Εννοιολογική προσέγγιση

Είναι σημαντικό όμως προτού προχωρήσουμε στην ανάλυση της σχέσης της πορνείας με το χώρο στις σύγχρονες αστικές κοινωνίες, να παρατεθούν κάποιοι εννοιολογικοί ορισμοί όσον αφορά στον αγοραίο έρωτα και την επίδραση των εξαρτησιογόνων ουσιών στην εγκληματικότητα γενικότερα. Σκοπός μιας τέτοιας προσέγγισης είναι η εξοικείωση με τις βασικές έννοιες που αναπτύσσονται κατά την εκπόνηση αυτής της μελέτης, για να κατανοήσουμε τι εννοούμε με τον όρο δυσάρεστες χρήσεις στον σύγχρονο αστικό χώρο.

Έννοιες όπως ο αγοραίος έρωτας ή πορνεία, η πόρνη, ο οίκος ανοχής και η εξαναγκαστική πορνεία ή, όπως είναι πιο γνωστή, η διεθνική σωματεμπορία (trafficking), συνδεδεμένα με το εμπόριο ναρκωτικών, τους τοξικομανείς και την εγκληματικότητα, αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για την κατανόηση του τρόπου και των αιτίων της χωροταξικής διασποράς τους, δεδομένης της αμφίδρομης σχέσης τους με τα κατά τόπους κοινωνικά χαρακτηριστικά, όπως αυτά κάθε φορά εκφράζονται μέσα από νομοθετικές ρυθμίσεις, πολιτικές επιλογές και κοινωνικές ευαισθησίες.

Παράλληλα κρίνεται σκόπιμο να οριστεί και η έννοια του χώρου και συγκεκριμένα ο «δημόσιος χώρος», αφού η παρούσα εργασία έχει ως στόχο να ερευνησει κατά κάποιο τρόπο τη σχέση μεταξύ του αγοραίου έρωτα, των ναρκωτικών και του χώρου, τις τάσεις και τους παράγοντες εγκατάστασης των χρήσεων αυτών στο αστικό περιβάλλον.

1.1 Ο Αγοραίος έρωτας - πορνεία

Αγοραίος έρωτας ή πορνεία ονομάζεται η συνουσία με χρηματικό αντάλλαγμα και αντίστοιχα το πρόσωπο που παρέχει σεξουαλικές υπηρεσίες με τον τρόπο αυτό ονομάζεται πόρνη.

Παρ' όλα αυτά υπάρχουν κάποιοι που αντιτίθενται στην ύπαρξη ενός συγκεκριμένου ορισμού της πορνείας. Ο Ηλίας Πετρόπουλος χαρακτηριστικά αναφέρει: «...δεν μπορούμε να καταρτίσουμε έναν ορισμό της πορνείας, γιατί αδυνατούμε να καθορίσουμε

τι ακριβώς συμβαίνει μεταξύ της πόρνης και του πελάτη της κατά την συνουσίαν. Η πόρνη παραδίδει το σώμα της έναντι ενός (όχι απαραίτητως χρηματικού) τιμήματος και δεν ξέρουμε αν αυτό είναι, νομικώς, ενοικίαση πράγματος ή παροδική αυτοπώληση ή απλή χρήση έμψυχου αγαθού. Αγνοούμε αν, νομικώς, η σχέση μεταξύ πόρνης-πελάτη αποτελεί ετεροβαρή ή αμφοτεροβαρή συμφωνία...». (Πετρόπουλος Η., 1980)

Ο Ashworth κ.α.(1988) από την άλλη περιγράφει την πορνεία ως μια περιθωριακή κοινωνική δραστηριότητα της οποίας οι γεωγραφίες είναι ενδεικτικές της θέσης της στις κοινωνικές και χωρικές ιεραρχίες.

1.2 Η Πόρνη

Ο όρος πόρνη προέρχεται από το την αρχαιοελληνική λέξη πέρνημι που σημαίνει προς πώληση,. Στους ελληνιστικούς χρόνους, η Αφροδίτη - υπό την ιδιότητα της προστάτιδα των ιεροδούλων - έφερε την προσωνυμία Πόρνη (Πετρόπουλος Ηλίας, 1980). Επίσης, η λέξη «πουτάνα» έχει αντικαταστήσει τον παραπάνω όρο και αποτελεί βαριά βρισιά στην καθομιλουμένη.. Η υποτιμητική αυτή χρήση του όρου υποδεικνύει ότι η πορνεία δεν είναι ευρέως αποδεκτή από το κοινωνικό σύνολο.

Υπάρχει μία πληθώρα προσωνυμιών για όσους απασχολούνται με την πορνεία, κάποια από τα οποία διαχωρίζουν διαφορετικά είδη ή υποδεικνύουν την κοινωνική βαθμίδα στην οποία ανήκουν. Στην ελληνική γλώσσα οι λέξεις που χρησιμοποιούνται συνήθως ως προσφώνηση είναι πουτάνα, πόρνη, ιεροδόουλη και εκδιδόμενη ενώ παράλληλα υπάρχει μία πληθώρα άλλων λέξεων με ξενικές ή και όχι επιρροές που όμως θεωρούνται χυδαίες και προσβλητικές .

1.3 Ο Οίκος ανοχής

Ο οίκος ανοχής (ή πορνείο ή μπορντέλο ή μπουρδέλο) είναι ένα οίκημα όπου μία ή περισσότερες πόρνες δέχονται πελάτες με σκοπό τη σεξουαλική συνεύρεση μαζί τους έναντι αμοιβής. Η συνεύρεση είναι σύντομη σε διάρκεια. Τα τελευταία χρόνια έχουν εμφανιστεί τα studio τα οποία είναι οίκοι ανοχής με καλύτερες συνθήκες, με μεγαλύτερη άνεση χρόνου για τους πελάτες και μεγαλύτερο κόστος. (<http://el.wikipedia.org>)

Από την αρχαία εποχή υπάρχουν οι λέξεις: πορνείο / οίκημα / χαμαιτυπείο, που χρησιμοποιούνται ακόμα και σήμερα για να χωροθετήσουν τα κακόφημα σπίτια.

Η λέξη μπορντέλο προέρχεται από την Ιταλία και όχι από τη Γαλλία καθώς οι περισσότεροι νομίζουν. Οι Ιταλοί λένε bordello. Οι Γάλλοι λένε bordel. Στα γαλλικά η μορφή bordel δε φαίνεται να πηγαίνει πιο πίσω από το 12^ο αιώνα, και σήμαινε τότε σπιτόπουλο. Η γαλλική λέξη bordel (με τη σύγχρονη σημασία) ξεκίνησε, προφανώς από την Ιταλία. Ωστόσο οι λέξεις bordello/ bordel δήλωναν, αρχικά, ένα καλύβι έξω από το χωριό (ή την πόλη), όπου, αργότερα είχε το δικαίωμα να ζει εκεί μια εκδιδόμενη. Στη γλώσσα μας υπάρχει και η παράλληλη και ταυτόσημη μορφή μπουρδέλο (Πετρόπουλος Η.,1980).

1.4 Η Διεθνική Σωματεμπορία (trafficking)

Ο ορισμός της Παράνομης διακίνησης γυναικών δίνεται σύμφωνα με το Πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών του Σεπτεμβρίου του 2000 για την Αποτροπή, την Καταστολή και την Τιμωρία της Παράνομης Διακίνησης Προσώπων με Σκοπό την Σεξουαλική και Οικονομική Εκμετάλλευση των Γυναικών και των Παιδιών που συμπληρώνει την Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών Ενάντια στο Υπερεθνικό Οργανωμένο Έγκλημα (μαζί με το Πρωτόκολλο Ενάντια στη Λαθρεμπορία των Μεταναστών μέσω ξηράς, αέρα και Θάλασσας)

Η διεθνική σωματεμπορία (trafficking) είναι μια σύνθετη έννοια που συχνά ανάγεται σε (ή συγχέεται με) κάποια παραπλήσια έννοια όπως, για παράδειγμα, η πορνεία ή η παράνομη μετανάστευση. Ο ορισμός του Palermo, ο οποίος, λόγω της εκτεταμένης ανάλυσής του, ολοκληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2000 με σκοπό να προσφέρει την πληρέστερη και συνεκτικότερη αντίληψη του φαινομένου, αποδίδει το trafficking ως «...η στρατολόγηση, μεταφορά, υπόθαλψη ή αποδοχή προσώπων που γίνεται με απειλή ή άσκηση βίας ή άλλες μορφές εξαναγκασμού, απαγωγής, απάτης ή κατάχρησης εξουσίας ή εκμετάλλευση μιας ιδιαίτερα τραπής θέσης, με σκοπό την επίτευξη συναίνεσης αυτών των προσώπων στην εκμετάλλευσή τους από ένα άλλο πρόσωπο...». Περιλαμβάνει τρία βασικά στάδια: την στρατολόγηση, τη μεταφορά από τη χώρα αποστολής στη χώρα προορισμού και, τρίτο, την εκμετάλλευση (Λάζος Γ., 2002).

Ο όρος «εκμετάλλευση» αναφέρεται λοιπόν στην σεξουαλική εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών, την εξαναγκαστική εργασία ή την εξαναγκαστική παροχή υπηρεσιών, τη διαμόρφωση συνθηκών σκλαβιάς ή παρόμοιων με αυτή πρακτικών, τη διαμόρφωση συνθηκών δουλείας (δεσμευτικής παροχής υπηρεσιών) και την λήψη σωματικών

οργάνων. Επίσης πρέπει να επισημανθεί πως ως «παιδί» νοείται κάθε πρόσωπο ηλικίας κάτω των δεκαοχτώ ετών (Λάζος Γ., 2002).

Η απόφαση πλαίσιο 2002/629/JAI της Ε.Ε. σχετικά με τον αγώνα κατά του εμπορίου ανθρώπων που τέθηκε σε ισχύ, από τις 19.07.2002, έδωσε το βασικό και κύριο έναυσμα, για ένα ουσιαστικό και ρηξικέλευθο επαναπροσδιορισμό της εμπορευματοποίησης ατόμων, με στόχο την σεξουαλική εκμετάλλευση. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. καθώς και τα νεοεισαχθέντα μέλη, σύμφωνα με την ανώτερα απόφαση πρέπει να εναρμονίζονται με την εν λόγω απόφαση Πλαίσιο.

1.5 Δημόσιος χώρος

Πρόκειται για έναν υλικό φυσικό χώρο (Mitchell 1995: 117). Οι δημόσιοι χώροι είναι οι φυσικές αρένες στις οποίες κατασκευάζονται οι πολιτικοί διάλογοι της δημόσιας σφαίρας [της α-χωρικής σφαίρας όπου «το κοινό οργανώνεται και απεικονίζεται» ((Mitchell 1995: 116)].

Ο Don Mitchell (1995) ορίζει δύο κανονιστικές αντιλήψεις του δημοσίου χώρου. Από τη μία είναι η αντίληψη του δημοσίου χώρου ως ενός τόπου δίχως ενδιάμεση πολιτική και «ίσως επικίνδυνης αλληλεπίδρασης» (Mitchell 1995: 119). Αυτή η άποψη υποστηρίζει ότι οι κοινωνικές διαφορές στο δημόσιο χώρο αποτελούν ένα ουσιώδες τμήμα του βιωμένου δημοσίου χώρου. Ωστόσο σύμφωνα με την αντίθετη άποψη ο δημόσιος χώρος θα έπρεπε να είναι «έναν χώρο τάξης» (Mitchell 1995: 125) έτσι ώστε να διευκολύνει τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ του νόμιμου κοινού (Mitchell 1995: 120).

1.6 Τα Ναρκωτικά

Ο όρος ναρκωτικό πιστεύεται ότι προτάθηκε από τον Γαληνό για να περιγράψει δραστικές ουσίες που μουδιάζουν ή νεκρώνουν, προκαλώντας απώλεια αισθήσεων ή παράλυση. Ο όρος νάρκωση χρησιμοποιήθηκε αρχικά από τον Ιπποκράτη για τη διαδικασία ή την κατάσταση της έλλειψης αισθήσεων. Ο Γαληνός ανέφερε τη ρίζα μανδραγόρα, τους σπόρους του φυτού altercus και το χυμό παπαρούνας (όπιο) σαν βασικά παραδείγματα.

Στο νομικό πλαίσιο των ΗΠΑ, η λέξη ναρκωτικό αναφέρεται στο όπιο, τα παράγωγά του και τα ημισυνθετικά ή πλήρως συνθετικά υποκατάστατά τους "καθώς και στην κοκαΐνη και τα φύλλα κόκας", τα οποία αν και έχουν κατηγοριοποιηθεί ως ναρκωτικά

σε σχετικό νόμο των ΗΠΑ (Controlled Substances Act), από χημικής άποψης δεν είναι ναρκωτικά. Πολλοί εκπρόσωποι του νόμου στις ΗΠΑ χρησιμοποιούν ανακριβώς τη λέξη "ναρκωτικό" (drug) για να αναφερθούν σε οποιοδήποτε παράνομο φάρμακο ή παράνομα αποκτημένο φάρμακο. Επειδή ο όρος χρησιμοποιείται συχνά με ευρύτερη έννοια, ανακριβώς και εκτός ιατρικού περιεχομένου, κάτι που είναι λογικό να συμβαίνει στον τελικό χρήστη, οι περισσότεροι επαγγελματίες του ιατρικού χώρου προτιμούν τον πιο ακριβή όρο "οπιοειδή" (opioids), ο οποίος αναφέρεται σε φυσικές, ημι-συνθετικές και συνθετικές ουσίες, οι οποίες συμπεριφέρονται φαρμακολογικά όπως η μορφίνη, το κύριο ενεργό συστατικό του φυσικού οπίου.

1.7 Ο Τοξικομανής

Το άτομο που έχει μανία με τα ναρκωτικά, αυτός που έχει εθιστεί στα ναρκωτικά. Συνώνυμα του όρου είναι ο ναρκομανής ή το πρεζάκι. Συνήθως τα άτομα αυτά έχουν χάσει τον αυτοέλεγχο και την αξιοπρέπεια τους με αποτέλεσμα να οδηγούνται σε ακραίες παραβατικές ενέργειες. Τα συνηθέστερα μέσα επιβίωσης είναι η πορνεία και το εμπόριο ναρκωτικών.

«Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την προσωπική του
ασφάλεια»

(Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ΆΡΘΡΟ 3)

Κεφάλαιο 2

Η Αθήνα σήμερα

Χαρακτηριστικά αστικού χώρου, συγκρίσεις με άλλες μητροπολιτικές περιοχές, κοινωνικές σχέσεις και δομές

2.1 Δημογραφικά και οικονομικά στοιχεία.

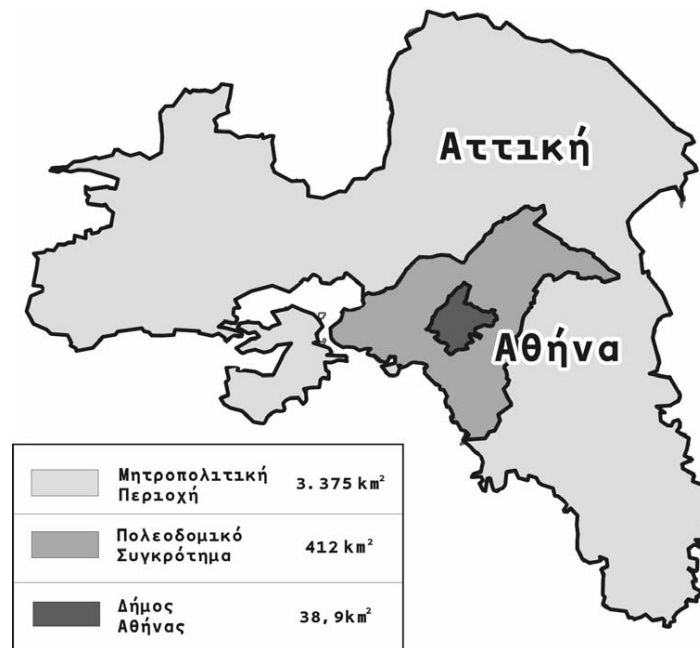
Η μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας (Αττική)¹, έχει έκταση 3.375 km². Ο πληθυσμός της ανέρχεται στους 3.740.051 κατοίκους (στοιχεία ΕΣΥΕ), συγκεντρώνοντας το 1/3 του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδος, και αποτελεί την 12η σε πληθυσμό μητροπολιτική περιοχή της Ευρώπης (ESPON). Το πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας (λεκανοπέδιο Αττικής) έχει έκταση 412 km², πληθυσμό 3.361.806 και μέση πυκνότητα 8.150 κατ./ km², ωστόσο υπάρχουν περιοχές που η πυκνότητα ξεπερνά τους 40.000 κατ./ km² (πλ. Αμερικής, πλ. Αττικής, Κυψέλη)². Ο κεντρικός Δήμος Αθηναίων έχει έκταση 38,9 km², πληθυσμό 745.000 κατοίκους και μέση πυκνότητα 19.300 κατ./ km². Η ΕΣΥΕ ανακοίνωσε τα προσωρινά αποτελέσματα της απογραφής του 2011 και ο μόνιμος πληθυσμός της Αττικής έφτασε τους 3.812.330 κατοίκους παρουσιάζοντας μια μέση αύξηση της τάξης του 6% περίπου.

---

¹ Ως μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας θεωρούμε την περιφέρεια Αττικής εξαιρώντας τα νησιά του Αργοσαρωνικού (εκτός της Σαλαμίνας), τα παράλια της Πελοποννήσου (Τροιζίνα, Μέθανα) και τα νησιά Κύθηρα και Αντικύθηρα.

² Με βάση την απογραφή της ΕΣΥΕ του 2001, το 1ο Δημοτικό Διαμέρισμα (κέντρο - εμπορικό τρίγωνο Στάδιο-Ομόνοια-Πλάκα) έχει πυκνότητα 14,7 κατ/στρ., το 2ο Δ.Δ. (νοτιοανατολικές συνοικίες από Νέο Κόσμο μέχρι Στάδιο) έχει πυκνότητα 26,11 κατ/στρ., το 3ο Δ.Δ. (νοτιοδυτικές συνοικίες Αστεροσκοπείο, Πετράλωνα, Μεταξουργείο, Θησείο) έχει πυκνότητα 9,05 κατ/στρ., το 4ο Δ.Δ. (δυτικές συνοικίες Κολωνός, Ακαδημίας Πλάτωνος, Σεπόλια) έχει πυκνότητα 20,56κατ/στρ., το 5ο Δ.Δ. (βόρειοδυτικές συνοικίες) έχει πυκνότητα 26,27 κατ/στρ., το 6ο Δ.Δ. (βόρειες και κεντρικές συνοικίες Πατήσια - Κυψέλη) έχει πυκνότητα 40,47 κατ/στρ., το 7ο Δ.Δ. (βόρειοανατολικές συνοικίες Αμπελόκηποι, Πολύγωνο) έχει πυκνότητα 18,92 κατ/στρ.

Χάρτης 1: Μητροπολιτική περιοχή Αθήνας – Αττική

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στην Αττική το 2005 ήταν 22.280 ευρώ, 10ο κατά σειρά ανάμεσα στις πρωτεύουσες της Ε.Ε., ωστόσο τα επόμενα χρόνια σημειώθηκε σημαντική αύξηση και το 2009 το ΑΕΠ στην περιφέρεια Αττικής έφτασε στα 26.968 ευρώ ξεπερνώντας τον μέσο όρο της Ε.Ε. (131,1%), κατατάσσοντας την Αττική στις 42 πλουσιότερες περιφέρειες της Ε.Ε. Επίσης στην περιφέρεια Αττικής συγκεντρώνεται το 39% του ΑΕΠ της χώρας.

Με βάση οικονομικούς δείκτες η μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας στη μεταολυμπιακή περίοδο αποτελούσε μια από τις ισχυρές ευρωπαϊκές μητροπολιτικές περιοχές³. Ωστόσο, η θέση μιας πόλης στο χάρτη καθώς και η απόδοση της παγκοσμιοότητας (globality) με βάση καθαρά οικονομικά κριτήρια έχει αρχίσει από καιρό να αμφισβητείται (Sassen 1997, Robinson 2002, Brenner 2004). Όπως χαρακτηριστικά αναφέρουν οι Βαίου, Μαντούβαλου, Μαυρίδου, «η παγκοσμιοποίηση είναι και ένας τρόπος κατασκευής μιας εικόνας του κόσμου, δηλαδή μια αφήγηση και μάλιστα εντελώς δυτική, που ενσωματώνει συγκεκριμένες πολιτικές και κοινωνικές

³ «Η Αθήνα αποτελεί μία από τις πλέον ισχυρές Ευρωπαϊκές μητροπόλεις. Με βάση την τυπολογία που υιοθετείται από το ESPON (Ευρωπαϊκό Δίκτυο Χωρικού Σχεδιασμού) η Αθήνα κατατάσσεται στην τρίτη κατηγορία των ισχυρών Ευρωπαϊκών Μητροπολιτικών περιοχών Ανάπτυξης (strong mega's). Στην ενότητα αυτή των πόλεων εντάσσονται επιπλέον το Ελσίνκι, το Μάντσεστερ, το Δουβλίνο, το Γκέτεμποργκ, η Γενεύη και το Όσλο. Οι πόλεις αυτές χαρακτηρίζονται από το σχετικά μεγάλο τους μέγεθος, την ανταγωνιστικότητά τους, και το ισχυρό ανθρώπινο κεφάλαιο που διαθέτουν. Η ενότητα των πόλεων αυτών, το σύνολο των οποίων οριοθετείται εκτός του Ευρωπαϊκού αναπτυξιακού πενταγώνου, αποτελούν τους εν δυνάμει νέους πόλους ανάπτυξης» Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής, προγραμματική περίοδος 2007-2013.

πρακτικές και τόπους, ενώ αποκλείει άλλες»(2004: 21-22). Επιπλέον, η σκηνική παρουσία μιας πόλης ως παγκόσμιας και ισχυρής μέσω εικόνων από ουρανοξύστες, αεροδρόμια, «εξευγενισμένες περιοχές» (gentrified areas) είναι πλαστή, καθώς αφήνει απ' έξω συστατικά στοιχεία του «πολιτισμού» της, όπως γκέτο, φαβέλες, παραγκουπόλεις (slums), αλλά και χιλιάδες άστεγους (Bauman 2007, Harvey 2006, Ramone 2009).

2.2 Χωρική έκφραση της ταξικής σύνθεσης της Αθήνας σήμερα.

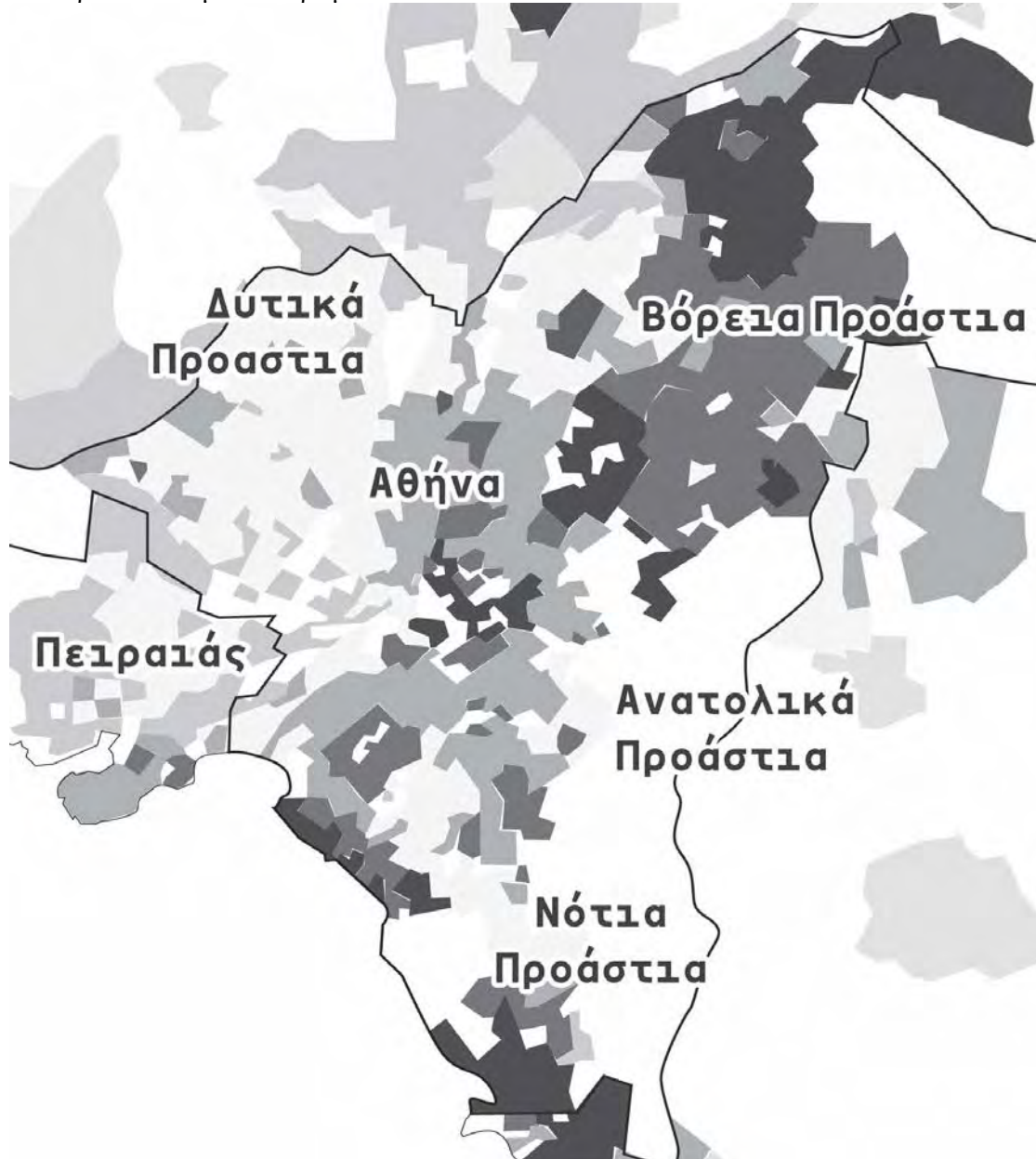
Η μορφή της πόλης είναι η προβολή των κοινωνικών και ταξικών σχέσεων, των ανταγωνισμών και συγκρούσεων στο έδαφός της. Στο πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας υπάρχουν σαφώς οι γειτονιές της εργατικής τάξης, οι μεσοαστικές γειτονιές και οι γειτονιές των μεγαλοαστικών στρωμάτων. Στο δυτικό τμήμα του πολεοδομικού συγκροτήματος εντοπίζονται κυρίως οι εργατικές συνοικίες (Περιστέρι, Πετρούπολη, Χαϊδάρι, Αιγάλεω, Λιόσια, Κερατσίνι κ.α.) στα ανατολικά και νότια χωροθετούνται τα μεσοαστικά στρωματά (Ζωγράφου, Βύρωνας, Ηλιούπολη, Αργυρούπολη, Νέα Σμύρνη, Άγιος Δημήτριος) και στα βόρεια προάστια είναι εγκατεστημένα αμιγώς μεγαλοαστικά στρωματά (Κηφισιά, Εκάλη, Πεντέλη). Δεν λείπουν φυσικά οι «γκετοποιημένες» γειτονιές όπως στα δυτικά το Ζεφύρι, τόπος διαμονής τσιγγάνων και περιφραγμένοι θύλακες μεγαλοαστικών στρωμάτων στα βόρεια προάστια.

Χάρτες 2: Ταξική σύνθεση δήμων Αττικής 2001. Με σκούρο χρώμα οι συγκεντρώσεις
ανώτερων οικονομικών στρωμάτων, με ανοιχτό χρώμα οι συγκεντρώσεις κατώτερων
οικονομικών στρωμάτων θύλακες μεγαλοαστικών στρωμάτων στα βόρεια προάστια.

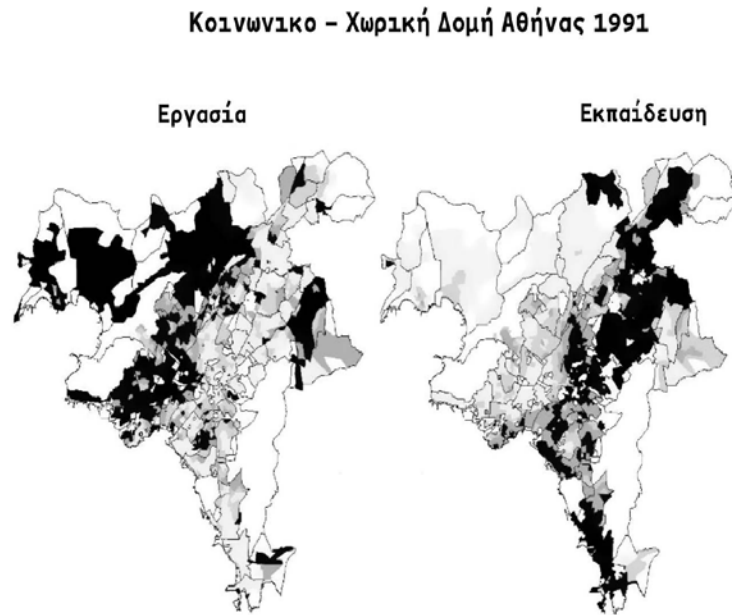
Πηγή: Γκόρτσος, Κ. Μάρκου, Α., Καμούτση Π. 2008.

Χάρτης 3: Ταξική σύνθεση στο πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας. Με σκούρο χρώμα οι συγκεντρώσεις ανώτερων οικονομικών στρωμάτων, με ανοιχτό χρώμα οι συγκεντρώσεις κατώτερων οικονομικών στρωμάτων.

Πηγή: Woditsch 2009.

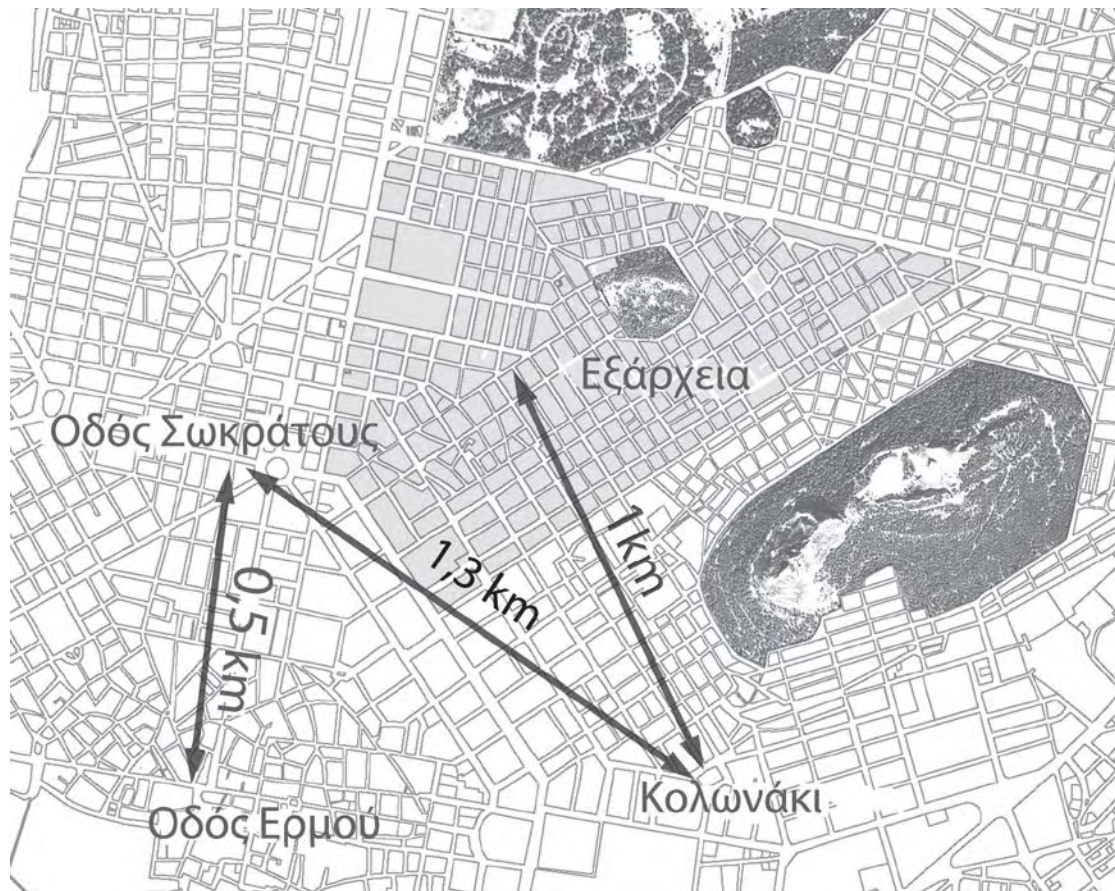
Χάρτες 4: Κοινωνικό -Χωρική δομή Αθήνας 1991. Στον αριστερό χάρτη με σκούρο χρώμα οι περιοχές με υψηλά ποσοστά εργατοτεχνιτών, στο δεξιό χάρτη με σκούρο χρώμα περιοχές με υψηλά ποσοστά πληθυσμού με δίπλωμα ανώτατης εκπαίδευσης

πηγή: Πετροπούλου 2008.

Όσο ευδιάκριτες είναι οι αντιθέσεις στους περιμετρικούς δήμους της Αθήνας με ομοιογενείς κοινωνικές χωρικές ενότητες και με σαφή κοινωνικό διαχωρισμό, τόσο αναμειγμένη είναι η κοινωνικό -χωρική δομή όσο πλησιάζουμε στον κεντρικό δήμο. Στο δήμο της Αθήνας, στο κέντρο του πολεοδομικού συγκροτήματος, η κοινωνική ταξική σύνθεση χαρακτηρίζεται από εξαιρετικά μεγάλη ανάμειξη. Χαρακτηριστική είναι η συνύπαρξη περιοχών εγκατάστασης μεταναστών στα νότια και δυτικά της πλατείας Ομόνοιας και η γειτνίαση τόσο με το δημαρχείο της πόλης στην πλατεία Κοτζιά όσο και με τους εμπορικούς οδικούς άξονες της Πανεπιστημίου, Σταδίου, Ερμού.

Χάρτης 5: αποστάσεις της οδού Σωκράτους από την Ερμού και την πλατεία Συντάγματος και απόσταση πλατείας Εξαρχείων με πλατεία Κολωνακίου.

Επίσης, ενδεικτικό είναι και το παράδειγμα της γειτνίασης των Εξαρχείων, της περιοχής που συγκεντρώνονται τοξικομανής έμποροι ναρκωτικών και ιερόδουλες και του Κολωνακίου, της γειτονιάς έμβλημα της μεγαλοαστικής τάξης, τόπος κατοικίας πολιτικών και επιχειρηματιών. Οι δυο αντίπαλες γειτονιές συνορεύουν και οι κεντρικές τους πλατείες έχουν απόσταση μόλις ένα χιλιόμετρο.

2.3 Πολεοδομική -Χωροταξική Ανάλυση

Η Αθήνα έως τα μέσα της δεκαετίας του '90 είχε χαρακτηριστικά συμπαγούς πόλης (compact city) με ανάμειξη χρήσεων γης, αυξημένες οικιστικές πυκνότητες και σαφή αστικά όρια. Μόλις τα τελευταία 15 χρόνια εμφανίζει τάσεις εξάπλωσης του αστικού ιστού στην υπαίθρο (urban sprawl), με αποτέλεσμα η μητροπολιτική της περιοχή να αποκτά και χαρακτηριστικά διάχυτης πόλης (diffusecity)⁴. Οι νέες επεκτάσεις γίνονται κυρίως ανατολικά προς τα Μεσόγεια και προς τα βόρεια προάστια. Ωστόσο το φαινόμενο της προαστιοποίησης είναι περιορισμένο στη μητροπολιτική περιοχή της Αθήνας καθώς από τους 3.740.000 κατοίκους της μητροπολιτικής περιοχής το 2001, μόνο οι 370.000, το 10%, κατοικούσαν εκτός του σφικτού και σχετικά περιορισμένου πολεοδομικού συγκροτήματος των 412 km². Βέβαια τα χαρακτηριστικά των αθηναϊκών προαστίων απέχουν ποιοτικά από τα τυπικά προάστια αυτοκινητόδρομων, υπνωτήρια, γκέτο των δυτικοευρωπαϊκών και αμερικανικών πόλεων καθώς στην περίπτωση της Αθήνας τα προάστια διαθέτουν μίξη χρήσεων γης, και έντονη κοινωνικότητα. Επίσης το κέντρο της Αθήνας συγκρινόμενο με τους πολεοδομικούς πυρήνες άλλων μητροπολιτικών περιοχών (πίνακας 4) εξακολουθεί να έχει πολύ υψηλή πληθυσμιακή πυκνότητα, μεγαλύτερη από όλες τις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες (ακόμα και από την Istanbul) και μόνο πόλεις της Αφρικής και της Ασίας όπως το Cairo και το Mumbai παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά πληθυσμιακών πυκνοτήτων στις κεντρικές τους περιοχές.

⁴ Συμπαγής πόλη ή διάχυτη πόλη, πρόκειται για δυο αντίπαλα μοντέλα οργάνωσης του αστικού χώρου. Η συμπαγής πόλη έχει την καταγωγή της στις μεσαιωνικές οχυρωμένες πόλεις και έχει ως χαρακτηριστικά το μικρό μέγεθος, την υψηλή πληθυσμιακή πυκνότητα, τα σαφή όρια μεταξύ του αστικού ιστού και της υπαίθρου, την ανάμειξη χρήσεων γης, την ποικιλία στην κοινωνική ταξική σύνθεση, την περιορισμένη χρήση των ΙΧ. Η διάχυτη πόλη αποτελεί αποτέλεσμα της βιομηχανικής επανάστασης, μελετήθηκε από το μοντέρνο κίνημα και προτάθηκε στο 4 CIAM στο κείμενο της χάρτας των Αθηνών, το οποίο προσανατόλισε τη μεταπολεμική πολεοδομία προς την έντονη προαστιοποίηση, τη ζωνοποίηση, το διαχωρισμό των χρήσεων γης, την κατασκευή μεγάλων κατά κύριο λόγο ακτινωτών συγκοινωνιακών αξόνων και φυσικά την εξάρτηση του πληθυσμού από τα ΙΧ. Το μοντέλο της διάχυτης πόλης αμφισβητήθηκε έντονα τις τελευταίες δεκαετίες λόγω των μεγάλων του ενεργειακών απαιτήσεων και του αντιοικολογικού του χαρακτήρα και στη νέα χάρτα των Αθηνών (1997) προτάθηκε το μοντέλο της επαναπύκνωσης της πόλης (συμπαγής πόλη). Ωστόσο η εφαρμογή του νέου μοντέλου της συμπαγούς πόλης δεν αποτρέπει την συνέχιση της προαστιοποίησης αλλά περισσότερο εκφράζεται μέσω των αναπλάσεων, του εξευγενισμού κεντρικών περιοχών με εκκαθαρίσεις - σκούπες μεταναστών και δημιουργία εκλυστικού περιβάλλοντος για εποίκισή του από τους νεοαστούς και τη δημιουργική τάξη (gentrification).

Πίνακας 1: Πληθυσμοί και πυκνότητες μητροπολιτικών περιοχών

Μητροπολιτικές Περιοχές	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ Μητροπολιτικής Περιοχής(2001 έως 2008)	ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ Πληθυσμού Κεντρικού Δήμου(σε 1000 κατ/km ²)	ΠΥΚΝΟΤΗΤΑΜητρ οπολιτικής Περιοχής (σε1000 κατ/km ²)	ΕΚΤΑΣΗ Πολεοδομικού Συγκροτήματος (σε km ²)
Αθήνα	3.761.810	19,3	1,0	412
Paris	11.836.970	8,8	0,8	2.723
London	12.300.000	4,8	1,3	1.706
Berlin	5.000.000	3,8	0,7	891
Madrid	7.061.000	5,1	0,7	607
Milano	7.400.000	7,1	1,6	2.370
Barcelona	5.355.000	15,8	2,3	803
Roma	5.493.000	3,2	1,0	842
Oslo	1.422.000	1,3	0,1	454
Moscow	10.126.000	9,7	1,5	1.081
Istanbul	12.782.000	17,3	3,5	465
Cairo	17.285.000	37,1	13,6	214
Beirut	3.000.000	15,1	4,0	85
Mumbai	21.900.000	22,9	4,1	603
Buenos Aires	13.356.000	15,1	2,8	203
Los Angeles	14.755.000	2,9	1,2	4.319
Mexico City	21.163.000	6,0	2,7	1.485

2.4 Χρήσεις Γης

Παρότι στην Αθήνα πραγματοποιήθηκε το 1933 το 4^ο CIAM, που εξύμνησε τη «λειτουργική πόλη» και άνοιξε μέσω της «Χάρτας των Αθηνών» το δρόμο για τη «ζωνοποίηση» των πόλεων, παραδόξως η Αθήνα δε ζωνοποιήθηκε ποτέ, κι αυτό της έδωσε τη ζωντάνια (urban vitality) που κρατά ακόμη και σήμερα. Ορισμένα από τα πιο χαρακτηριστικά γνωρίσματα του αστικού χώρου της Αθήνας είναι: η διάχυση και ανάμειξη χρήσεων γης, οι αυξημένες αστικές πυκνότητες, η έλλειψη ανοιχτών ελεύθερων δημόσιων χώρων, η πολυκατοικία και το οικοδομικό τετράγωνο ως κατεξοχήν μονάδες συγκρότησης του αστικού χώρου.

Χάρτης 6: Χρήσεις Γης κεντρικής περιοχής του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Αθήνας. Με το βαθύ μαύρο χρώμα είναι περιοχές κεντρικών λειτουργιών, με το γκριζο είναι περιοχές γενικής κατοικίας και με λευκό αμιγούς κατοικίας

Ο χάρτης των χρήσεων γης της Αθήνας αποτελεί ένα πάζλ από ανοργάνωτες, ανάμεικτες χρήσεις κατοικίας, κεντρικών λειτουργιών, μεταποίησης, χονδρεμπορίου, ενώ διάσπαρτα υπάρχουν ορισμένοι θύλακες πρασίνου και αρχαιολογικών χώρων και ελάχιστοι χώροι πρασίνου, οι οποίοι συχνά ταυτίζονται. Στις περιοχές κεντρικών λειτουργιών επιτρέπονται όλες οι χρήσεις, κατοικία, εμπόριο, υπηρεσίες, διοίκηση, εκπαίδευση. Οι περισσότερες γειτονίες είναι χαρακτηρισμένες ως περιοχές γενικής κατοικίας, δηλαδή επιτρέπονται εκτός από κατοικία και εμπορικές χρήσεις, αλλά ακόμα και στις περιπτώσεις της αμιγούς κατοικίας επιτρέπονται ορισμένες εμπορικές χρήσεις για τις ανάγκες της συνοικίας. Φυσικά η ανοχή στην «παρανομία» και το πλήθος των τροποποιήσεων έχουν ως αποτέλεσμα σχεδόν το σύνολο του αστικού ιστού να είναι γεμάτο με χρήσεις γενικής κατοικίας και κεντρικών λειτουργιών και μόνο ορισμένες μεγαλοαστικές περιοχές έχουν χαρακτήρα αμιγούς κατοικίας οι λεγόμενες και 'Κηπουπόλεις' (Π. Ψυχικό, Εκάλη, Παπάγου, Βούλα).

2.5 Ιστορικό κέντρο

Το ιστορικό κέντρο της Αθήνας αποτελεί το χώρο όπου συγκεντρώνεται η διοικητική, αστυνομική, δικαστική εξουσία (βουλή, υπουργεία, δημαρχείο, αστυνομικό μέγαρο, δικαστήρια κλπ) και συνυπάρχει με χρήσεις εμπορικές, κατοικίας, εκπαίδευσης, πολιτισμού, πρόνοιας, ψυχαγωγίας ακόμη και με βιομηχανικές ζώνες, όπως η περιοχή του Ελαιώνα (χάρτης 6). Είναι αναμφίβολα από τους πιο ζωντανούς χώρους του λεκανοπεδίου, γεγονός που του δίνει εξέχουσα στρατηγική σημασία. Το κέντρο αποτελεί μέχρι στιγμής καθοριστικής σημασίας χώρο δράσης, κοινωνικών συγκρούσεων, τόπο ανταλλαγής ιδεών και σημείο συνάντησης. Εξακολουθεί να είναι ο πρωταγωνιστής των γεγονότων.

Αυτό που παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον τα τελευταία 15 χρόνια είναι η αλλαγή της κοινωνικής σύστασης του κέντρου με την έλευση μεταναστών. Ενώ τη δεκαετία του '90 εγκαταλείφθηκε από πολλούς κατοίκους του, για χάρη μιας θέσης στα προάστια, νέοι κάτοικοι, «λαθραίοι», εγκαταστάθηκαν σ' αυτό. Έτσι, γειτονίες όπως τα Πατήσια, η Κυψέλη το Μεταξουργείο, τμήματα του ιστορικού κέντρου (νότια και δυτικά της πλ. Ομόνοιας, οδός Σωκράτους κ.α.) είναι πια εμφανώς γειτονίες μεταναστών αλλά και

γειτονιές πορνείας, ναρκωτικών και μαφίας⁵. Το κέντρο της Αθήνας ακροβατεί ανάμεσα στη ζωντάνια και το γκέτο, στη διεθνικότητα και τις ρατσιστικές επιθέσεις (όπως στην περιοχή του Αγίου Παντελεήμονα). Ταυτόχρονα, μέσω των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, ένα τεράστιο σχέδιο ανάπλασης του Λεκανοπεδίου ήρθε στο προσκήνιο και το κέντρο δεν ξέφυγε από αυτό. Περιοχές όπως το Γκάζι, το Ψυρρή, το Μεταξουργείο εξευγενίζονται, οι αξίες γης ανεβαίνουν κατακόρυφα και οι παλιοί κάτοικοι εκτοπίζονται ώστε να εγκατασταθούν γιγάντια κέντρα διασκέδασης αλλά και κατοικίες νεόπλουτων εποίκων. Χαρακτηριστικό της Αθήνας στη πρώτη δεκαετία της νέας χιλιετίας είναι η λεγόμενη «επιστροφή στο κέντρο». Ανάμεσα σε μια ανεξέλεγκτη επέκταση αλλά και σε ένα εξαιρετικό φιλέτο όπως το κέντρο, πολεοδόμοι, πολιτικοί και επιχειρηματίες επιλέγουν και τα δύο. Το κέντρο είναι βαρύνουσας σημασίας γι' αυτό θα αναπλαστεί, θα εξευγενιστεί, θα καθαριστεί και θα πωληθεί σαν ένα έτοιμο καλογυαλισμένο προϊόν. Μέσα από αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς, εξαγγελίες υπουργείων, προγράμματα πράσινης ανάπτυξης, επιχειρήσεις «σκούπα» και με εμπλεκόμενους την αναδυόμενη, «δημιουργική τάξη»⁶, κτηματομεσιτικές εταιρείες και μεγαλοεργολάβους, την κυβέρνηση, τους «αγανακτισμένους κατοίκους», έχει ξεκινήσει ένα σχέδιο μετατροπής του κέντρου σε ελεγχόμενο πολυχώρο τουρισμού, διασκέδασης, κατανάλωσης, έξυπνης επιχειρηματικότητας .

⁵ Που ως συνέπεια έχει μια -ελεγχόμενη κατά πολλούς- υποτίμηση των αξιών γης.

⁶ Σύμφωνα με τον Richard Florida στο *cities and the creative class* (2005), οι πόλεις οι οποίες προσελκύουν ομοφυλόφιλους, καλλιτέχνες και εθνικές μειονότητες είναι οι νέες οικονομικές δυνάμεις της εποχής μας, επειδή είναι οι περιοχές που κατοικούνται από δημιουργικούς εργαζόμενους. Οι δημιουργικοί εργαζόμενοι συνθέτουν τη δημιουργική τάξη, έχουν υψηλό επίπεδο γνώσεων και ικανοτήτων και καλούνται να λύσουν προβλήματα ενσωματώνοντας καινοτόμες λύσεις και ιδέες. Πρόκειται για αρχιτέκτονες, γραφίστες, ηθοποιούς, μουσικούς, συγγραφείς, διαφημιστές, καλλιτέχνες, επίσης συμπεριλαμβάνονται και οι αποκαλούμενοι «knowledge workers», προγραμματιστές, μηχανικοί, ακαδημαϊκοί, δικηγόροι κ.α. Πρόκειται για άτομα που βασικό χαρακτηριστικό της εργασίας τους είναι η δημιουργία νέων μορφών προϊόντων, στρατηγικών, ιδεών, θεωριών. Η δημιουργική τάξη επιδιώκει να έχει έντονες κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και συνύπαρξη πολλών και διαφορετικών τρόπων ζωής, δίνοντας έμφαση στην δημόσια σφαίρα της ζωής (public life) και όχι στην κοινοτική ζωή (community life). Η δημιουργική τάξη προτιμά την ημι-ανωνυμία (quasi-anonymity), την παρουσία ελάχιστων ισχυρών κοινωνικών δεσμών και τη δυνατότητα να περιτριγυρίζεται από άγνωστους και διαφορετικών τύπων ανθρώπους. «Πόλεις χωρίς γκέι και ροκ μπάντες χάνουν την κούρσα της οικονομικής ανάπτυξης», εκτιμά ο Florida και συμπληρώνει: «Μόνο με την παρουσία αυτής της δημιουργικής τάξης διασφαλίζεται η αύξηση της αξίας της γης και η μεγιστοποίηση των κερδών όσων ασχολούνται με το real estate»

2.6 Δημόσιος Χώρος

Στην Αθήνα δεν υπάρχουν μεγάλα πάρκα, ελεύθεροι χώροι και ατέρμονες πλατείες. Η αναλογία πρασίνου στο πολεοδομικό συγκρότημα της Αθήνας είναι 2,55 τμ/κατ, όταν στις περισσότερες ευρωπαϊκές πόλεις⁷ ξεπερνά τα 15 τμ/κατ. Ο δημόσιος χώρος στην Αθήνα είναι κατακερματισμένος, υπολειμματικός και συρρικνωμένος στην πρώτη, τελευταία και πιο αυθεντική μορφή του, το δρόμο. Ωστόσο είναι ζωντανός όλο το 24ωρο, η μίξη χρήσεων το επιτρέπει και το προωθεί. Graffiti, stencil, αυτοκόλλητα, επιγραφές, ταμπέλες μαρτυρούν τη χρήση που γίνεται ολοένα και πιο εντεινόμενη με την έλευση των νέων κατοίκων.

Ιδιαίτερα στις γειτονιές των μεταναστών οι δρόμοι σφύζουν από ζωή, από αντρική ζωή βέβαια, καθώς η γυναικεία παρουσία είναι ελάχιστη, είτε γιατί ο αριθμός των μεταναστριών είναι σαφώς μικρότερος, είτε γιατί διατηρώντας την κουλτούρα τους παραμένουν στον ιδιωτικό χώρο και συχνά η δημόσια παρουσία τους περιορίζεται στην πορνεία (στους δρόμους Πατησίων, Φυλής, Καποδιστρίου, Πειραιώς, κ.ά.).

Επίσης ο δρόμος αποτελεί τόπο υπαίθριου εμπορίου ναρκωτικών, συνάντησης, εύρεσης εργασίας (πόρνη - πελάτης), και βέβαια τον κατεξοχήν τόπο συνδιαλλαγής.

Επιπλέον, ο αστικός ιστός της Αθήνας χαρακτηρίζεται από το μικρό μέγεθος των οικοδομικών τετράγωνων λόγω της πολυδιασπασμένης μικρής ιδιοκτησίας, η οποία έχει ως αποτέλεσμα η απόσταση μεταξύ των διασταυρώσεων των δρόμων να είναι αρκετά μικρή, κατά μέσο όρο 70m. Η συχνότητα των διασταυρώσεων παίζει καθοριστικό ρόλο στις ροές επικοινωνίας των κατοίκων, στην αίσθηση της γειτονιάς και ιδιαίτερα σε κρίσιμες στιγμές διαδηλώσεων αποτελεί καθοριστική παράμετρο για την έκβασή τους. Έτσι λοιπόν στα Εξάρχεια οι δρόμοι διασταυρώνονται κάθε 45m, στα Πατήσια κάθε 60m, στο Ψυρρή κάθε 45m, στα Πετράλωνα-Κουκάκι κάθε 70m. Αντίθετα στο μεγαλοαστικό Κολωνάκι που υπάρχουν μεγαλύτερες ιδιοκτησίες, οι διασταυρώσεις των οδών αυξάνονται στα 85m, εξακολουθούν ωστόσο να βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδο

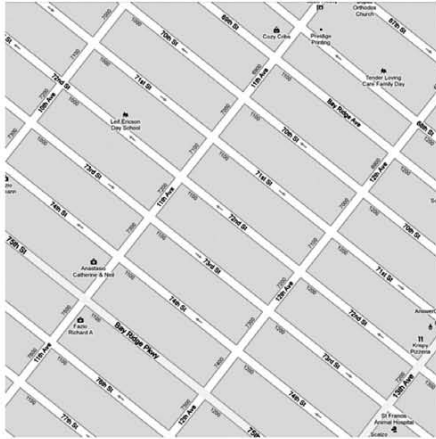
⁷ Αναλογία πράσινων χώρων ανά κάτοικο: Sofia 169 τμ/κατ, Helsinki 146,6 τμ/κατ, Prague 83, Amsterdam 35 τμ/κατ, Berlin 27 τμ/κατ, Rotterdam 24 τμ/κατ, Milano 15 τμ/κατ, Roma 15,0 τμ/κατ, Θεσσαλονίκη 2,7 τμ/κατ., Αθήνα 2,5 τμ/κατ. [διαθέσιμο στοιχείο στο <http://www.urbandiaudit.org/index.aspx>]. Σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις βιώσιμες πόλεις η αναλογία πρασίνου ανά κάτοικο θα πρέπει να είναι μεγαλύτερη των 10 τμ/κατ, (Ε.Ε., προς μια θεματική στρατηγική για το αστικό περιβάλλον, 2004).

συγκρινόμενες με τις μεγαλοαστικές γειτονιές των βορείων προαστίων, όπως στην Εκάλη που συναντάς διασταύρωση κάθε 220m και στο παλαιό Ψυχικό κάθε 250m. Η πυκνότητα των διασταυρώσεων ευνοεί τόσο τη δημόσια συνεύρεση όσο και την συναλλαγή. Στη Νέα Υόρκη η αντίστοιχη απόσταση μεταξύ των διασταυρώσεων φτάνει στα 245m ευνοώντας τον έλεγχο του χώρου, στη Βαρκελώνη 115m, στο Παρίσι 105m, στο Βερολίνο 270m, στο Αλγέρι στα 40m, στη Νάπολη στα 35m, στο Κάιρο στα 35m, στις εμπόλεμες Βαγδάτη και Καμπούλ στα 30m.

Πίνακας 2: γεωμετρικά χαρακτηριστικά οδών

ΑΘΗΝΑ	Πλάτη οδών	Μέση πυκνότητα διασταυρώσεων		Μητροπολιτικές Περιοχές	Μέσο πλάτος οδών	Μέση Πυκνότητα διασταυρώσεων
ΟΔΟΙ				Berlin	15-120m	270m
Συγγρού	60m	90m		New York	15-45m	245m
Βασ. Σοφίας	50m	90m		Los Angeles	15-190m	220m
Αλεξάνδρας	43m	55m		Moscow	10-80m	180m
Αμαλίας	35m	80m		Beijing	5-160m	160m
Πανεπιστημίου	25m	80m		Buenos Aires	10-135m	115m
Πατησίων	15-25m	55m		Barcelona	5-60m	115m
Σταδίου	16m	80m		Paris	6-70m	110m
Ακαδημίας	14m	70m		Mexico City	10-60m	95m
Ερμού	8m	45m		London	10-90m	90m
ΠΕΡΙΟΧΕΣ				Milano	5-55m	70m
Ψυχικό	20-30m	250m		Mumbai	5-45m	50m
Εκάλη	25-50m	220m		Beirut	7-35m	45m
Κολονάκι	9-17m	85m		Istanbul	2-45m	40m
Κουκακι Πετράλωνα	5-10m	70m		Algiers	10-25m	40m
Πατήσια-Κυψέλη	7-10m	60m		Napoli	5-35m	35m
Εξάρχεια	5-10m	45m		Cairo	3-70m	35m
Ψυρρή	4-6m	45m		Baghdad	3-70m	30m

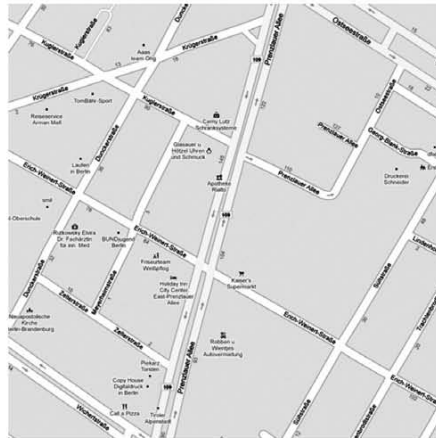
Χάρτης 7: απεικόνιση τμημάτων κεντρικών περιοχών των πόλεων Νέα Υόρκη, Μουμπάι, Βερολίνο, Αθήνα, Παρίσι, Κάιρο. Οι χάρτες είναι της ίδιας κλίμακας και καλύπτουν περιοχές 600m x 600m.

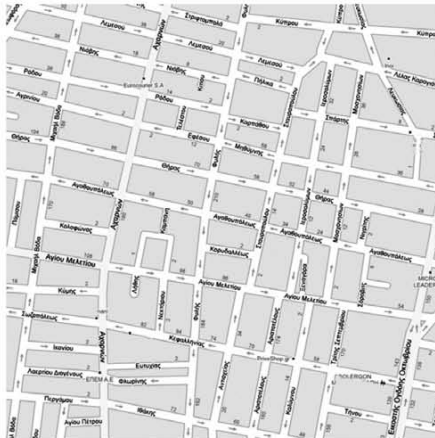
Νέα Υόρκη

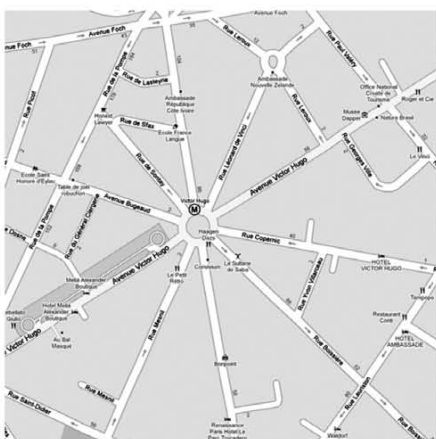
Μουμπάι

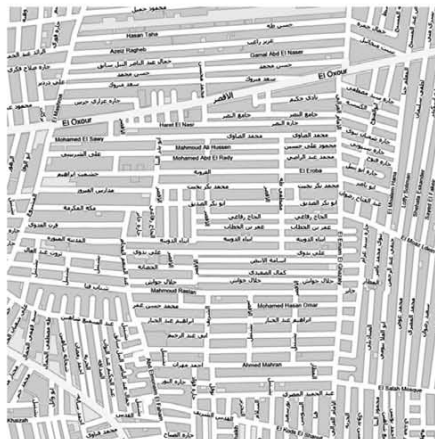
Βερολίνο

Αθήνα

Παρίσι

Κάιρο

Η Αθήνα συγκρινόμενη με άλλες δυτικές πρωτεύουσες έχει πολύ μικρότερα οικοδομικά τετράγωνα και πολύ περισσότερους δρόμους κι έτσι ο δημόσιος χώρος της, αυτός δηλαδή που πρέπει να επιτηρείται, είναι πολύ μεγαλύτερος και πολύ πυκνότερος. Η Αθήνα από «πολεοδομικής» και «χωροταξικής» άποψης είναι μια σκέτη αποτυχία (Ανώνυμου 1977). Η «χωροταξία» της δεν επιτυγχάνει την «τάξη» στο «χώρο» καθώς η δομή του χώρου της είναι ακόμα μακριά από το ιδανικό της εξευγενισμένης, οχυρωμένης ή με κάποιο τρόπο σχεδιασμένης πόλης και πολύ κοντύτερα στις αυθόρμητα διαμορφωμένες πολυάνθρωπες συγκεντρώσεις της Μέσης Ανατολής, της Ινδίας και της Αφρικής. Η υψηλή πληθυσμιακή πυκνότητα, η μεγάλη συχνότητα των διασταυρώσεων σε συνδυασμό με τα μικρά πλάτη των δρόμων, την ποικιλία χρήσεων γης, την αίσθηση της γειτονιάς και την ταξική σύνθεση των κατοίκων, θα αποτελέσουν καθοριστικούς παράγοντες στην εγκατάσταση της πορνείας, των ναρκωτικών και της σχετικής συνδιαλλαγής.

2.7 Πολυκατοικία

Ο ιδιωτικός χώρος κατοικίας στην Αθήνα ταυτίζεται σε μεγάλο βαθμό με την πολυκατοικία, η οποία αποτελεί το βασικό πολεοδομικό κύτταρο κοινωνικής αναπαραγωγής. Παρ' ότι αποτέλεσε το σύμβολο του εκσυγχρονισμού για τη μεσοπολεμική Ελλάδα, μετατράπηκε τις επόμενες δεκαετίες σε επιτακτική στεγαστική αναγκαιότητα. Από τη στιγμή που εντάχθηκε στη λογική της επένδυσης και μετατράπηκε σε εμπορεύσιμο προϊόν ακολούθησε τους νόμους της αγοράς, τυποποιήθηκε και συστηματοποιήθηκε εξαιρετικά γρήγορα και χυδαία. Χαρακτηριστικό της σημερινής δομής είναι τα μικρά διαμερίσματα, ήδη από τη δεκαετία του '90 η μόδα επιτάσσει ατομικές λύσεις, προτιμώνται τα δωάρια και οι γκαρσονιέρες και παρατηρείται μια στροφή προς το εσωτερικό του κτιρίου. Το διαμέρισμα κρύβει ένα χώρο ατομικής οχύρωσης μακριά από τη συλλογική ζωή, γεγονός που αντανακλάται στην εστίαση του ενδιαφέροντος στην εσωτερική διακόσμηση και σε μια ταυτόχρονη απαξίωση του εξωτερικού του κτιρίου. Παρ' όλα αυτά, η μορφολογία και η χωροθέτηση των κτιρίων παραμένει τέτοια ώστε να μην αφήνει περιθώρια αποξένωσης με το δρόμο. Στην Αθήνα η συνδιαλλαγή της κατοικίας με το δημόσιο χώρο είναι δεδομένη. Η δομή της πολυκατοικίας εμπεριέχει τα χαρακτηριστικά του κάθετου κοινωνικού - ταξικού διαχωρισμού, ημιυπόγεια (χαμηλά

εισοδήματα), ισόγεια (καταστήματα), ενδιάμεσοι όροφοι (κατοικίες μεσαίων στρωμάτων και γραφεία), ρετιρέ (υψηλά εισοδήματα). Η κάθετη ταξικότητα στην κοινωνική σύνθεση της πολυκατοικίας παρατηρείται σχεδόν στο σύνολο του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας. Ταυτόχρονα αναπτύσσεται μια συμβιωτική ποικιλία χρήσεων γης μεταξύ των μαγαζιών του ισογείου, των γραφείων και των κατοικιών των ανώτερων ορόφων. Αν και αρχικά προδιαγεγραμμένη ως κατοικία, η πολυκατοικία, μέσα από το ευέλικτο δομικό της σύστημα, προσφέρει αμέτρητες εναλλακτικές επιλογές: κατοικία, γραφείο, υπουργείο, κατάστημα, αποθήκη, εστιατόριο, εργαστήριο, σούπερ μάρκετ, καφενείο, σουβλατζίδικο, έκθεση επίπλων, μπαρ ή συνεργείο αυτοκινήτων. Κατοικίες και χώροι δουλειάς στον ίδιο χώρο, που σε πολλά σημεία θυμίζει μεσαιωνική πόλη. Ταυτόχρονα λόγω του γεγονότος ότι η πόλη διαθέτει ελάχιστους δημόσιους χώρους και ιδιαίτερα στενούς σε πλάτος δρόμους, αυτό που κάνει η πολυκατοικία είναι να απορροφά την πόλη μέσα της και, με τη σειρά της, να αδειάζει το εσωτερικό της στην πόλη (Woditsch 2009). Η πόλη είναι σαν να χύνεται μέσα στα κτήρια και αντίστροφα. Το ιδιωτικό και το δημόσιο συνδιαλέγονται στους διαδρόμους, στα μπαλκόνια, στις προσόψεις. Οι σημαίες, οι ταμπέλες, τα αυτοκόλλητα στα ασανσέρ, τα συνθήματα στους τοίχους, πολλαπλά σημάδια επικοινωνίας που μεταμορφώνουν το απρόσωπο κέλυφος της πολυκατοικίας μετασχηματίζοντάς την σε ζωντανό δυναμικό οργανισμό, που διαρκώς πάλλεται, φωνάζει, βγάζει ποικίλους θορύβους, ερωτεύεται, μαλώνει. Ενώ ασκείται έντονη κριτική στη τσιμεντοποίηση των πόλεων με πολυκατοικίες, ωστόσο είναι αυτές που αποτελούν ιδανικό πεδίο γονιμοποίησης κοινωνικότητας και αρνήσεων. Κατ' αυτό τον τρόπο οι κάτοικοι νιώθουν την πόλη δική τους και διαμορφώνονται ισχυρές ταυτότητες γύρω από την γειτονιά.

Κεφάλαιο 3

Η Πορνεία

3.1 Ανάλυση της πορνείας

Ο όρος περιγράφει την παροχή σεξουαλικών υπηρεσιών σε τρίτο πρόσωπο έναντι αμοιβής. Το νομικό καθεστώς που διέπει την πορνεία στις διάφορες χώρες, ποικίλλει από τον χαρακτηρισμό ως αξιόποινης πράξης, έως το νομοθετικά κατοχυρωμένο επάγγελμα. Σύμφωνα με τον ΟΗΕ ο κύκλος εργασιών της πορνείας σε παγκόσμιο επίπεδο πλησιάζει τα 110 δισ. δολάρια. Παράλληλα, είναι η ταχύτερα αναπτυσσόμενη δραστηριότητα της παραοικονομίας και εικάζεται ότι τα προσεχή χρόνια θα υπερβεί τον αντίστοιχο τζίρο των ελαφρών ναρκωτικών.

Η πορνεία υπήρξε ιστορικά παρούσα σε όλους τους πολιτισμούς που διατηρούσαν εγχρήματες συναλλαγές (Genness – 1990). Ακόμα και η αυστηρή καθολική εκκλησία επέδειξε ανοχή έναντι του φαινομένου, γιατί θεωρούσε ότι συμβάλλει στην πρόληψη βαρύτερων εγκλημάτων (βιασμοί, φόνοι κλπ). Υπό αυτή την έννοια, η πορνεία μπορεί να αποτελεί τμήμα της παραοικονομίας, αλλά δε θα έπρεπε να συμβάλλει στην αύξηση της εγκληματικότητας. Όμως η διεθνής εμπειρία δεν επιβεβαιώνει αυτό τον ισχυρισμό. Ακόμα και στις χώρες που η πορνεία είναι νόμιμη και υπόκειται σε απλές διοικητικές ρυθμίσεις εμπορικού χαρακτήρα, η δραστηριότητα συνδέεται άμεσα με το οργανωμένο έγκλημα (Jean – Michel – 2010).

Η παράνομη διακίνηση γυναικών και παιδιών από τις φτωχότερες προς τις πλουσιότερες χώρες έχει χαρακτηριστεί ως το εκτενέστερο δουλεμπόριο στην ιστορία της ανθρωπότητας και η ταχύτερα αναπτυσσόμενη μορφή δουλείας. Το FBI (2006) υπολογίζει ότι κάθε χρόνο διακινούνται εκτός των συνόρων της χώρας καταγωγής τους πάνω από 800.000 άνθρωποι με σκοπό τη σεξουαλική τους εκμετάλλευση. Το 85% των θυμάτων του trafficking είναι γυναίκες και συνολικά το 50% είναι ανήλικοι (Women News Network-2008). Σύμφωνα με τον ILO (1993) ο μεγαλύτερος αριθμός παιδιών που διακινούνται από τα διεθνή κυκλώματα πορνείας προέρχονται από τη Νοτιοανατολική Ασία (Φιλιππίνες, Σρι Λάνκα, Βιετνάμ, Καμπότζη, Νεπάλ κλπ.). Αντίθετα οι γυναίκες προέρχονται από όλες τις χώρες που αντιμετωπίζουν οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα.

Η φτώχεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός, οι φυλετικές και θρησκευτικές συγκρούσεις και οι πολεμικές συρράξεις, αποτελούν τις γενεσιουργές αιτίες του προβλήματος. Πολλές γυναίκες επιλέγουν συνειδητά να εξασφαλίσουν τα μέσα επιβίωσης ασκώντας το επάγγελμα της πόρνης. Συνήθως όμως αυτές δεν εγκαταλείπουν τις χώρες καταγωγής τους. Η διασυνοριακή διακίνηση πραγματοποιείται από οργανωμένα κυκλώματα σωματεμπορίας που ξεγελούν τα θύματα με υποσχέσεις για μια καλύτερη ζωή. Η διακίνηση γίνεται νομότυπα μέσα από ταξιδιωτικά γραφεία, πρακτορεία μοντέλων και γραφεία ευρέσεως εργασίας. Τα διακινούμενα θύματα διαθέτουν ομαδικές βίζες οι οποίες κατάσχονται από τους διακινητές στη χώρα προορισμού. Τα θύματα του trafficking υπάγονται συνήθως στην κατηγορία των παράνομων μεταναστών χωρίς έγγραφα. Το καθεστώς ανασφάλειας και η άσκηση βίας που φτάνει μέχρι την απειλή για τη ζωή των ιδίων ή μελών των οικογενειών τους που έχουν παραμείνει στη χώρα καταγωγής, καθιστούν τα θύματα υποχείρια των κυκλωμάτων σωματεμπορίας. Αυτή η κατηγορία καταναγκαστικής εργασίας δημιουργεί σε παγκόσμιο επίπεδο εισοδήματα της τάξης των 31δισ δολαρίων ετησίως (ILO-2005).

Σύμφωνα με τον ΟΗΕ οι κύριες χώρες προέλευσης των θυμάτων ανθρωπίνης εμπορίας είναι η Ταϊλάνδη, η Κίνα, η Νιγηρία, η Γκάνα και από τις χώρες του πρώην ανατολικού συνασπισμού η Αλβανία, η Βουλγαρία, η Λευκορωσία, η Μολδαβία και η Ουκρανία (UN-2007). Οι κύριες χώρες προορισμού είναι η Ταϊλάνδη, η Ιαπωνία, οι ΗΠΑ, η Ολλανδία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Βέλγιο και το Ισραήλ. Η Τουρκία και η Ελλάδα αποτελούν δύο από τα βασικότερα διαμετακομιστικά κέντρα, δεδομένου ότι τα θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης διακινούνται από τα ίδια κυκλώματα που προωθούν στην Ε.Ε. και τους υπόλοιπους λαθρομετανάστες. Το καθεστώς παράνομης διαμονής των αλλοδαπών ιερόδουλων εντείνει τα προβλήματα δημόσιας υγείας και της ασφάλισης των εργαζομένων στον κλάδο.

Η πορνεία αποτελεί δελεαστική προοπτική απασχόλησης για τις νεαρές αλλοδαπές οικονομικές μετανάστριες, λόγω της υψηλής ζήτησης των συγκεκριμένων υπηρεσιών. Πολλές φορές αποτελεί μοναδική διέξοδο για οικονομικά εξαθλιωμένες μετανάστριες με χαμηλά τυπικά προσόντα. Οι πόρνες προτιμούν να απασχολούνται στο χώρο της σκιώδους οικονομίας ακόμα και σε χώρες όπου η πορνεία είναι νόμιμη. Αυτό συμβαίνει γιατί πέρα από τη φοροδιαφυγή, οι πελάτες απαιτούν κάποιο βαθμό μυστικότητας στη συναλλαγή. Επιπλέον για λόγους δημόσιας υγείας θεσπίζονται αυστηρές προδιαγραφές

για τους χώρους που προσφέρουν νόμιμες υπηρεσίες, γεγονός που αυξάνει υπέρμετρα το κόστος των νόμιμα παρεχόμενων υπηρεσιών.

Οι διεθνείς μελέτες καταδεικνύουν ότι οι πόρνες αντιμετωπίζουν τον υψηλότερο κίνδυνο να πέσουν θύματα εγκληματικής ενέργειας από οποιαδήποτε άλλη ομάδα εργαζομένων γυναικών. Το ποσοστό δολοφονιών με θύματα πόρνες εκτιμάται σε 204 ανά 100.000 εργαζόμενες τη στιγμή που δεν υπερβαίνει τις 32 ανά 100.000 για τις υπόλοιπες γυναίκες (Potterat, Brewer, Muth-2004). Συχνότερα πέφτουν θύματα οι πόρνες του δρόμου, ενώ η εγκληματικότητα είναι πολύ χαμηλότερη ανάμεσα σε όσες δουλεύουν ως συνοδοί ή σε ινστιτούτα αισθητικής (Weitzer-2005). Συχνά δημιουργούνται εντάσεις και ξεσπούν επεισόδια έξω από τους οίκους ανοχής. Από τα προηγούμενα, καθίσταται εμφανές ότι τα είδη πορνείας που σχετίζονται με την εγκληματικότητα υψηλής θέασης είναι αυτά που ασκούνται στην ευρύτερη περιοχή της Ομονοίας.

3.2 Η υφιστάμενη χωροταξία των οίκων ανοχής στην Αθήνα

Για να γίνει μια χωρική καταγραφή των οίκων ανοχής της Αθηνάς, ήταν αναγκαίο να αποταθούμε στην Διεύθυνση Εμπορίου & Ανάπτυξης του δήμου και συγκεκριμένα στο Τμήμα οίκων ανοχής το μοναδικό τμήμα σε αυτό το αντικείμενο σε όλη την χώρα., μιας και η εύρεση τέτοιων στοιχείων και δεδομένων ήταν δύσκολη καθώς δεν υπάρχουν πουθενά καταγεγραμμένα τέτοια δεδομένα.

Σε συνάντηση με τον προϊστάμενο του τμήματος κο Δ. Σούφλα και τον υφιστάμενο του κο Γ. Βάλλα –τους οποίους και ευχαριστώ για την άμεση ανταπόκριση τους- αποκόμισα πολλά στοιχεία και διάφορα συμπεράσματα καθώς και ένα απολογισμό από το 2003 εως σήμερα για το τι συμβαίνει στο Δήμο Αθηναίων (βλ. παράρτημα).

Σήμερα, εντός ορίων του Δήμου Αθηναίων λειτουργούν περίπου 315 οίκοι ανοχής από τους οποίους κανένας δεν έχει νόμιμη άδεια σε ισχύ, βάσει στοιχείων της διεύθυνσης αδειών καταστημάτων του δήμου.

Από τις συγκεντρώσεις των οίκων ανοχής που εμφανίζονται διαγραμματικά στην διαμερισματική πίττα (βλ. παράρτημα), συνάγονται διάφορα χρήσιμα συμπεράσματα που αποτελούν διαχειριστικά εργαλεία για την επίλυση και διαχείριση των προβληματισμών που μπορεί να υφίσταται τόσο στην εξουσία είτε κρατική είτε στην τοπική αυτοδιοίκηση καθώς και στους ενδιαφερόμενους μελετητές.

Από την άλλη επιβεβαιώνουν, ρήσεις και σκέψεις που υπήρχαν στην θεώρηση για την χωροθέτηση και εγκατάσταση αυτών των «σπιτιών» στην αστική περιοχή, τις προηγούμενες δεκαετίες. Ότι δηλαδή οι εμπορευματικοί και επιβατικοί σταθμοί τρένων και λεωφορείων, οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις και γενικά οι τόποι όπου υπάρχει μεγάλη διακίνηση και μικρή χρονική παραμονή μαζικού αντρικού πληθυσμού, προκρίνονται ως τόποι εγκατάστασης συγκριτικά με κάποιους άλλους. Επικουρείται δε αυτή η χωροθέτηση και από την ύπαρξη των καταστημάτων, των συνεργείων, των μηχανουργείων, της εμπορευματικής κίνησης κλπ, ακόμη και από την καθημερινή εσωτερική μετακίνηση του ανδρικού πληθυσμού καθώς και την άφιξη, εγκατάσταση και παραμονή χιλιάδων ανθρώπων σε αυτή την περιοχή της πρωτεύουσας κυρίως οικονομικών μεταναστών (εσωτερικών ή εξωτερικών) κλπ, χαμηλής εισοδηματικής δυναμικότητας, που παραδοσιακά αποτελούσαν και αποτελούν την πελατεία των εργαζομένων.

Έτσι και στην σημερινή καταγραφή βλέπουμε πως οι πλειονότητα των οίκων εντοπίζεται στην ευρύτερη περιοχή του σιδηροδρομικού σταθμού Λαρίσης και Πελοποννήσου γύρω από την πλατεία Αττικής και Μεταξουργείου (σταθμοί μετρό) κυρίως λόγω της επιβατικής και εμπορευματικής κίνησης που αυτοί παρουσιάζουν και λογίζονται, ως οι μεγαλύτεροι σε φόρτο σταθμοί στην χώρα. Έτσι αν και από τον διαμερισματικό τους διαχωρισμό, βρίσκονται διοικητικά να ανήκουν στο 4^ο Δ.Δ. Αθηνών, τα «σπίτια», που ανήκουν στα όμορα διαμερίσματα (3^ο, 1^ο και 6^ο), είναι εκείνα που εμφανίζουν την πύκνωση γύρω από το οπτικό και λειτουργικό φράγμα που αποτελούν οι σιδηροδρομικοί σταθμοί για τις λειτουργίες της πόλης. Σε προηγούμενες δεκαετίες υπήρχαν και από την νοτιοδυτική πλευρά των σταθμών και όταν ξανάρχισε η επανεγκατάσταση – επέκταση της περιοχής για χρήσης κατοικίας, είτε από οικονομικούς μετανάστες, είτε από μετακινήσεις δημοτών ή διαδημοτών, στο εσωτερικό της πόλης, είτε τέλος από την επιστροφή αυτών που ήδη είχαν μετακινηθεί σε προγενέστερους χρόνους από την μητροπολιτική ιδιαίτερη πατρίδα τους, αυτοί οι οίκοι ανοχής έκλεισαν οριστικά ή μετακινήθηκαν σε γειτονικές περιοχές που ακόμη αποδέχονταν την εγκατάσταση τους.

Όλες αυτές οι οχληρές και δυσάρεστες χρήσεις , απαραίτητες για την λειτουργία της πόλης, απέφεραν στα τέλη της δεκαετίας του 1970 και του 1980, μια σταδιακή αλλά όχι αμελητέα οικονομική, κοινωνική και συνειδησιακή υποβάθμιση στην περιοχή που βρίσκεται λίγα μόλις μέτρα από το εμπορικό και διοικητικό κέντρο της Αθήνας. Ένας

από τους ανομολόγητους όμως λόγος για αυτήν την διατήρηση, ήταν και η ύπαρξη εκατοντάδων οίκων ανοχής στην ευρύτερη περιοχή του κέντρου.

Οι πέριξ περιοχές ήταν διαχρονικά χαρακτηρισμένες από το Γ.Π.Σ., ως περιοχές γενικής κατοικίας. Αυτό, πολύ απλά επέτρεπε την εγκατάσταση, εκτός από την κατοικία, ελαφράς όχλησης βιοτεχνίες και εργαστήρια. Οι αυξημένες στεγαστικές ανάγκες στο κέντρο, οπού οι αξίες γης ήταν και είναι πολύ χαμηλές, προέτρεπαν τους προϋπάρχοντες χρήστες να παραμείνουν και να μην μετακινηθούν όπως λειτούργησαν άλλες αστικές ομάδες πληθυσμού. Εξ' άλλου σε μεγάλο ποσοστό τους ήταν πρόσφυγες και δεν ήθελαν να ξαναφύγουν από τον τόπο εγκατάσταση τους. Η ανάπτυξη όμως των κατοικιών, με τις αστικές πολυκατοικίες και της συνακόλουθες χρήσεις (σχολεία, φροντιστήρια, καταστήματα λιανικής πώλησης, κλπ), εδώ και κάποια χρόνια παράλληλα με τον νόμο 2734/1999 έχει εξαναγκάσει την απομάκρυνση των οίκων ανοχής από την περιοχή. Άλλα και των περισσότερων οχλούσων βιοτεχνικών εγκαταστάσεων (π.χ. τυπογραφεία, κλπ)

Παρατηρούμε δηλαδή πως η αυξημένη ζήτηση κατοικίας, παράγει αρχικά την δημιουργία της –κατασκευή, την συγκέντρωση, την διατήρηση, με αντίστοιχη μείωση των οχλούντων επαγγελμάτων. Οι οίκοι ανοχής προϋπήρχαν στο τόπο, όχι όλοι στο σύνολο τους αλλά ένα μεγάλο μέρος τους, δημιουργώντας ένα τοπίο μέσα στην πόλη, όπως αυτό δημιουργείται, συντηρείται και προστατεύεται, στο Άμστερνταμ, στο Αμβούργο και αλλού. Η ανάπτυξη του ιστού της πόλης έφτασε ως αυτούς, και σταδιακά άρχισε να τους απομακρύνει από εκεί. Η περιοχή π.χ. των Καλυβίων της αρχαιότητας δεν υφίσταται πλέον. Άρα μπορούμε να πούμε ότι έχουμε μια περιοχή κορεσμένη κτηριοδομικά και λειτουργικά.

Αυτό που συνάγεται ως αποτέλεσμα από την ανάγνωση των συγκεντρώσεων που παρήγαγε η σύγχρονη μελέτη πεδίου είναι ότι, κύριες και δευτερεύουσες οδικές αρτηρίες της πόλης, πλατείες και ελεύθεροι αστικοί χώροι πρασίνου ή μη, εμπορευματικές και διοικητικές λειτουργίες της πόλης, καθώς και βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα και οι ιδιότητες που έχουν και συντηρούν οι τόποι που αναφέρθηκαν παραπάνω αποτελούν πόλους εγκατάστασης και συντήρησης των οίκων ανοχής.

3.3 Η οικονομία των εκδιδομένων γυναικών

Από οικονομικής άποψης εκτιμάται ότι μία πόρνη εξυπηρετεί κατά μέσο όρο 870 σεξουαλικούς συντρόφους ανά έτος ενεργούς εργασίας. Με μία μέση τιμή 50 ευρώ, η πόρνη δημιουργεί εισόδημα της τάξης των 45.000 ευρώ ετησίως. Οι πόρνες στους οίκους ανοχής και τα ινστιτούτα αισθητικής αποφέρουν σχεδόν τα διπλάσια (Brewer et al. -2000). Σύμφωνα με διεθνείς μελέτες περίπου το 15% των ενήλικων ανδρών έχουν χρησιμοποιήσει κάποια στιγμή τις υπηρεσίες της βιομηχανίας του σεξ. Σε ετήσια βάση προσφεύγει στις σχετικές υπηρεσίες το 2% του ανδρικού πληθυσμού.

Με βάση τα σχετικά δεδομένα (Rissel et al-2003) μόνο από την πορνεία στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας, θα πρέπει να παράγεται εισόδημα 90.000.000 ευρώ ετησίως. Αν συμπεριληφθεί η πιθανή χρήση υπηρεσιών πορνείας από ημεδαπούς και αλλοδαπούς τουρίστες και μετανάστες που διαμένουν στη χώρα μας, το σχετικό ποσό ίσως να υπερβαίνει τα 100 εκατομμύρια ευρώ.

Το θεσμικό πλαίσιο του Ν.2734/1999 που διέπει την εγκατάσταση και λειτουργία οίκων ανοχής στη χώρα μας είναι ιδιαίτερα περιοριστικό. Με τον προηγούμενο νόμο λειτουργούσαν στο Δήμο Αθηναίων 230 οίκοι από τους οποίους μόνο τρεις κατόρθωσαν να εκπληρώσουν τις προϋποθέσεις για έκδοση άδειας, εγκατάστασης και λειτουργίας με το νέο νόμο. Για παράδειγμα, ο νόμος προβλέπει ότι άδεια άσκησης επαγγέλματος χορηγείται μόνο σε άγαμες γυναίκες άνω των 50 ετών. Επίσης, οι εργαζόμενες υποχρεούνται να υποβάλλονται σε ιατρικές εξετάσεις σε δημόσιο νοσοκομείο κάθε 15 ημέρες.

Εκτός από τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου για τους οίκους ανοχής, θα πρέπει να επιτραπεί η έκδοση άδειας ασκήσεως επαγγέλματος σε άτομα που εκδίδονται εκτός οίκων ανοχής. Τα συγκεκριμένα πρόσωπα θα πρέπει να ασφαρίζονται ως αυτοαπασχολούμενοι. Η νομιμοποίηση τμήματος των οικονομικών συναλλαγών της πορνείας, θα ενισχύσει τα ασφαλιστικά ταμεία περιορίζοντας ταυτόχρονα το μέγεθος της παραοικονομίας στο χώρο.

3.4 Η περίπτωση της οδού Φυλής

Ο δρόμος που είναι διαχρονικά συνώνυμος με τους οίκους ανοχής καθώς εκεί στεγάζονται σχεδόν το 40%, του συνόλου τους στην Αθήνα, είναι η πασίγνωστη οδός Φυλής .

Ξεκινώντας μια ιστορική αναδρομή θα δούμε ότι ο γνωστός δρόμος της Αθήνας που ξεκινάει από τη γειτονιά της Ιουλιανού, της πλατείας Βικτωρίας και φθάνει μέχρι την γειτονιά του Αγ. Νικολάου Αχαρνών. Δρόμος παράλληλος της Αχαρνών, όχι μεγάλης κυκλοφοριακής σημασίας, αλλά αξιόλογος εσωτερικός άξονας ξεχωρίζει στην περιοχή μαζί με τη οδό Μιχαήλ Βόδα. Μέρος και αυτή του Αθηναϊκού «μύθου», γνωστή πια για τα « κόκκινα» φωτάκια της . Διασχίζει μια συνεχώς υποβαθμιζόμενη περιοχή, αλλά ταυτόχρονα και σημαντική. Λένε ότι ήταν ο αγροτικός δρόμος που οδηγούσε στο χωριό Χασιά, που σήμερα έχει μετονομαστεί σε Φυλή, ένας από τους αρχαιότερους δρόμους μαζί με την Αχαρνών. Η οδός πήρε το όνομα της το 1893. Η περιοχή μελέτης είναι μία από τις κεντρικές περιοχές της Αθήνας, η οποία αναπτύχθηκε κυρίως μετά τα μέσα του 19ου αιώνα. Μέχρι τότε ήταν μία από τις εξοχές της πόλης, γνωστή για τα μεγάλα περιβόλια της.

Στη δεκαετία του 1850 η οικοδόμηση της Αθήνας είναι πυκνότερη στις κάτω από την οδό Αδριανού συνοικίες της παλιάς πόλης και στη δυτική πλευρά της νέας πόλης η οποία ονομάστηκε Μεταξουργείο λόγω της εγκατάστασης ατμοκίνητου μεταξουργείου στην περιοχή. Συμπληρώθηκε η διαμόρφωση της Αιόλου με διώροφα κτίρια, των οποίων τα ισόγεια αποτελούσαν καλά εμπορικά καταστήματα, το γενικό εμπόριο κατέκτησε την οδό Αθηνάς και το εμπόριο ανώτερης τάξης την Ερμού. Η περιοχή μας, είναι ακόμα εξοχή.

Στη δεκαετία του 1860 το σχέδιο πόλεως επεκτάθηκε προς όλες τις κατευθύνσεις, ενώ η δόμηση πύκνωσε στις αραιά κτισμένες περιοχές των ήδη εγκεκριμένων τμημάτων. Στο βορειοανατολικό τμήμα η περιοχή πέρα από το Πανεπιστήμιο και την Ακαδημία στους πρόποδες του Λυκαβηττού, απέκτησε σε βασικές γραμμές το σημερινό σχέδιο της. Μεταξύ των κυριοτέρων δρόμων του εμπορικού κέντρου η οδός Αιόλου –Πατησίων αποτελούσε τον άξονα της κοινωνικής και πολιτικής ζωής.

Το 1869,αφού πλέον είχαν κτιστεί οι πτέρυγες του Πολυτεχνείου επί της οδού Πατησίων, επεκτάθηκε το σχέδιο πόλεως μέχρι των οδών Αχαρνών, Μαυροματαίων και

Πιπίνου. Το ξεκίνημα της οδού Φυλής , κάθετη σχεδόν στην Αβέρωφ, εντάχθηκε πρώτο.

Δύο χρόνια αργότερα, το 1871, σε απόσταση ενός χιλιομέτρου, μεταξύ των οδών Αχαρνών, Τσίλλερ, Σπύρου Λάμπρου, Νάξου και Ανάφης εγκρίθηκε σχέδιο αυτοτελούς προαστίου, που ονομάστηκε Άνω Πατήσια.

Δέκα χρόνια αργότερα το 1879, εγκρίθηκε σχέδιο άλλου προαστίου μεταξύ των οδών Πατησίων, Αγ. Μελετίου και Κνωσού, τα Κάτω Πατήσια.

Δέκα χρόνια περίπου μετά το 1887, εντάχθηκε και το τμήμα της από την Πιπίνου μέχρι την Αγ. Μελετίου. Τη σημερινή της περίπου έκταση την είχε πάρει από το 1930

Οι επεκτάσεις του σχεδίου πόλεως προς όλες της κατευθύνσεις, βασιζόταν συνήθως στην έγκριση ιδιωτικών ρυμοτομικών σχεδίων, χωρίς καμία πρόβλεψη κοινόχρηστων χώρων και κυκλοφοριακού δικτύου.

Η οικιστική ανάπτυξη της περιοχής ακολούθησε διαδοχικά την πολεοδομική της εξέλιξη. Έτσι την δεκαετία του 1850 στο αστικό κτίριο επικράτησαν ο ρομαντισμός και ο κλασικισμός, χωρίς να υπάρχει σαφής διάκριση ανάμεσα τους με αποτέλεσμα να εμφανίζονται δείγματα εκλεκτικισμού. Ο εκλεκτικισμός εμφανίζεται με περισσότερη έμφαση αφ' ενός στη γενική συγκρότηση του κτιρίου και αφ' ετέρου στη συνθετική ελευθερία ως προς τη χρήση των κλασικών στοιχείων.

Κατά το διάστημα 1876-1878 η μονοκατοικία μονόροφη και απλή για τη λαϊκή τάξη και διώροφη ή τριώροφη για την ανώτερη αποτελούσε κοινό ιδανικό. Ακόμα και στα σπίτια που χτίζονταν για ενοικίαση με δύο ή τρεις κατοικίες, καθεμία κατείχε έναν όροφο με ανεξάρτητη είσοδο και κλιμακοστάσιο.

Την δεκαετία του 20ου αιώνα, άρχισαν να κτίζονται συχνότερα τριώροφα κτίρια με μία κατοικία ανά όροφο. Η έκταση του κτιρίου έτεινε προς την κατάκτηση μεγαλύτερης επιφάνειας του οικοπέδου με συνέπεια να περιορίζεται η αυλή και το περιβόλι και τη θέση τους να παίρνουν οι φωταγωγοί. Την περίοδο αυτή πέρα από τις νεοκλασικές τάσεις στην αρχιτεκτονική των κτιρίων, που επικράτησαν ήδη από τα μέσα του 19ου αιώνα, παρατηρούνται επιρροές άλλων ρυθμών όπως το ροκοκό και του κολοσσάλ από τη Γαλλική αρχιτεκτονική και του στυλ Άνταμς από την Αγγλική. Μετά το 1920 εμφανίστηκαν στην Αθήνα έργα αρχιτεκτόνων, απόφοιτων γερμανικών σχολών με επιρροές από Αρ-Νουβώ και νεομπαρόκ στις όψεις των κτιρίων. Έτσι κτίστηκαν πολυκατοικίες για εύπορους ενοικιαστές με μεγάλα και πολυτελή διαμερίσματα.

Επίσης, τότε γενικεύτηκε η χρήση του μπετόν αρμέ που επέτρεψε την κατασκευή μεγάλων ανοιγμάτων και πολυώροφων κτιρίων.

Η περιοχή μελέτης κατά την περίοδο του μεσοπολέμου (1920-1930) υπήρξε μία από τις κεντρικές περιοχές της Αθήνας όπου εμφανίστηκε και αναπτύχθηκε το οικιστικό και πολεοδομικό φαινόμενο της ανοικοδόμησης πολυώροφων κτιρίων, κυρίως με χρήση κατοικίας (85% κτίρια κατοικίας, 15% κτίρια ειδικών χρήσεων). Κυριάρχησε το 1932 - 1941 στην περιοχή από την Αγ. Μελετίου μέχρι το τέλος της Φυλής.

Σύμφωνα με άλλες αναλύσεις η χωροθέτηση των πολυώροφων κτιρίων του μεσοπολέμου στον πολεοδομικό ιστό της Αθήνας, δημιουργεί ένα νοητό τόξο που έχει σαν άξονα τις οδούς Βασιλέως Κων/ου – Βασιλίσσης Σοφίας- Πανεπιστημίου- Πατησίων, από την πλατεία Μαβίλη έως την πλατεία Κολιάτσου. Έτσι, οι συνοικίες κατά μήκος της οδού Πατησίων, όπως οι συνοικίες Αχαρνών (23), Εθν. Μουσείου (29),Κυψέλης (24), Νεαπόλεως (55), Πολυτεχνείου (20),Φυλής (22), εμφανίζουν τα περισσότερα πολυώροφα κτίρια σε σύγκριση με τις άλλες συνοικίες.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της κτιριοδομικής νομοθεσίας, επηρέασαν σε πολλά επίπεδα την τελική διαμόρφωση των αστικών πολυκατοικιών και κατ' επέκταση και τη σημερινή εικόνα της περιοχής μελέτης.

Συγκεκριμένα είναι :

- α) τα μεγάλα ύψη, που επιτράπηκαν να οικοδομούνται κυρίως στα κεντρικά οικόπεδα της πόλης
- β) η κατά κανόνα εφαρμογή του συνεχούς οικοδομικού συστήματος,
- γ) η απουσία θεσμοθετημένου ποσοστού ακάλυπτης επιφάνειας στο οικόπεδο,
- δ) η δυνατότητα για κατασκευή πρόσθετου ορόφου σε εσοχή από την πρόσοψη του κτιρίου – ρετιρέ,
- ε) η απουσία διατάξεων για την διαμόρφωση της απόληξης των κτιρίων,
- ζ) η δυνατότητα που δόθηκε για κατασκευή μεγάλων κλειστών προεξοχών στις κύριες όψεις των κτιρίων- έρκερ.

Αποτέλεσμα, η κατά κανόνα χρησιμοποίηση του συνεχούς συστήματος περιόριζε την αρχιτεκτονική επεξεργασία των όψεων μόνο στην πρόσοψη, δημιουργώντας ένα είδος «τοιχοπετάσματος». Επίσης η κατασκευή του ορόφου σε εσοχή, του γνωστού ως ρετιρέ, με στόχο να βελτιώσει τις συνθήκες ηλιασμού και αερισμού στους στενούς δρόμους, δημιούργησε μια σειρά προνομιάτων διαμερισμάτων στον τελευταίο όροφο. Το γεγονός αυτό στερούσε από το κτίριο τη φυσική του απόληξη και οδήγησε στη λύση

της πέργκολας για να δοθεί συνθετικό περιεχόμενο στο στοιχείο της εσοχής με αμφισβητούμενο αισθητικό αποτέλεσμα. Τα ρετιρέ τελικά δεν ήταν ορατά στον περαστικό, λόγω της στενότητας του δρόμου, με αποτέλεσμα να μένουν οι θετικές τους συνέπειες. Σημαντικά συνέβαλλαν στην διαμόρφωση των όψεων οι κλειστές προεξοχές, έρκερ, δημιουργώντας έντονες φωτοσκιάσεις. Θυμίζουν τα «χαγιάτια» της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής και αποτέλεσαν ίσως την πιο θετική επίπτωση της κτιριοδομικής νομοθεσίας.

Στη δεκαετία του '20, τα εκλεκτικιστικά κτίρια είχαν επιρροές στις όψεις τους από το νεορομαντισμό και νεοκλασικισμό. Στη δεκαετία του '30, τα μοντέρνα κτίρια επηρεάστηκαν κυρίως από το κίνημα του Bauhaus.

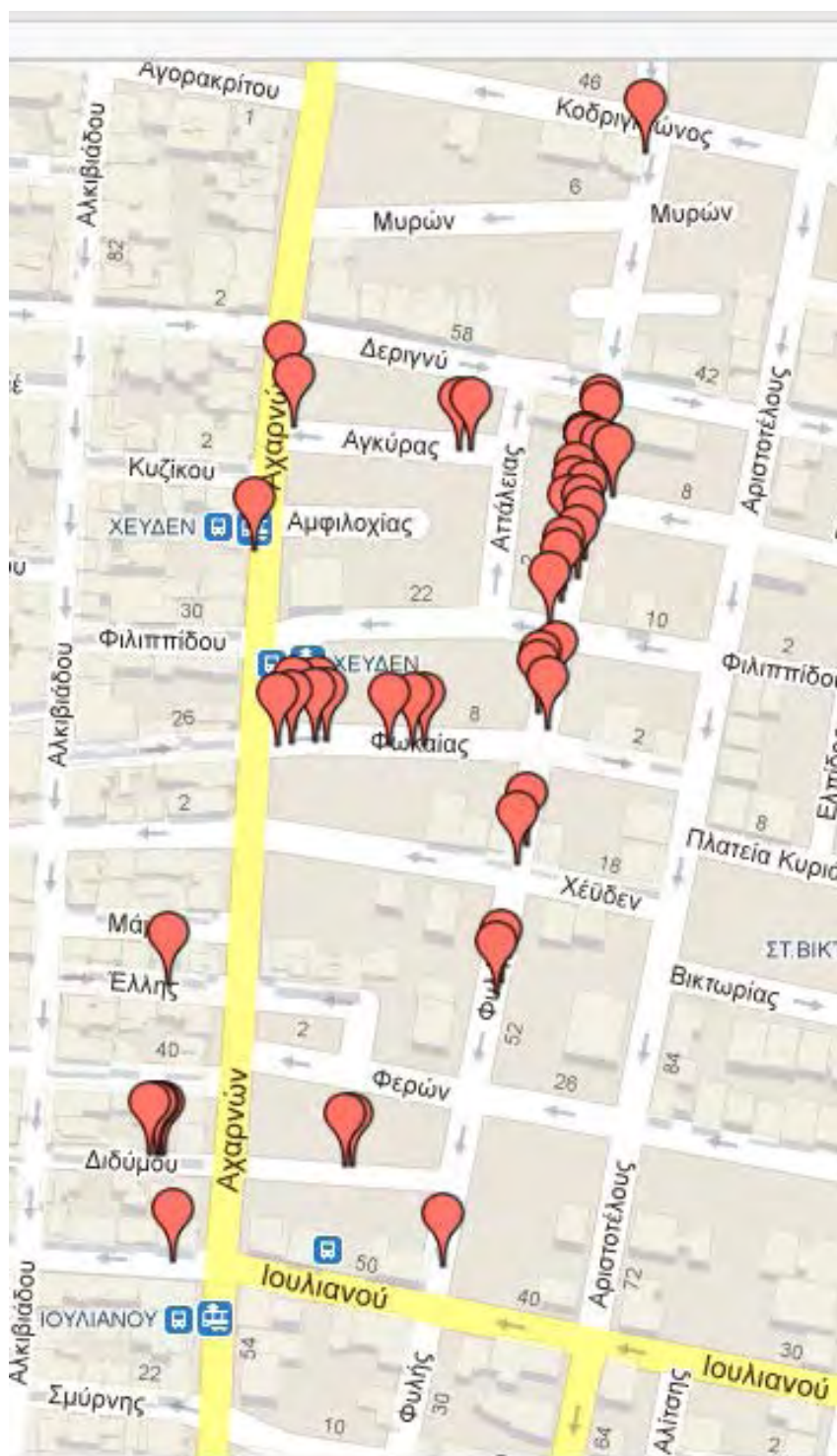
Τα διαμερίσματα των πολυκατοικιών αυτών είναι πολύ υψηλών στεγαστικών προτύπων σε σχέση με τα τωρινά, και κατοικήθηκαν από ενοίκους που ανήκαν στα ανώτερα και μεσαία εισοδηματικά στρώματα της Αθήνας.

Σήμερα επί της οδού Φυλής στεγάζονται περισσότεροι από 50 οίκοι ανοχής σε αυτή και στους κάθετους της (Αγκύρας, Διδύμου, Φώκαιας, κλπ) και εργάζονται σε αυτά περίπου 200 με 300 άτομα χωρίς το βοηθητικό προσωπικό.

Χαρακτηριστική φωτογραφία της οδού Φυλής

Χάρτης 7: απεικόνιση συγκέντρωσης οίκων ανοχής επί της οδού Φυλής

Πηγή: www.bourdela.com

Κεφάλαιο 4

Τάσεις και πρακτικές στην Ευρωπαϊκή ένωση και διεθνώς σχετικά με τη χωροθέτηση και την εξέλιξη του αγοραίου ερώτα

Σήμερα, η βιομηχανία του σεξ ανθεί. Από αυτή επωφελείται μεγάλος αριθμός «επιχειρηματιών», όπως, φυσικά, όσοι μεσολαβούν καθ' οιονδήποτε τρόπο για να έρθουν σε επαφή οι «πελάτες» με το «προϊόν», αλλά και όσοι διαφημίζουν ή διαθέτουν διαφημιστικό χώρο για την προώθηση των σχετικών υπηρεσιών, όσοι παράγουν, διανέμουν, πωλούν ή διαφημίζουν εφημερίδες, περιοδικά, βιβλία, ταινίες μέσω των οποίων προβάλλονται τα προϊόντα της βιομηχανίας του σεξ. Τα κέρδη που αποκομίζουν υπολογίζεται πως ανταγωνίζονται τα κέρδη της παράνομης διακίνησης όπλων ή ναρκωτικών (Raymond, 2003). Είναι χαρακτηριστικό πως το 70% του ποσού που δαπάνησαν οι Ευρωπαίοι για αγορές μέσω Ίντερνετ, το 2001, διατέθηκε σε ιστοσελίδες με πορνογραφικό περιεχόμενο (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2004) .

Η νομιμοποίηση όχι απλώς δεν περιόρισε τη βιομηχανία του σεξ, αλλά αντίθετα συνέβαλε στην επέκτασή της. Η νομιμοποίηση της πορνείας στην Ολλανδία έγινε το 2000. Το 2001 διαπιστώθηκε πως η βιομηχανία του σεξ είχε επεκταθεί κατά 25%, φτάνοντας να αντιστοιχεί στο 5% του ολλανδικού ΑΕΠ (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2004). Επιπλέον, η βιομηχανία κατέστη ακόμη πιο «ορατή», καταλαμβάνοντας μεγαλύτερο μέρος της καθημερινότητας και συχνά προκαλώντας τους κοινά αποδεκτούς κανόνες αισθητικής. Είναι γνωστή η εικόνα των ημίγυμων γυναικών μπροστά σε τεράστια παράθυρα, ενώ λειτουργούν πλέον επιχειρήσεις που έχουν ως δεδηλωμένο στόχο τη συνεργασία με την κυβέρνηση για την προώθηση των υπηρεσιών που σχετίζονται με την πορνεία, καθώς και την «προστασία των συμφερόντων των πελατών» (Raymond, 2003).

Ένα άλλο βασικό επίχειρημα στο οποίο στηρίχθηκε η νομιμοποίηση ήταν πως θα έδινε αποφασιστικό χτύπημα στο trafficking, δηλαδή τη μεταφορά γυναικών από φτωχές χώρες με σκοπό τη σεξουαλική τους εκμετάλλευση στη Δύση. Η πραγματικότητα διέψευσε τις σχετικές προσδοκίες. Είναι χαρακτηριστικά τα παραδείγματα της

Γερμανίας και της Ολλανδίας. Τον Ιανουάριο του 2002, η πορνεία καθιερώθηκε ως καθ' όλα νόμιμο επάγγελμα στη Γερμανία. Ωστόσο, σήμερα υπολογίζεται πως το 85% των γυναικών που «εργάζονται» ως πόρνες στη Γερμανία είναι αλλοδαπής προέλευσης. Στην Ολλανδία, όπου, όπως είδαμε, υιοθετήθηκε ανάλογη νομοθεσία το 2000, άνοιξε ταυτόχρονα ο δρόμος για τη νόμιμη είσοδο γυναικών στην χώρα με στόχο την απασχόληση στην πορνεία, ενώ ορισμένες ασφαλιστικές δικλείδες που τέθηκαν αφορούσαν στην υποχρέωσή τους να αποδείξουν πως είναι αυτό-απασχολούμενες. Περισσότερο να πούμε πως ο αριθμός των γυναικών από φτωχές χώρες της Ανατολής που εισάγονται από τα διεθνή κυκλώματα δουλείας και πορνείας στην Ολλανδία έχει πολλαπλασιαστεί, ενώ οι εκμεταλλευτές τους δεν δυσκολεύονται ιδιαίτερα να παρακάμψουν τα τυπικά εμπόδια, για παράδειγμα, υποδεικνύοντάς τους πώς να υποστηρίξουν ότι είναι αυτό-απασχολούμενες στις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2004).

Δυστυχώς, οι αρχές των χωρών αυτών δεν προβληματίζονται από το μεγάλο αριθμό αλλοδαπών γυναικών που εισέρχονται στο έδαφός τους. Πώς είναι δυνατόν να πιστεύει κανείς πως όλες αυτές οι γυναίκες δρουν αυτόνομα, αυτόβουλα, έχουν καταφέρει να παρακάμψουν μόνες τους όλες τις δυσκολίες που συνεπάγεται η προσπάθεια για είσοδο σε μια δυτικοευρωπαϊκή χώρα και μάλιστα να δικτυωθούν, να βρουν εργασία και κατάλυμα; Είναι προφανές πως τα διεθνώς οργανωμένα εγκληματικά δίκτυα και τα διαπλεκόμενα συμφέροντα κατευθύνουν και εκμεταλλεύονται χιλιάδες γυναίκες και παιδιά στην Ευρώπη (Raymond, 2003).

Οι προσδοκίες για περιορισμό της παράνομης πορνείας δεν επαληθεύτηκαν. Πιο χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα της Βικτόρια της Αυστραλίας, όπου, μετά τη νομιμοποίηση, ο αριθμός των οίκων ανοχής που λειτουργούν παράνομα έχει πολλαπλασιαστεί. Το ίδιο συνέβη και στο Σίντνεϊ, όπου η πορνεία νομιμοποιήθηκε το 1995 και ήδη το 1999 ο αριθμός των νόμιμων οίκων ανοχής είχε αυξηθεί θεαματικά. Επιπλέον, για να αποφευχθεί η διαφθορά στην αστυνομία, το έργο των σχετικών ελέγχων ανατέθηκε στα τοπικά συμβούλια, τα οποία όμως δεν διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή και προσωπικό για το τεράστιο αυτό έργο, με αποτέλεσμα να έχει εκλείψει ουσιαστικά η αστυνόμευση (Raymond, 2003).

Η αδυναμία της νομιμοποίησης να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που συνδέονται με την πορνεία είναι προφανής. Για αυτό χρειάζεται να εξετάσουμε τις εναλλακτικές λύσεις που προσφέρονται. Η πιο ενδιαφέρουσα από αυτές είναι η εμπειρία της Σουηδίας, της μόνης χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση που έχει αναγνωρίσει πως η πορνεία είναι μια μορφή βίας κατά των γυναικών και συνιστά παραβίαση θεμελιωδών δικαιωμάτων τους. Με βάση αυτή τη παραδοχή, έχει προχωρήσει στην ποινικοποίηση της αγοράς σεξουαλικών υπηρεσιών, εστιάζοντας την πολιτική και τη δράση στον περιορισμό της ζήτησης και προσφέροντας ταυτόχρονα στις πόρνες εναλλακτικές μορφές απασχόλησης και επαγγελματικής κατάρτισης (ΚΕΣΟ Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών, 2004)

Η σχετική νομοθεσία τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιανουαρίου 1999, έπειτα από προσπάθειες δεκαετιών του γυναικείου κινήματος της χώρας και αφού στο εθνικό Κοινοβούλιο το ποσοστό των γυναικών έφθασε το 45% του συνόλου. Σήμερα στη Σουηδία απαγορεύεται η αγορά υπηρεσιών πορνείας. Η ποινή για τους παραβάτες είναι είτε χρηματικό πρόστιμο, είτε φυλάκιση έως και έξι μηνών (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2004).

Σχετική είναι και η αντιμετώπιση στις ΗΠΑ εκτός από την πολιτεία της Νεβάδα. Η Νεβάδα είναι ένα από τις λίγες πολιτείες στην πουριτανή Αμερική όπου η πορνεία είναι είτε νόμιμη είτε ανεκτή ανοιχτά.. Ο αριθμός των οίκων ανοχής και των εργαζομένων σε αυτά στη Νεβάδα είναι μικρός και νόμιμα περιορισμένος στις αγροτικές περιοχές και τις μικρές πόλεις, και το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού αποδέχεται ή τείνει θετικά προς την πορνεία των οίκων ανοχής. Αυτή η αποδοχή, μπορεί να αιτιολογηθεί σε μεγάλο βαθμό από τον τρόπο με τον οποίο οι οίκοι, οι «μαντάμ», και τα κορίτσια περιορίζονται με τα νομικά και σχεδόν-νομικά μέσα, και από τα αντιληπτά θετικά οφέλη που αυξάνουν (Symanski, R. 1974)

Το 1911 και 1913, το κράτος υιοθέτησε νόμους που περιόριζαν τη δραστηριότητα της πορνείας και στη συνέχεια εκδίωξε τις πορνικές δραστηριότητες με βάση τα καταστατικά περιστολής παρενόχλησης. Ο νόμος στη Νεβάδα άλλαξε μ' έναν ασυνήθιστα έμμεσο τρόπο όταν, το 1971, η Νομοθετική Εξουσία της Νεβάδα αποδέχτηκε μια τροποποίηση σε μια νομοθετική έκθεση όπου «η ομάδα αδειοδότησης δε θα έπρεπε να χορηγεί άδειες λειτουργίας οίκου ανοχής κακής φήμης και υπόληψης στο καθένα σε μία κομητεία 250.000 ή περισσότερων κατοίκων (NRS 244.342)». Το

1978 το Ανώτατο Δικαστήριο της Νεβάδα αποφάνθηκε ότι στο Νόμο του 1971, το νομοθετικό σώμα, μολονότι σιωπηρό, επέτρεπε στην αδειοδότηση οίκων σε 16 από τις 17 κομητείες της Νεβάδα. (Nye County v. Plankinton 94 Nev. 739, 1978) Μόνο η κομητεία Κλαρκ (που περιλαμβάνει το Λας Βέγκας), με έναν πληθυσμό το 1970 273.288 κατοίκων, αποκλείεται από αυτό το καταστατικό.

Η θέση των οίκων και οι χώροι δραστηριότητας των εκδιδομένων, στην πραγματικότητα, ορίζονται μόνο με νομικούς, σχεδόν-νομικούς, και τους κανονισμούς των ιδιοκτητών των οίκων. Οι νόμοι ή οι διατάξεις σε επίπεδο πολιτείας, κομητείας, ή πόλεων καθορίζουν το νομικό πλαίσιο. Οι «μαντάμ» και τα κορίτσια υπακούουν επίσης στους γραπτούς και άγραφους κανόνες, αμφισβητήσιμης νομικής ισχύος, που διατυπώνονται από τα συμβούλια πόλεων και τους ανώτερους υπαλλήλους επιβολής του νόμου. Οι «μαντάμ» καταρτίζουν τους κανόνες που αφορούν τα κορίτσια και ελέγχουν το σπίτι και την κοινοτική συμπεριφορά (Symanski, R. 1974).

Οι νόμοι της πολιτείας καθιστούν ένα πορνείο παράνομο αν βρίσκεται μέσα σε απόσταση 400 γιάρδων από ένα σχολείο ή μια οικοδομή που προορίζεται να στεγάσει θρησκευτικές υπηρεσίες, ή από ένα βασικό εμπορικό δρόμο. Το τελευταίο διαμορφώνεται για να αποκλείσει τη δυνατότητα εισόδου ή εξόδου των πορνείων σε μια σημαντική οδό της πολιτείας. Πολλοί νομοί δεν χορηγούν άδεια για πορνεία υπό αυτήν τη μορφή, αλλά περισσότερο για μπαρ και δωμάτια σπιτιών, και μπορούν να υιοθετήσουν μια παρόμοια μέθοδο για τέτοιου είδους ιδρύματα στις διατάξεις τους (Symanski, R. 1974).

Ορίζουν ότι οι εκδιδόμενες είναι τουλάχιστον είκοσι ενός ετών (δεκαοχτώ σε μερικούς νομούς), λαμβάνουν άδεια εργασίας, δίνουν δακτυλικά αποτυπώματα, φωτογραφίζονται, και εξετάζονται από έναν παθολόγο πριν αρχίσουν εργασία. Σε μερικούς νομούς πρέπει να καταχωρήσουν τα αυτοκίνητά τους και να ειδοποιήσουν την αστυνομία κατά τη λήξη της απασχόλησης. Πρέπει επίσης να υποβληθούν σε εβδομαδιαία και μηνιαία ιατρική εξέταση με έξοδά τους. Αυτοί οι κανονισμοί, που δεν υιοθετούνται πάντα, έχουν ως σκοπό να προστατεύσουν τους πελάτες και την κοινότητα την ίδια από τα αφροδίσια νοσήματα και από τα κορίτσια που έχουν μητρώο ή εθίζονται στα ναρκωτικά. Αυτοί οι «κανόνες και κανονισμοί» δημιουργούν μερικές από τις ισχυρότερες φιλονικίες όσον αφορά την πορνεία. Οι διαχειριστές των πορνείων τους αποδέχονται ασυζητητί, παρά το αμφισβητήσιμο νομικό καθεστώς τους, επειδή θα διακινδύνευαν την ύπαρξη των πορνείων αν τους προκαλούσαν.

Είναι αυτοί οι κανόνες που καθορίζουν τους χώρους δραστηριότητας των πορνών.

Η διάταξη δεκαοχτώ σελίδων του 1972 για το νομό της Λίων είναι ίσως η περιεκτικότερη στην πολιτεία. Λόγω της ανησυχίας της σχετικά με τη νομιμότητα των οίκων, δηλώνει ότι δεν αποτελούν δημόσια ενόχληση ούτε παράβαση της δημόσιας ηθικής (Lyon County Ordinance). Για να διασφαλίσουν ότι δεν θα αποτελούν ενόχληση, τα τμήματα επιμέλειας απαιτούν στοιχεία όσον αφορά την οικονομική κατάσταση του ιδιοκτήτη, τις διευθύνσεις του ιδιοκτήτη και των εκδιδόμενων κατά τη διάρκεια των προηγούμενων δέκα ετών, και πλήρεις πληροφορίες για προηγούμενες καταδίκες του ιδιοκτήτη. Μια πόρνη που έχει καταδικαστεί για οποιοδήποτε κακούργημα δεν μπορεί να εργαστεί. Ο σερίφης μπορεί να περιορίσει τις ώρες ανά ημέρα ή τις ημέρες ανά εβδομάδα που ένας οίκος είναι ανοικτός, τον αριθμό των κοριτσιών που μπορεί να έχει ένα σπίτι, και το μέγεθος του κτιρίου. Πρόκειται να λαμβάνει εβδομαδιαίες αναφορές σχετικά με την υγεία των κοριτσιών, τα οποία πρέπει να υποβάλλονται σε κανονικές εξετάσεις. Τα σπίτια μπορούν να απασχολήσουν άνδρες μόνο για τη συντήρηση και την επισκευή των εγκαταστάσεων των οίκων, και κανένας άνδρας δεν επιτρέπεται να ζήσει σε ιδιοκτησία που καταλαμβάνεται από το πορνείο (Lyon County Ordinance).

Στις κομητείες όπου η πορνεία είναι νόμιμη γίνονται περιστασιακά προσπάθειες από τους νομοθέτες και ειδικά από τους νεοφερμένους φονταμενταλιστές ιεροκήρυκες να τεθεί η πορνεία εκτός νόμου ή να περιοριστεί ο αριθμός των σπιτιών. Στις αρχές του 1973, ο Επίτροπος Νομού της κομητείας Storey εξέδωσε μια δήλωση ενάντια στην πορνεία, όπου υποστηρίζει ότι λάμβανε καταγγελίες από ανθρώπους εντός και εκτός της κομητείας (*Nevada State Journal*, 22 – 03 - 1973). Η κομητεία Storey έχει το μεγαλύτερο και πιο διαφημισμένο πορνείο της Νεβάδα, το Joe Conforte «Mustang BridgeRanch». Άλλες κομητείες λαμβάνουν γενικά μικρά αντίτιμα αδειών για το ποτό και για τη διατήρηση πανσιόν, και ένα μέτριο αντίτιμο για τη διατήρηση οίκου, αλλά η κομητεία Storey, με έναν πληθυσμό 695 κατοίκων, λαμβάνει περίπου το 10% του εισοδήματός του από το μοναδικό του πορνείο. Εντούτοις, η κομητεία έχει αρνηθεί να εκδώσει άδεια για ένα άλλο σπίτι λόγω του ότι η διατήρηση σπιτιών πολύ κοντά μεταξύ τους μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα (Symanski, R. 1974).

Οι οίκοι είναι προσανατολισμένοι στις πόλεις στο βόρειο και κεντροδυτικό μέρος της πολιτείας, και τα αγροτικά πορνεία είναι περιορισμένα στη δύση και το νότο. Τα αγροτικά πορνεία είναι νεώτερα και περισσότερο συνδεδεμένα με τα φορτηγά, τα

αεροπλάνα, την παροδικότητα, και την εσπευσμένη συνουσία, παρενοχλώντας τη βιομηχανική εποχή όχι τους καουμπούι, αλλά τους ανθρακωρύχους, και τους επαρχιακούς ντόπιους. Έξι από τα ένδεκα αγροτικά σπίτια είναι σε κινητά σπίτια, και άλλα έχουν τις κινητές βασικές προσθήκες, αλλά μόνο τρία από τα είκοσι δύο πορνεία πόλης είναι σε κινητά σπίτια. Τρία από τα αγροτικά σπίτια έχουν διαδρόμους προσγείωσης για να προσελκύσουν πελάτες από το Las Vegas και το Λος Άντζελες, μια «θελκτικότητα» ενδεικτική της απομόνωσης και των ειδικών πελατών (Symanski, R. 1974).

Τα πορνεία που βρίσκονται μέσα στις πόλεις είναι συνήθως κοντά στις σιδηροδρομικές γραμμές, στη «λάθος πλευρά», σε χαμηλότερης τάξης ή παρακμασμένες περιοχές. Αυτά τα χαρακτηριστικά υποδεικνύουν πως έχουν υπάρξει, περισσότερο από πενήντα έτη σε μερικές περιπτώσεις. Οι οίκοι είναι επίσης κοντά στην άκρη της πόλης, και ακόμη και στις εξαιρέσεις των κομητειών Elko και Hawthorne κατέχουν τα παρακείμενα μη κατελημμένα εδάφη. Μια περαιτέρω κοινοτυπία είναι η ισχυρή τάση συγκέντρωσης. Οι οίκοι στις κομητείες Winnemucca, Elko, Wells, και Ely είναι δίπλα το ένα στο άλλο, και τα σπίτια στο Battle Mountain και Lovelock είναι λιγότερο από μερικά τετράγωνα ξεχωριστά (Symanski, R. 1974).

Στη Νεβάδα, οι οίκοι ανοχής μπορούν να ταξινομηθούν ανάλογα με τον αριθμό των κοριτσιών σε ένα σπίτι ή σε έναν αστικό τομέα. Τα μεγαλύτερα σπίτια είναι πιο κοντά σε μεγάλες πόλεις σε περιοχές με σημαντική τροφοδότηση, ή στις μεγαλύτερες πόλεις που επιτρέπεται η πορνεία. Τα σπίτια ενδιάμεσου μεγέθους είναι στη σημαντικότερη διαδρομή τουριστών και φορτηγών που διασχίζει το κράτος, την Interstate 80. Οι μικρότεροι οίκοι βρίσκονται σε υποδεέστερες θέσεις, σε κάποια απόσταση από τις μεγάλες πόλεις, ή στις απρόσιτες αγροτικές περιοχές (Symanski, R. 1974).

Η πιο αξιοσημείωτη εποχιακή μετακίνηση των κοριτσιών στους οίκους εμφανίζεται κατά τη διάρκεια της εποχής των ελαφιών, από περίπου τα μέσα Σεπτεμβρίου μέχρι τα μέσα Νοεμβρίου. Οι κυνηγοί ελαφιών έρχονται από τη δυτική ακτή για να κυνηγήσουν στη Νεβάδα, τη Γιούτα, και το Κολοράντο. Τα σπίτια που επηρεάζονται περισσότερο είναι εκείνα κατά μήκος της Interstate 80 από την κομητεία Winnemucca στο Wells, και νότια της κομητείας Ely. Άλλες εποχιακές εξάρσεις εμφανίζονται κατά τη διάρκεια του εθνικού βασκικού φεστιβάλ (που γίνεται τον Ιούλιο, σε διαφορετικές ημερομηνίες στις κομητείες Elko και Ely), των τοπικών ροντέο, των αγώνων αυτοκινήτου, και, σύμφωνα με μερικές ιδιοκτήτριες οίκων ανοχής, την παραμονή πρωτοχρονιάς. Επιπλέον, τα

πορνεία έχουν περισσότερη δουλειά το καλοκαίρι λόγω της αυξημένης κυκλοφορίας τουριστών στον άξονα Ανατολής-Δύσης. Τα σπίτια έχουν τη λιγότερη δουλειά κατά τη διάρκεια των μεγάλων χιονοπτώσεων το χειμώνα, ειδικά εκείνα που είναι σε δρόμους πρόσβασης. Οι περισσότερες από αυτές τις εποχιακές παραλλαγές δεν εμφανίζονται να έχουν επιπτώσεις στη μετακίνηση των κοριτσιών από ένα σπίτι σε άλλο. Οι πόρνες δεν μετακινούνται εποχιακά ή ετήσια σε κανονική βάση μεταξύ ενός δεδομένου συνόλου πορνείων.

Το σύστημα νομιμοποίησης της Νεβάδα όμως, σε αντίθεση με το μοντέλο της Ολλανδίας, ενισχύει το στιγματισμό των εκδιδομένων και τους αρνείται τα πιο βασικά τους δικαιώματα. Δημιουργεί ένα περιβάλλον εργασίας που είναι τόσο αποκρουστικό και βίαιο που οι οίκοι δυσκολεύονται πολύ να βρουν γυναίκες να εργαστούν εκεί.

Η συντριπτική πλειοψηφία των εκδιδομένων της Νεβάδα είναι παράνομες.

Κεφάλαιο 5

Η Επίδραση των εξαρτησιογόνων ουσιών στην εγκληματικότητα

5.1 Η συνέπειες της Εξάρτησης

Τα άτομα που είναι εθισμένα στο αλκοόλ εμφανίζουν μεγαλύτερη επιθετικότητα που με τη σειρά της συντελεί στη διάπραξη μεγαλύτερου αριθμού αξιόποινων πράξεων. Συνήθως το αλκοόλ ευθύνεται για την αύξηση των εγκλημάτων κατά της σωματικής ακεραιότητας και πράξεων κατά των ηθών. Λόγω μειωμένης συναίσθησης της πραγματικότητας και του κινδύνου, η μέθη οδηγεί σε εγκλήματα υψηλής θέασης. Για παράδειγμα σχετίζεται με τη βίαιη συμπεριφορά στο δρόμο, με τη συμμετοχή σε καβγάδες ή αναίτιες καταστροφές δημόσιας και ιδιωτικής περιουσίας που δεν αποφέρουν άμεσο οικονομικό όφελος στο δράστη. Επίσης, ο αλκοολισμός προξενεί μόνιμες οργανικές και ψυχικές ανωμαλίες που αυξάνουν τη ροπή προς την εγκληματικότητα.

Οι ναρκωτικές ουσίες δημιουργούν ακόμα μεγαλύτερα προβλήματα στην ψυχοσωματική υγεία των χρηστών. Ένα άτομο που έχει καταστεί τοξικοεξαρτημένο, είναι σχεδόν βέβαιο ότι έχει περάσει προηγουμένως από ένα στάδιο αμφισβήτησης των ηθικών αξιών που διέπουν την κοινωνία μας. Οι τοξικομανείς αισθάνονται τόσο έντονη την ανάγκη για λήψη ναρκωτικών ουσιών, που είναι έτοιμοι να προβούν σε οποιαδήποτε αξιόποινη πράξη, προκειμένου να εξασφαλίσουν τα χρήματα για τη δόση τους. Τα άτομα αυτά προβαίνουν σε μικροκλοπές, απάτες και ληστείες. Πρόκειται για εγκλήματα υψηλής θέασης τα οποία συμβάλλουν σημαντικά στη δημιουργία κλίματος ανομίας στις περιοχές που συχνάζουν οι χρήστες. Ανεξάρτητα από αυτό, οι ψυχότροπες ουσίες προξενούν διαταραχές που αυξάνουν τη ροπή προς συγκεκριμένα είδη παραβατικής συμπεριφοράς. Για παράδειγμα το χασίς, όπως και το αλκοόλ μειώνει την ικανότητα εκτίμησης του χρόνου και των χωρικών αποστάσεων, με αποτέλεσμα να συμβάλλει στην αύξηση των αυτοκινητιστικών ατυχημάτων. Οι οπιούχες ουσίες μετά τη φάση της ευφορίας, δημιουργούν έντονα αισθήματα ψυχικού άγχους και παραισθήσεων που μπορούν με τη σειρά τους να προκαλέσουν την εκδήλωση βίαιων συμπεριφορών σε δημόσιους χώρους. Η κοκαΐνη αυξάνει την επιθετικότητα και ωθεί σε εγκλήματα κατά των ηθών. Ορισμένες κατηγορίες σεξουαλικών εγκλημάτων

(παρενόχληση, βιασμοί) δημιουργούν άσχημες εντυπώσεις σε τουρίστες που ενδέχεται να υποστούν την ανάρμοστη συμπεριφορά των εξαρτημένων.

Συνήθως, τα τοξικοεξαρτημένα άτομα διαθέτουν ταυτόχρονα και άλλους προδιαθεσικούς παράγοντες που τα καθιστούν περισσότερο επιρρεπή σε παραβατικές συμπεριφορές. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 3.5, οι περισσότεροι θάνατοι χρηστών ναρκωτικών ουσιών αφορούν σε άνδρες, οι οποίοι είναι άγαμοι ή διαζευγμένοι και έχουν πολύ χαμηλό μορφωτικό επίπεδο. Επιπλέον, είναι στη συντριπτική τους πλειοψηφία άεργοι ή δουλεύουν περιστασιακά στο χώρο της οικοδομής και των υπηρεσιών ψυχαγωγίας. Οι θάνατοι αφορούν συνήθως σε μακροχρόνιους χρήστες σκληρών ναρκωτικών. Κατά συνέπεια, είναι προφανές ότι στις πιάτσες των τοξικομανών τα περισσότερα άτομα που κυκλοφορούν έχουν ανάλογα κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά.

5.2 Η Χωροταξία των τοξικομανών

Οι περισσότεροι τοξικομανείς συγκεντρώνονται σε υποβαθμισμένες περιοχές του κέντρου των πόλεων. Ειδικά στην Αθήνα, έχουν συγκεντρωθεί στο ιστορικό κέντρο, στον πεζόδρομο δίπλα στο Αρχαιολογικό Μουσείο και στις περιοχές κατοικίας λαθρομεταναστών ή Ρομά που εμφανίζουν έντονα σημάδια γκετοποίησης. Η παρουσία των τοξικομανών σε μια περιοχή συμβάλλει καταλυτικά στη δημιουργία κλίματος ανασφάλειας και κοινωνικής αταξίας, όπως επισημάνθηκε προηγουμένα. Το σκηνικό παρακμής στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας επιβαρύνθηκε από τη λανθασμένη επιλογή για εγκατάσταση σταθμών του OKANA στην ευρύτερη περιοχή. Γύρω από τις μονάδες απεξάρτησης συγκεντρώθηκε μεγάλος αριθμός τοξικομανών και εμπορών ναρκωτικών. Η επιλογή της περιοχής ως χώρου εγκατάστασης μονάδων απεξάρτησης υπήρξε εξ αρχής λανθασμένη. Απλά απετέλεσε την εύκολη λύση. Στο κέντρο της πόλης δεν υπήρχαν μόνιμοι κάτοικοι, ώστε να προξενηθούν αντιδράσεις. Απετέλεσε όμως μέγιστο στρατηγικό σφάλμα από οικονομικής και κοινωνικής άποψης. Η ζημία που προέκυψε για τις επιχειρήσεις της περιοχής, θα αρκούσε για να χρηματοδοτηθεί η μετεγκατάσταση των υφιστάμενων σταθμών, και να δημιουργηθεί επαρκής αριθμός νέων, ώστε να ενταχθούν σε προγράμματα απεξάρτησης όλοι οι τοξικομανείς της χώρας και να εξαλειφθούν οι λίστες αναμονής. Δυστυχώς όμως, κανείς δεν θέλει να

φιλοξενηθούν πληθυσμοί τοξικομανών στην περιοχή του. Έτσι είναι σχεδόν αδύνατον να εξευρεθούν χώροι για εγκατάσταση τέτοιων μονάδων.

Η επιστημονική κοινότητα θεωρεί ορθώς ότι οι τοξικοεξαρτημένοι είναι ασθενείς. Κατά συνέπεια, η περίθαλψή τους θα πρέπει να λαμβάνει χώρα στα νοσοκομεία της χώρας. Η μεταφορά του σταθμού OKANA από τη Σοφοκλέους στο Νοσοκομείο Σωτηρία, υπήρξε επιτυχής από κάθε άποψη. Όμως, στα περισσότερα νοσοκομεία, οι σύλλογοι των εργαζομένων αντιδρούν στην εγκατάσταση μονάδων απεξάρτησης. Γι αυτό, θα πρέπει να αναληφθεί πολιτική πρωτοβουλία από την πλευρά της Κυβέρνησης που θα επιλύει το ζήτημα μέσω νομοθετικής παρέμβασης.

Το Υπ. Υγείας θα πρέπει να θεσπίσει την εγκατάσταση μονάδων περίθαλψης τοξικοεξαρτημένων σε όλα τα νοσοκομεία της χώρας. Εάν δεν υπάρξουν εξαιρέσεις, θα περιοριστούν τα περιθώρια εκδήλωσης αντιδράσεων από την πλευρά των ενδιαφερομένων. Στη συνέχεια, οι ειδικοί θα κρίνουν τον αριθμό των ατόμων που μπορεί να περιθάλψει το κάθε νοσοκομείο. Η γεωγραφική διασπορά θα αποτρέψει τη συγκέντρωση μεγάλου αριθμού τοξικομανών σε συγκεκριμένους χώρους και θα περιορίσει τα προβλήματα όχλησης που δημιουργούνται στους υπόλοιπους πολίτες. Η αποθεραπεία των ασθενών επιτυγχάνεται ευκολότερα σε μικρές μονάδες. Τα αυξημένα λειτουργικά έξοδα στην περίπτωση δημιουργίας πολλών σταθμών ανά την Ελλάδα, δεν θα πρέπει να αποτελέσουν ανασταλτικό παράγοντα υλοποίησης του σχεδίου. Ο περιορισμός των κοινωνικών προβλημάτων και η οικονομική ωφέλεια που θα προκύψει για τις επιχειρήσεις του κέντρου της Αθήνας είναι αρκετά για να υπερκαλύψουν την επιπλέον δαπάνη (ΞΕΕ-2011).

Πίνακας 3.5									
Θάνατοι από ναρκωτικά κατά τα έτη 2000-2008									
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ΑΝΑΦΕΡΘΕΝΤΕΣ ΘΑΝΑΤΟΙ	312	334	269	229	261	341	275	253	211
ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΕΣ ΘΑΝΑΤΟΙ	304	321	259	217	253	323	252	205	133
1. Ηλικία									
α) μέχρι 20 ετών	51	46	28	13	15	15	7	6	7
β) από 21-30 ετών	130	158	140	118	133	178	138	98	51
γ) από 31 και άνω	123	117	91	86	105	130	107	101	75
2. Φύλο									
α) Άνδρες	285	300	242	199	232	297	225	191	128
β) Γυναίκες	19	21	17	18	21	26	27	13	5
3. Οικογενειακή Κατάσταση									
α) Άγαμοι	289	298	243	206	244	310	232	185	120
β) Έγγαμοι	12	15	12	10	8	11	14	15	11
γ) Διαζευγμένη	3	8	4	1	1	2	6	5	2
4. Γραμματικές Γνώσεις									
α) Στοιχειώδους Εκπαίδευσης	111	108	109	26	145	192	167	126	87
β) Μέσης Εκπαίδευσης	178	194	133	28	100	120	83	76	45
γ) Ανώτατης Εκπαίδευσης	4	2	3	3	4	4	1	3	1
δ) Άγνωστη	44	17	14	160	4	7	1		
ε) Αγράμματοι									
5. Επάγγελμα									
α) Άεργοι	232	258	224	183	201	267	212	174	111
β) Τεχνίτες - Εργάτες - Οικοδόμοι	28	11	11	9	14	25	14	15	8
γ) Ιδιωτικοί Υπάλληλοι	15	17	8	21	13	14	9	8	4
δ) Μουσικοί			1		1				
ε) Ναυτικοί	2			1		1			1
στ) Σπουδαστές Μαθητές	6	1	6	1	5	2	2	1	1
ζ) Ιερόδουλες	1	1		2					
η) Δημόσιοι Υπάλληλοι					1	1			
ι) Λοιποί	20	33	9		18	13	15	7	8
Ερευνώνται 40 θάνατοι που αναφέρθηκαν μέχρι 31-12-2007 και 78 που αναφέρθηκαν μέχρι 31-12-2008									
Πηγή: Ελληνική Αστυνομία									

5.3 Η περίπτωση της οδού Τοσίτσα

Η οδός Τοσίτσα ένας πεζόδρομος 240 μέτρων περίπου, βρίσκεται στην καρδιά της Αθήνας και παρόδια βρίσκονται διάσημα κτίρια και η μεγαλύτερη πιάτσα ναρκωτικών. Το Πολυτεχνείο ολοκληρώθηκε τα χρόνια 1868-1876 και είναι έργο του Λύσανδρου Καυταντζόγλου. Το Αρχαιολογικό Μουσείο χτίστηκε από το 1866-1880 και είναι έργο των αρχιτεκτόνων Α. Λάγγε, Π. Κάλκου, Ε. Τσίλερ κ.α. Κάθε δρόμος κρύβει τη δική του ιστορία, που είναι την ίδια στιγμή και κομμάτι της Ιστορίας ολόκληρης της πόλης. Η οδός αυτή ονομάστηκε έτσι προς τιμήν ενός θρυλικού ζεύγους εθνικών ευεργετών από την Ήπειρο, του Μιχαήλ και της Ελένης Τοσίτσα χάρη στους οποίους ανεγέρθηκαν τα κτήρια του Πολυτεχνείου και του Αρχαιολογικού Μουσείου..

Ο δρόμος ανάμεσα στην Πατησίων και την Μπουμπουλίνας αποκτά μεγαλύτερο πλάτος και στο μέσον της έχει μια φαρδιά νησίδα με δένδρα και θάμνους. Εδώ και χρόνια το τμήμα αυτό έχει πεζοδρομηθεί και έτσι συνδέονται καλύτερα, σε μία ενότητα, τα νεοκλασικά επώνυμα συγκροτήματα.

Η Τοσίτσα όμως έχει και μελανές στιγμές στην ιστορία της. Την περίοδο της εξέγερσης του Πολυτεχνείου το '73, αποτελούσε για τους φοιτητές την πιο επικίνδυνη περιοχή, αφού εκεί στο σκοτάδι δρούσαν ομάδες παρακρατικών και φασιστοειδών χτυπώντας ανελέητα και τρομοκρατώντας όποιον έκανε το λάθος να περάσει από εκεί.

Χειρότερη, όμως, ακόμη και από τη σκοτεινή εκείνη περίοδο, είναι η σημερινή της εικόνα. Έχει μετατραπεί σε «πρεζο-δρόμο». Δεκάδες ναρκομανείς μαζεύονται νύχτα-μέρα περιμένοντας να προμηθευτούν τη δόση τους. Είναι ίσως ο δρόμος που πιστοποιεί με τον πιο τραγικό τρόπο την παρακμή που βιώνει σήμερα η νεοελληνική κοινωνία. Την αναληψία του κράτους, αλλά και των υπηρεσιών του δήμου που έχουν εγκαταλείψει τους τοξικομανείς στη μοίρα τους.

Μάλιστα, σε αυτό ακριβώς το σημείο τούς συγκεντρώνει η Αστυνομία, όπως αναφέρουν περίοικοι, αλλά και οι φύλακες της πύλης του Πολυτεχνείου, οι οποίοι μάταια προσπαθούν να κρατήσουν κάποιες ισορροπίες με τους άρρωστους συνανθρώπους μας. Σε περιόδους Μνημονίου και οικονομικής κρίσης πού καιρός βέβαια για κρατική μέριμνα και πρόνοια για στοιχειώδη βοήθεια. Λες και τους έχουμε οριστικά καταδικάσει ως μελλοθάνατους και κάνουμε πως δεν βλέπουμε, αποστρέφοντας το βλέμμα μας από την ενοχλητική εικόνα.

Ανθρώπινα λείψανα, κινούνται σαν φαντάσματα, με βλέμμα απλανές, θολό, με βήμα αργό και ασταθές, ενώ άλλοι στέκονται ακίνητοι σ' ένα σημείο σαν αγάλματα. Άλλοι κείτονται αβοήθητοι στη μέση του δρόμου, πάνω στα λιγοστά παγκάκια, στο χώμα, στα πεζοδρόμια, ενώ η σκάλα του κτιρίου των Χημικών έχει εδώ και χρόνια μετατραπεί σε κατοικία αστέγων και αλκοολικών που βρήκαν εκεί μια προστατευμένη γωνία για να περνάνε συντροφικά τις ατέλειωτες νύχτες τους. Λίγο πιο κάτω, έξω από το κτίριο της Καλών Τεχνών, σχεδόν καθημερινά ανάβουν φωτιές, με αποτέλεσμα να κατακαίονται οι τοίχοι και τα μάρμαρα του ιστορικού κτιρίου που λιώνουν από την ασβεστοποίηση.

Οι μαύροι τοίχοι θυμίζουν το κτίριο της πρυτανείας του Πολυτεχνείου που καταστράφηκε πριν από χρόνια από πυρκαγιά, σαν κακός οiwνός πως και αυτό τώρα το δίδυμο κτίριο της Καλών Τεχνών κινδυνεύει να καεί, πάλι από την ολιγωρία και την αδιαφορία των «αρμοδίων φορέων». Μάταια οι πρυτανείες του ΕΜΠ και της Καλών Τεχνών, η Σχολή Αρχιτεκτόνων, μεμονωμένοι καθηγητές και γονείς έχουν κατ' επανάληψη διαμαρτυρηθεί στις αρχές. Φωνή βοώντος εν τη ερήμω. Καμία αντίδραση. Απομακρύνουν για λίγο τους δύστυχους ανθρώπους σαν αδέσποτα σκυλιά, σαν σκουπίδια στην παρακάτω γωνία και την επομένη τούς ξαναφέρνουν -σαν να ακολουθούν κάποιο σκοτεινό σχέδιο- στην Τοσίτσα.

Εδώ, λοιπόν, στο κέντρο της Αθήνας, δίπλα στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο και τους χιλιάδες ξένους επισκέπτες, το Πολυτεχνείο και λίγο πιο πάνω το «επονομαζόμενο» υπουργείο Πολιτισμού, έχουμε ξεδιπλώσει και τακτοποιήσει σαν σε βιτρίνα όλη τη σαπίλα της σύγχρονης ελληνικής πραγματικότητας. Εδώ, δίπλα στα αρχαία μαρμάρινα και ορειχάλκινα «περικαλλή αγάλματα» (που δήθεν θαυμάζουμε), στέκονται σήμερα τα ζωντανά σκελετωμένα αγάλματα συμπολιτών μας, να μαρτυρούν με τον τραγικότερο τρόπο το σημερινό βάρβαρο πρόσωπο και την κατρακύλα τού πάλαι ποτέ «πολιτισμού» μας.

Και τι κάνει ο δήμος Αθηναίων? Σύμφωνα με το άρθρο του Κώστα Ονισένκο στις 12-4-2012 στην Καθημερινή «Τους πρώτους δύο χώρους υποδοχής χρηστών ναρκωτικών, στους οποίους ουσιοεξαρτημένα άτομα θα μπορούν να κάνουν χρήση ναρκωτικών υπό την επίβλεψη ιατρικού προσωπικού, ετοιμάζει ο Δήμος Αθηναίων σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του υπουργείου Υγείας. Το εγχείρημα, που θεωρείται πρωτοπόρο για την Ελλάδα, αλλά έχει εφαρμοστεί σε άλλες χώρες, αποφασίστηκε πριν από λίγους μήνες, ώστε να αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της δημόσιας χρήσης ουσιών από

ανθρώπινα ερείπια στο κέντρο των Αθηνών. Σε αυτούς τους χώρους οι χρήστες θα μπορούν να κάνουν μπάνιο, να σιτίζονται, να εξετάζονται από ιατρούς, αλλά και να κάνουν χρήση ουσιών σε ελεγχόμενο περιβάλλον και όχι στον δρόμο μπροστά στα μάτια των περαστικών. Ένας ακόμα στόχος του εγχειρήματος είναι να έρθουν κοντά, σε άμεση επαφή, στους χώρους αυτούς, τα εξαρτημένα άτομα με τις ειδικές ομάδες απεξάρτησης που θα τους πλησιάζουν και ενδεχομένως θα τους πείθουν να ενταχθούν στα προγράμματά τους.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η ενοικίαση ενός χώρου έχει ήδη αποφασιστεί, ενώ συζητείται και η ενοικίαση δεύτερου κτιρίου. Το ένα κτίριο βρίσκεται κοντά στον σταθμό Λαρίσης και το δεύτερο στη Λ. Αθηνών. Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε αρμόδιο στέλεχος του Δήμου Αθηναίων, πρόκειται για αυτόνομα οικήματα σε σημεία που δεν δημιουργούν κάποια όχληση στους κατοίκους της περιοχής. «Βλέπουμε ότι παρά τη μεταφορά μονάδων του ΟΚΑΝΑ στα νοσοκομεία, το πρόβλημα της συγκέντρωσης χρηστών στο κέντρο δεν λύθηκε» σχολιάζει ο Τάσος Πανόπουλος, υπεύθυνος σταθμού φροντίδας εξαρτημένων ατόμων του ΟΚΑΝΑ. Σύμφωνα με τον ίδιο, οι μονάδες που θα δημιουργηθούν αναμένεται να εξυπηρετούν αρχικά περίπου 100 άτομα από τα 3.000 - 4.000 που εκτιμάται ότι συγκεντρώνονται στις πιάτσες των ναρκωτικών της Αθήνας. Εκτός από τη βελτίωση της εικόνας του κέντρου, αλλά και της γνωριμίας των χρηστών με τα προγράμματα απεξάρτησης, ο κ. Πανόπουλος αναφέρει πως «είναι απαραίτητη η δημιουργία αυτών των δομών και για την αντιμετώπιση του έιτζ που προσβάλλει αυτές τις ομάδες».

«Θα πρέπει η κοινωνία και η πολιτεία να φανούν γενναίες και να λάβουν τα μέτρα που χρειάζονται για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, αντί να κρύβονται πίσω από τις ευθύνες των άλλων. Στηρίζαμε και στηρίζουμε τη δημιουργία αυτών των χώρων. Σταδιακά αυτοί οι χώροι θα πρέπει γίνουν πολύ περισσότεροι από δύο» σχολίασε ο συντονιστής της Κίνησης Πολιτών Κέντρου Αθήνας (ΚΙΠΟΚΑ) Δημ. Νικολακόπουλος.»

Ευχή όλων είναι η πολιτεία να αρχίσει έστω να λάβει υπόψη της το πρόβλημα και με συντονισμένες δράσεις πολεοδόμων, κοινωνιολόγων και λοιπών επιστημόνων να προσφέρει στον τόπο μια ανάσα μακριά από αυτή την κατάρα.

Κεφάλαιο 6

Το νομοθετικό πλαίσιο στην Ελλάδα

6.1 Ο νόμος περί πορνείας- Ν. 2734/99

Με το νόμο 2734 του 1999 με τίτλο «Εκδιδόμενα με αμοιβή πρόσωπα και λοιπές διατάξεις» θεσμοθετήθηκε το νέο σχέδιο με σκοπό τη διόρθωση των ατελειών και αδυναμιών του προηγούμενου νόμου. Ο νέος νόμος αποφεύγει τον όρο «πορνεία» και αναφέρεται σε «πρόσωπα που εκδίδονται με αμοιβή». Στο πλαίσιο του, κεντρικό πρόβλημα της πορνείας στην Ελλάδα είναι η ειδική πορνεία του πεζοδρομίου, η οποία προβλέπεται να τιμωρείται από το νόμο (άρθρο 5, παρ. 4) (Μαγγάνας – Λάζος, 2000). Στην αιτιολογική έκθεση του σχεδίου Νόμου αναφέρεται: «Το σχέδιο Νόμου έγινε προκειμένου να αντιμετωπιστεί το παρατηρούμενο γνωστό φαινόμενο της άγρας πελατών σε ορισμένους δρόμους ή συνοικίας κ.λπ., το οποίο προκαλεί το δημόσιο αίσθημα» (Μαγγανάς - Γαβαλάκης, 2000, σ. 433)

Με το άρθρο 1 εισάγεται η καθιέρωση «πιστοποιητικού άσκησης επαγγέλματος καθώς και καθορίζεται το όργανο χορήγησης του, ο χρόνος και ο τόπος ισχύος του, ο χρόνος και οι προϋποθέσεις ανανέωσης του, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά». Τα πρόσωπα που εκδίδονται με αμοιβή είναι υποχρεωμένα να διαθέτουν πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος, το οποίο χορηγείται από το νομάρχη, αρκεί να πληρούν τις προϋποθέσεις (να έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος, να είναι άγαμες ή διαζευγμένες, να μην πάσχουν από σεξουαλικά μεταδιδόμενο νοσήματα). Για να χορηγηθεί το πιστοποιητικό σε πρόσωπα με αλλοδαπή υπηκοότητα, πρέπει να διαθέτουν μόνιμη άδεια παραμονής στη χώρα. Στο άρθρο 2 καθορίζονται οι υγειονομικές υποχρεώσεις κάθε εκδιδόμενου προσώπου. Για τον ασφαλή έλεγχο και παρακολούθηση της υγείας των προσώπων που εκδίδονται με αμοιβή είναι υποχρεωτικός ο εφοδιασμός τους με βιβλιάριο υγείας, που γίνεται με μέριμνα της υγειονομικής υπηρεσίας της αντίστοιχης νομαρχιακής αυτοδιοίκησης. Τα άρθρα 3 και 4 ασχολούνται με τον ορισμό των αρχών που θα χορηγούν τις άδειες επαγγέλματος και τον τόπο και τρόπο στέγασης ώστε να αποφεύγονται οι συνθήκες γκετοποίησης. Βασική αρχή του νόμου 2734/99 είναι ότι η αρμοδιότητα για τη χορήγηση αδειών για

τους οίκους ανοχής περιέρχεται στους δήμους και τις κοινότητες. Αυτή η αρμοδιότητα έχει να κάνει με την ποιότητα ζωής των πολιτών. Οι τοπικοί άρχοντες, τα δημοτικά και κοινοτικά συμβούλια σαφώς και γνωρίζουν καλύτερα τις ευαισθησίες αλλά και τις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής. Όπως είναι ευνόητο, η ρύθμιση αυτή οδήγησε στην άρνηση των αρχών να χορηγούν άδειες (λόγω του πολιτικού κόστους) και στην ανάπτυξη μιας εκτεταμένης διαφθοράς. Ή, από την οπτική γωνία των εκδιδομένων γυναικών, η ρύθμιση οδήγησε σε μια νέα, πρόσθετη μορφή εξαναγκασμού και εκμετάλλευσης τους, οικονομικής και σεξουαλικής (N. 2734, 1999).

Στα επόμενα τρία άρθρα διευκρινίζονται οι ποινικές και διοικητικές κυρώσεις σε βάρος των παραβατών, και με το άρθρο 8 προβλέπεται η κατάργηση των ανάλογων σχετικών διατάξεων του Νόμου 1133 του 1981. Το μεγαλύτερο μέρος της ομιλίας των βουλευτών αφιερώθηκε σε διαπιστώσεις σχετικά με την ηθική σήψη της κοινωνίας, μέσω της έντονης προβολής του σεξ, την ανάγκη ενίσχυσης της χριστιανικής πίστης και του θεσμού της οικογένειας κ.ο.κ. Όπως και στους προηγούμενους νόμους της τελευταίας πεντηκονταετίας, οι συζητήσεις στη Βουλή επικεντρώθηκαν στα αφροδίσια νοσήματα, τον υγειονομικό έλεγχο, τις άδειες λειτουργίας αλλά και σε ζητήματα αξίας ακινήτων και χρήσεων της γης. Υπήρξε εστίαση σε ζητήματα όπως ο ορισμός και ο τρόπος υπολογισμού της απόστασης που πρέπει να έχει ένας οίκος ανοχής από έναν άλλο, ή από εκκλησίες, ευαγή ιδρύματα, σχολεία, αθλητικά και πνευματικά κέντρα και πολιτιστικά μνημεία και το ζήτημα της αποκατάστασης των ιστορικών οικημάτων της Αθήνας που έχουν καταντήσει, οίκοι ανοχής. Συζητήθηκαν επίσης η χρονική ισχύς των πιστοποιητικών υγείας και ο αριθμός των ατόμων ανά οίκο ανοχής (N. 2734, 1999).

Κατά τη συζήτηση ανοίχτηκε -ή ίσως κλείστηκε- και το ζήτημα της επιλογής χαρακτηρισμού της πορνείας, το αν η με αμοιβή έκδοση είναι επάγγελμα ή κοινωνική δραστηριότητα την οποία ανέχεται, υπό προϋποθέσεις, το κράτος. Εκτιμήθηκε ότι το δίλημμα έχει σημαντικές πρακτικές συνέπειες αφού, εάν προκρινόταν η έννοια «επάγγελμα», θα έπρεπε να αναγνωριστούν τα δικαιώματα που έχει ένας εργαζόμενος και στις εκδιδόμενες με αμοιβή γυναίκες. Τελικά συμφωνήθηκε ότι η πορνεία πρέπει να αντιμετωπιστεί ως βιοποριστική δραστηριότητα, που όμως δεν είναι επάγγελμα προς όφελος της κοινωνίας αλλά και διότι, σε συνάρτηση με την πορνεία, λέξεις όπως «επάγγελμα» και «ωράριο» δεν ηχούν όμορφα. Στην αυτήν κατεύθυνση δεν τέθηκε ζήτημα μέριμνας για τη διασφάλιση υλικού υπόβαθρου και νομικού πλαισίου μιας κατ'

ελάχιστον αξιοπρεπούς ζωής των εκδιδομένων γυναικών (Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, 2000).

Είναι δε ίσως ενδιαφέρον ότι ο νομοθέτης θυμήθηκε και επικαλέστηκε την έννοια των συνταγματικών δικαιωμάτων για να μειώσει το όριο ηλικίας νόμιμης ένταξης στην πορνεία από τα 21 στα 18 χρόνια: «...και οι γυναίκες των 18 έως 20 ετών έχουν το δικαίωμα να μεταπίπτουν σε εκδιδόμενες. Η, αλλιώς, ο πορνοπελάτης έχει το νόμιμο δικαίωμα να μισθώνει σεξουαλικά και 18χρονες, 19χρονες και 20χρονες γυναίκες..»

(Πρακτικά Βουλής. Συνεδρίαση ΓΑ. Τετάρτη. 14 Ιουλίου 1999. σσ. 295 και 300).

Ο ν.2734 εστιάζεται στην πορνεία των οίκων ανοχής και την πορνεία του πεζοδρομίου, μορφές πορνείας δευτερεύουσας σημασίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να απουσιάζουν από το νόμο άλλες μορφές πορνείας, οι κύριας πλέον μορφές, όπως η πορνεία στα ξενοδοχεία, η πορνεία κατ' οίκον ή οπουδήποτε αλλού που μπορεί κανείς να συνευρεθεί. Η παράνομη διακίνηση αλλοδαπών γυναικών και ανηλίκων, και η εκμετάλλευση τους από τους διεθνικούς σωματέμπορους και τους ντόπιους εταίρους και συνεργάτες, τα δίκτυα διεθνικής σωματεμπορίας, η πορνεία παιδιών δεν αναφέρονται καν..!. Απουσιάζει, βέβαια, η δίωξη της πελατείας των εξαναγκαστικά εκδιδομένων η πορνική χρήση γυναικών και παιδιών σε καθεστώς δουλείας. Απουσιάζει και το θέμα της διαφθοράς δημόσιων λειτουργών σε Αστυνομία, δήμους, προξενεία κ.ά. Εντέλει, τρόπο και εστιάσει, από το νόμο απουσιάζει η πορνεία ως πορνεία (Emke- Pouloupoulos, 2001).

Ο Νόμος 2734 του 1999 αποτελεί ένα νομοθέτημα το οποίο ποτέ δεν εφαρμόστηκε. Θα μπορούσε ίσως να αφορά στην πορνεία σε μια άλλη κοινωνία ή στην πορνεία στην Ελλάδα του 1950, του 1960, ίσως και του 1970- αλλά πάντως δεν αφορά στην πορνεία στην Ελλάδα του σήμερα.

Παρότι βαδίζουμε στην δεύτερη δεκαετία του 20ου αιώνα, το κράτος απέχει από κάθε μορφή παρέμβασης στην πορνεία συνολικά, όπως και την εξαναγκαστική πορνεία και διεθνική σωματεμπορία ειδικότερα. Αρνείται να αντιμετωπίσει το θέμα της πορνείας ως ένα επάγγελμα που χρήζει εγκατάστασης μέσα ή έξω από τον αστικό ιστό προσπαθώντας μάλλον να το κάνει αόρατο. Και το πράττει επιδεικτικά σχεδόν απειλητικά. Με νοηματικές ασημαντότητες περί «αρχαιότερου επαγγέλματος» αποφεύγει το

πολυγεγονός ότι η πορνεία είναι ιστορία, ιστορία πρώτα των ανδροπελατών και μετά των εκδιδομένων γυναικών (Κωστόπουλος κ.α., 2002). Συνεπώς αποφεύγει την ανάλυση των παραγόντων που συμβάλλουν στην αναπαραγωγή της και, κατ' αυτόν τον τρόπο, την παρέμβαση με σκοπό την άρση τους. Απωθεί το ζήτημα βιαστικά στον αστυνομικό και το γιατρό. Η απουσία γυναικείου λόγου σχετικά με μια κατάσταση η οποία, και μόνο με την ύπαρξη της, υποβιβάζει τη γυναίκα, είχε αποφασιστική συμβολή σ' αυτήν την κατάφαση. Η γυναίκα στη Βουλή ξέχασε την εκδιδόμενη γυναίκα, τη νόμιμα ή παράνομα ή εξαναγκαστικά εκδιδόμενη γυναίκα (Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου, 2000). Προκαλεί εντύπωση το γεγονός ότι τα εκδιδόμενα άτομα αποκλείονται συνήθως από την πολιτική συζήτηση για την πορνεία. Οι αναπαραστάσεις των εκδιδομένων, ως πιθανών εγκληματιών, υποθετικά ένοχων για τη διάδοση των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων (ή της διάδοσης της σεξουαλικής αναταραχής μέσα στην κοινωνία), ή ως παθητικών θυμάτων πρόωρου ψυχολογικού τραύματος (ή εθισμού στα ναρκωτικά) που τους οδήγησαν στα δίχτυα των προαγωγών, οδηγούν στην ίδια υποβαθμιστική άποψη ότι τα εκδιδόμενα άτομα είναι ανίκανα να εκφράσουν επιθυμίες, αξιώσεις και διαμαρτυρίες, να έχουν μια δική τους φωνή. Θεωρώντας ότι δεν γνωρίζουν τα συμφέροντά τους, τα εκδιδόμενα άτομα υποτίθεται ότι δεν έχουν καμία άλλη επιλογή από το να εναποθέσουν τη μοίρα τους στα χέρια άλλων που δεν ανήκουν στον κοινωνικό τους κόσμο. Οι παραδοσιακές προσεγγίσεις της πορνείας αντιμετώπιζαν τις εκδιδόμενες σαν αντικείμενα προς διευθέτηση, αναρμόδια να συμμετάσχουν στις συζητήσεις για τη χάραξη των πολιτικών που θα ρύθμιζαν τις τύχες τους. Όμως αυτή η αντίληψη αμφισβητείται από όσους επιχειρούν να αντιμετωπίσουν την εκδιδόμενη ως υποκείμενο δικαιωμάτων (Ira Emke- Pouloupoulos, 2001).

6.2 Κώδικας Νόμων για τα ναρκωτικά.

Ο νόμος 3459 θεσμοθετήθηκε το 2006 και εισήγαγε τον κώδικα νόμων για τα ναρκωτικά στη συνέχεια με το Π.Δ. 148/2007 (ΦΕΚ 191-Α'/ 10.8.2007) με θέμα «Κωδικοποίηση των διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας για τα ναρκωτικά» έγινε η ερμηνεία και η ανάλυση του ν.3459 όπως ίσχυε μέχρι σήμερα. Ένας νόμος αρκετά αυστηρός που δεν προέβλεπε αλλά τιμωρούσε και τους απλούς χρήστες.

Τον Ιανουάριο του 2012, εγκρίθηκε επί της αρχής του ο «Κώδικας περί Ναρκωτικών» από την αρμόδια επιτροπή της Βουλής.

Το νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης μεταξύ άλλων προβλέπει ευνοϊκότερες ρυθμίσεις για χρήστες ναρκωτικών ουσιών, με αποποινικοποίηση του αδικήματος για ίδια, αποκλειστική χρήση ενώ προβλέπονται αυστηρότερες ποινές για οργανωμένες μορφές διακίνησης, καθώς όμως και υπό όρους απόλυση από τις φυλακές όσων έχουν εκτίσει το ένα τρίτο της πραγματικής ποινής τους.

Στην αιτιολογική έκθεση του νομοσχεδίου, τονίζεται ότι «η μεταρρύθμιση του κώδικα νόμων για τα ναρκωτικά εμφανίζεται αναγκαία στις εξής κατευθύνσεις:

- Αυστηρή καταστολή των βαρύτερων και οργανωμένων μορφών διακίνησης, αλλά με προσεκτικό διαχωρισμό τους από τις ελαφρύτερες περιπτώσεις.
- Προσπάθεια διάκρισης και διαβάθμισης των σχετικών εγκλημάτων, ώστε να αποφεύγονται οι δυσανάλογα βαριές ή ευνοϊκές μεταχειρίσεις.
- Αποποινικοποίηση τόσο της χρήσης ναρκωτικών ουσιών όσο και των υποστηρικτικών αυτής πράξεων, όπως κατοχή και με οποιονδήποτε τρόπο προμήθεια προς ίδια χρήση.
- Διευκόλυνση της ουσιαστικής εφαρμογής μέτρων απεξάρτησης, σωματικής και ψυχολογικής αντί του εγκλεισμού στις κοινές συνθήκες της φυλακής».

Ακολουθούν αναλυτικές παρατηρήσεις στα κρίσιμα άρθρα του νομοσχεδίου:

1. ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΠΟΙΝΩΝ

Άρθρο 29. Καλλιέργεια κάνναβης, δημόσια χρήση ναρκωτικών ουσιών, πλαστογραφία ιατρικής συνταγής

Δεδομένου ότι η αποποινικοποίηση της χρήσης μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση της διάδοσης των ναρκωτικών και σε αδυναμία ελέγχου της διακίνησής τους, ενδεχομένως

η καθιέρωση ως πταισμάτων της προμήθειας και της κατοχής ναρκωτικών για προσωπική χρήση θα έστελνε το μήνυμα της απαγόρευσης, προσδίδοντας στο νόμο αποτρεπτικό χαρακτήρα, χωρίς, ωστόσο, να οδηγεί στη φυλακή νέους ανθρώπους για μια πράξη αυτοπροσβολής και να «λερώνει» το ποινικό τους μητρώο. Συγχρόνως θα έδινε τη δυνατότητα στην αστυνομία για έλεγχο της διακίνησης.

Χρειάζεται, ωστόσο, να ειπωθεί ότι η διατήρηση της προμήθειας και κατοχής ναρκωτικών για προσωπική χρήση, καθώς και της καλλιέργειας φυτών κάνναβης για προσωπική χρήση ως ποινικών αδικημάτων ενδεχομένως να διατηρεί το στιγματισμό των ανθρώπων που συλλαμβάνονται και να ευνοεί εκείνους που έχουν τη δυνατότητα να εξαγοράσουν την ποινή ή να καταβάλλουν κάποιο χρηματικό πρόστιμο έναντι του ολοένα αυξανόμενου, λόγω της κρίσης, αριθμού των οικονομικά ασθενέστερων που θα αδυνατούν να ανταποκριθούν οικονομικά και θα υποστούν επιπλέον αρνητικές συνέπειες.

Οποιαδήποτε νομοθετική ρύθμιση αποφασιστεί χρειάζεται να συνοδεύεται από τα αντίστοιχα μέτρα πρόληψης και έγκαιρης παρέμβασης, προκειμένου να αποφευχθεί η διάδοση της χρήσης των ουσιών και η εμπλοκή νέων ανθρώπων στο φαύλο κύκλο των ναρκωτικών.

2. Η ΑΠΕΞΑΡΤΗΣΗ ΩΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΟΙΝΗΣ

Άρθρο 30. Μεταχείριση εξαρτημένων χρηστών από ναρκωτικές ουσίες

Το άρθρο αυτό αποτελεί πραγματική τομή ως προς τον τρόπο με τον οποίο γίνεται πλέον η διάγνωση της εξάρτησης, διευρύνοντας τους τρόπους με τους οποίους το δικαστήριο θα μπορεί να βγάλει ασφαλή συμπεράσματα, χωρίς να βασίζεται πλέον σε μια ατελή, πρόχειρη και πολλές φορές μη επιστημονικά αποδεκτή πραγματογνωμοσύνη. Ομοίως σημαντικό είναι και το στοιχείο του χρόνου προβολής του ισχυρισμού της εξάρτησης, που με το προηγούμενο καθεστώς είχε ασφυκτικά δικονομικά όρια για να προβληθεί και να εξεταστεί. Έτσι πολλοί εξαρτημένοι που δεν είχαν προλάβει θα μπορούν πλέον να προβάλουν την εξάρτηση και να τύχουν των ευνοϊκών ρυθμίσεων τόσο της υφιστάμενης όσο και της υπό ψήφιση νομοθεσίας. Επιπλέον, η απεμπλοκή της διάγνωσης της εξάρτησης από την πραγματογνωμοσύνη ανοίγει το δρόμο για μια πολυεπιστημονική και έγκυρη προσέγγιση του προβλήματος με όλες τις σύγχρονες ψυχολογικές, κοινωνικές και εργαστηριακές μεθόδους.

Άρθρο 31. Ειδική μεταχείριση χρηστών στην προδικασία.

Είναι σημαντικό ότι δίνεται η δυνατότητα, εφόσον το θελήσει ο εξαρτημένος που έχει συλληφθεί για παραβάσεις σχετιζόμενες με τα ναρκωτικά, να παραπεμφθεί σε πρόγραμμα ψυχολογικής απεξάρτησης σε κάθε στάδιο της ποινικής διαδικασίας. Μια αρνητική εμπειρία, όπως η σύλληψη και η προσωρινή κράτηση, μπορεί να αποτελέσει μορφή πίεσης προς την κατεύθυνση της απεξάρτησης. Αυτή η πρακτική εφαρμόζεται ιδιαίτερα στις ΗΠΑ, όπου ένας μεγάλος αριθμός ατόμων παραπέμπεται σε θεραπεία από το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, και σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες. Είναι σημαντικό ότι το σχέδιο νόμου διαφοροποιεί τα προγράμματα απεξάρτησης από τα προγράμματα συντήρησης, διότι αιώτερος στόχος του νομοσχεδίου είναι η πλήρης αποχή από τις ουσίες και την παραβατική συμπεριφορά, καθώς και η κοινωνική ένταξη όσων αντιμετωπίζουν πρόβλημα εξάρτησης. Η πρόβλεψη για παραπομπή και σε προγράμματα με φαρμακευτική υποστήριξη θα μπορούσε να γίνει, μόνο εφόσον αυτά αποτελούν προγράμματα απεξάρτησης και όχι απλής συντήρησης που περιορίζονται στη χορήγηση των υποκαταστάτων, χωρίς να αντιμετωπίζουν τα πολύπλευρα προβλήματα των εξαρτημένων.

Άρθρα 32-33. Έννομες συνέπειες της συμμετοχής σε θεραπευτικά προγράμματα εκτός καταστημάτων κράτησης – Έννομες συνέπειες της ολοκλήρωσης θεραπευτικού προγράμματος εκτός σωφρονιστικών καταστημάτων

Αυτά τα άρθρα ενισχύουν τη δυνατότητα των εξαρτημένων να μεταβούν από το σύστημα εγκλεισμού στην κοινωνία για θεραπεία και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για αποτελεσματική απεξάρτηση και κοινωνική ένταξη. Η εφαρμογή τους ωστόσο προϋποθέτει να υποστηριχθούν τα προγράμματα συμβουλευτικής και απεξάρτησης στις φυλακές, να εμπεδωθεί στους εξαρτημένους το αίσθημα ύπαρξης θεραπευτικών δομών σε κάθε στάδιο της διαδικασίας, ώστε να κατευθυνθούν προς αυτές, και να ενισχυθούν τα προγράμματα απεξάρτησης και κοινωνικής επανένταξης στην κοινωνία, ώστε να είναι σε θέση να απορροφήσουν μεγάλο αριθμό ατόμων που θα επιθυμούσαν τη θεραπεία ως εναλλακτική της ποινής. Παράλληλα είναι αναγκαίο να γίνει συστηματική ενημέρωση των δικαστικών λειτουργών.

**Άρθρα 34-35. Εισαγωγή σε θεραπευτικό ή ειδικό κατάσταση κράτησης, παρ.1
εδ3, - Απόλυση υπό όρο, παρ.1 και παρ.2**

Ομοίως είναι θετική η εισαγωγή εξαρτημένων σε θεραπευτικό ή ειδικό κατάσταση κράτησης, όπου εφαρμόζονται προγράμματα συμβουλευτικής και απεξάρτησης κάτω από επιστημονική καθοδήγηση και συγκεκριμένες θεραπευτικές πρακτικές που δεν αντιμετωπίζουν πρόσκαιρα το φαινόμενο της χρήσης, αλλά επεμβαίνουν στους ψυχολογικούς παράγοντες που οδήγησαν στην εξάρτηση. Σε συνέχεια λοιπόν των σχολίων για τα άρθρα 32-33 χρειάζεται να σημειωθεί ότι η ταχύτερη σε σχέση με τα προβλεπόμενα στον Ποινικό Κώδικα απόλυση των εξαρτημένων κρατούμενων προϋποθέτει την προσδοκία όχι μόνο της βελτίωσης της υγείας αλλά και της εγκατάλειψης των αξιόποινων συνθηκών. Αυτή η ριζική αλλαγή συμπεριφοράς δε γίνεται δυνατή μόνο με την απλή λήψη φαρμακευτικών σκευασμάτων ή υποκατάστατων αλλά προϋποθέτει και επεξεργασία κοινωνικών και ψυχολογικών προβλημάτων. Από αυτά, η επεξεργασία των κοινωνικών προβλημάτων (π.χ. εξομάλυνση σχέσεων με οικογένεια) είναι δυνατή εκ των πραγμάτων μόνο εκτός των σωφρονιστικών καταστημάτων, με αντιμετώπιση των συνθηκών της ελεύθερης ζωής. Εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων είναι αναγκαία η ψυχολογική προπαρασκευή για την απεξάρτηση. Χρειάζεται επίσης να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη του δικαστικού σώματος απέναντι στα προγράμματα απεξάρτησης, εντός και εκτός φυλακής, και να δίνεται η δυνατότητα για συνέχιση της φροντίδας στην κοινωνία και για κοινωνική ένταξη.

3. Όργανα χάραξης και υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής

**Κεφάλαιο Ζ. Οργανισμοί και όργανα – Προγράμματα αντιμετώπισης της
εξάρτησης από ναρκωτικές ουσίες. Άρθρα 48-55.**

Σοβαρή έλλειψη αποτελεί η απουσία των διατάξεων που αφορούν τους σκοπούς και τη λειτουργία του ΟΚΑΝΑ και του ΚΕΘΕΑ, των δύο σημαντικότερων φορέων αντιμετώπισης της εξάρτησης, από το κεφάλαιο Ζ (άρθρα 48-55) του νομοσχεδίου, το σχετικό με τα όργανα χάραξης και υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής. Η έλλειψη

αυτή προέκυψε λόγω της αφαίρεσης από την αρχική μορφή του νομοσχεδίου των άρθρων 53-57 πριν από την κατάθεσή του στη Βουλή

(συγκεκριμένα: αρ.53.Διοίκηση του ΟΚΑΝΑ, αρ. 54.Σκοπός του ΟΚΑΝΑ, αρ. 55. Πόροι του ΟΚΑΝΑ, αρ.56. Προσωπικό του ΟΚΑΝΑ, αρ. 57. Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων). Η απόσυρση των παραπάνω άρθρων γεννά εύλογα ερωτηματικά γιατί αφήνει ατελή τον Κώδικα Ναρκωτικών και, συγχρόνως, υπονομεύει την προσπάθεια που έχει καταβληθεί με αυτόν για καλύτερη οργάνωση των οργάνων και των διαδικασιών χάραξης και υλοποίησης της εθνικής στρατηγικής για τα ναρκωτικά, με συνέργια και συνεργασία μεταξύ των διαφόρων φορέων και οργάνων. Μια μείζων επίπτωση της απόσυρσης των άρθρων είναι η προφανής σύγχυση που επιφέρει γύρω από την κατανομή των αρμοδιοτήτων σχεδιασμού, συντονισμού και επίβλεψης του εθνικού σχεδιασμού. Έτσι, ενώ βάσει του άρθρου 50 του παρόντος νομοσχεδίου οι αρμοδιότητες αυτές ανατίθενται στην Εθνική Επιτροπή, μετά την απόσυρση των εν λόγω άρθρων, παραμένει σε ισχύ και το άρθρο 48 του Ν. 3459, σύμφωνα με το οποίο οι αρμοδιότητες αυτές ανήκουν στον ΟΚΑΝΑ. Η αλληλοεπικάλυψη σε ένα ζήτημα τόσο κρίσιμο όσο ο εθνικός σχεδιασμός μαρτυρά μεγάλη προχειρότητα και είναι προφανές ότι εκ προοιμίου υποσκάπτει τις τόσο αναγκαίες προσπάθειες στον τομέα αυτόν. Σε κάθε περίπτωση είναι αναγκαίο να διαχωριστεί ο επιτελικός ρόλος του ΟΚΑΝΑ από τον εκτελεστικό. Η ανάθεση σε ένα φορέα του διττού ρόλου σχεδιαστή και εφαρμοστή της στρατηγικής, επόπτη και εποπτευόμενου, οδηγεί σε μεροληψία και μονομέρεια τον τρόπο χάραξης της πολιτικής και δημιουργεί πρόσφορο έδαφος για συγκρούσεις μεταξύ των εμπλεκομένων εις βάρος τους στόχου και της αποτελεσματικότητας των προσπαθειών.

Η επαναφορά των απαληφθέντων άρθρων είναι αναγκαία τόσο για την απαρτίωση του Κώδικα όσο και για την ευόδωση της προσπάθειας για μια συντονισμένη, διαφανή και δημοκρατική διαδικασία συγκρότησης και εφαρμογής του εθνικού σχεδιασμού.

Άρθρο 49. Εθνικός Συντονιστής για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών

Είναι σημαντική η δημιουργία θέσης Εθνικού Συντονιστή για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών, ο οποίος προεδρεύει στην Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού και εκπροσωπεί τη χώρα στα διεθνή όργανα. Χρειάζεται, ωστόσο, να οριστεί το ασυμβίβαστο ανάμεσα στη θέση του Εθνικού Συντονιστή και Προέδρου-Διοικητή ή Διευθύνοντος οργανισμού που συμμετέχει στη χάραξη και στην υλοποίηση της στρατηγικής, για να εξασφαλίζεται μια ισορροπημένη και αμερόληπτη προσέγγιση και για να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη προς το θεσμό. Επίσης χρειάζεται να οριστεί μια ανοικτή και διαφανής διαδικασία κάλυψης της θέσης (Opengov.).

Άρθρο 50. Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Αντιμετώπιση των Ναρκωτικών

Είναι σημαντική η λειτουργία της Εθνικής Επιτροπής, η οποία αναλαμβάνει και σημαντικό μέρος του σχεδιασμού για την αντιμετώπιση των εξαρτήσεων. Είναι θετική εξέλιξη η πρόβλεψη για συμμετοχή εκπροσώπου του δικτύου των Κέντρων Πρόληψης στην Επιτροπή. Χρειάζεται, ωστόσο, να αποσαφηνιστεί το καθεστώς που διέπει τα Κέντρα Πρόληψης, τα οποία, βρίσκονται υπό την εποπτεία του ΟΚΑΝΑ, ενώ θα μπορούσαν να αποτελέσουν ένα αυτόνομο δίκτυο.

Άρθρο 54. Κέντρα Απεξάρτησης Κρατουμένων

Είναι αναγκαίο με τα Προεδρικά Διατάγματα που εκδίδονται για την ίδρυση θεραπευτικών καταστημάτων κράτησης ή τμημάτων κράτησης για σωματική ή ψυχολογική απεξάρτηση να καθορίζονται ταυτόχρονα και οι βασικές αρχές, οι κανόνες και το πλαίσιο λειτουργίας τους, καθώς και οι προϋποθέσεις συμμετοχής των κρατουμένων σε αυτά.

Άρθρο 55. Προγράμματα πρόληψης

Είναι σημαντικό ότι προβλέπεται με το άρθρο αυτό η ανάπτυξη νέων προγραμμάτων πρόληψης καθώς επίσης οι γενικές κατευθύνσεις και οι διαδικασίες αξιολόγησής τους. Ωστόσο σε συνέχεια του άρθρου 58 παρ. 4 του νόμου 3966/2011, όπου θεσμοθετήθηκε το πλαίσιο των υφιστάμενων Κέντρων Πρόληψης, θα μπορούσε να υπάρξει διάταξη με την οποία αυτά να αποτελέσουν ένα αυτοτελές εθνικό δίκτυο πρόληψης, το οποίο θα συντονίζεται από εκτελεστική γραμματεία, και να δίνεται η δυνατότητα σε εκπρόσωπό του για συμμετοχή στην Εθνική Επιτροπή. Το άρθρο 50 του νομοσχεδίου προβλέπει τη συμμετοχή εκπροσώπου του «Δικτύου των Κέντρων Πρόληψης» στην Εθνική Επιτροπή χωρίς, ωστόσο αυτό το δίκτυο να έχει θεσμοθετηθεί. Άλλωστε το 2010 τα Κέντρα Πρόληψης απέκτησαν κωδικό στον κρατικό προϋπολογισμό (2555) και η θεσμοθέτησή τους ως αυτοτελούς δικτύου δεν συνεπάγεται πρόσθετη επιβάρυνση για τον κρατικό προϋπολογισμό.

Επίσης στο δίκτυο συμμετέχουν τα υφιστάμενα κέντρα ή τμήματα πρόληψης των εγκεκριμένων από το νόμο φορέων για την αντιμετώπιση της εξάρτησης ή τα αντίστοιχα που θα δημιουργηθούν στο μέλλον, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. (ΚΕΘΕΑ : 2012)

Κεφάλαιο 7

Η χωρική μορφή μιας συνδυασμένης πρότασης επανάχρησης και αναβίωσης καθώς και η μετεξέλιξη της σε νέο και ιδιαίζων τοπίο της πόλης.

7.1 Η πρόταση για ολοκληρωμένη επανάχρηση μιας υποβαθμισμένης περιοχής της Αθήνας

Ο ισχύον νόμος 2734/1999 περί «εκδιδόμενα με αμοιβή πρόσωπα και άλλες διατάξεις», θεωρείται ανεφάρμοστος και από πολεοδομική σκοπιά αλλά και ως προς τις ποικιλόμορφες κοινωνικές προεκτάσεις που δύναται να λάβει χώρα, με μιας τέτοιας πρότασης αναπροσαρμογής στην λειτουργία της πόλης, επιβάλλεται καταρχήν η αναπροσαρμογή του ίδιου του Νόμου, έτσι ώστε να γίνει εφαρμόσιμος. Αναλυτικά και θεωρώντας ως δεδομένη την προδιάθεση της λειτουργίας της πόλης σε ευρωπαϊκά δεδομένα και την ανάλογη πρόθεση να προβεί κανείς σε κυρίως σε πολιτικές και ιδεολογικές πρακτικές που να εναρμονίζονται με τις επιθυμίες και τις ανάγκες του πολίτη όλων των κατηγοριών, οφείλει να αναδιοργανώσει και να συντονίσει τις χρήσεις γης.

Η κυρίαρχη πρακτική στην υπόλοιπη Ε.Ε. είναι συντονισμένη σε ένα διαφορετικό πλαίσιο. Θεσμικό, λειτουργικό, εννοιολογικό αλλά και πρακτικό. Η κάθε μια από τις χώρες της Ε.Ε., αλλά και όλες μαζί πρωταρχικά εναντιώνονται στο trafficking, και λαμβάνουν μέτρα για την καταστολή του. Τον κύριο και ουσιαστικό τροφοδότη της πορνείας. Με αυτή ως κυρίαρχη σκέψη οδηγό, οφείλουμε να είμαστε πολύ περισσότερο ευρηματικοί και πολύ περισσότερο δε τολμηροί. Αυτό επιβάλλει όπως έχουμε τονίσει και στο παρελθόν ρομαντισμό, τόλμη και δυναμικότητα.

Όπως ακριβώς ανάγει ο τίτλος αυτού του τελευταίου κεφαλαίου, υπάρχει μια σκεπτικιστική διαντίδραση που προωθεί τα δεδομένα για την εφαρμογή της στο χώρο, Πηγάζουσα και κυρίαρχη ιδεολογία αφορά την ενστέρνηση και τον αφουγκρασμό των δεδομένων του αστικού τοπίου με τις ποικίλες και εντελώς διαφορετικές επιθυμίες των πολιτών της.

«...Η τελική επομένως «φύσις» των νεότερων πολιτισμών, ο τόπος στον οποίο κύρια αναπτύσσονται, είναι ο χώρος των αστικών τους κέντρων. Επιμένοντας στην

ενοποιητική χρήση του όρου «τοπίο» θα ισχυρισθούμε πως ευρύτερο θεωρητικό επίπεδο, περιγράφει μια ερμηνευτική διάθεση , αισθητικής αρχικής προέλευσης, προς τον χώρο γενικά» (Στεφάνου Ι.,2000,σελ.43).

Γίνεται λοιπόν εμφανής η αγωνία της μεταστροφής από ένα τοπίο σε ένα άλλο νεότερο, πληρέστερο σε πολλαπλά επίπεδα τόσο λειτουργικής όσο και αισθητικής μέχρι να ορθώσει και να επιτύχει την αναγωγή του στο επίπεδο του ολοκληρωμένου τοπίου.

Αυτό όμως είναι το δυναμικότατο σημείο στην διερεύνηση, προσέγγιση, καταγραφή των ουσιαστικών και σημαντικών στοιχείων στην ανέλιξη και αναγέννηση της πόλης. Είναι το πρωταρχικό κομμάτι στην διαδικασία σχεδιασμού της πολεοδομίας. Η προπαρασκευή του, η εφαρμογή και η υλοποίηση στον ενεστώτα και στο μέλλον, μίας περιοχής που μεταλλάσσεται, τροποποιείται και τέλος επαναδιαπραγματεύεται την χωρική ύπαρξη του στο γενικότερο αστικό τοπίο. Επεξηγώντας το συγκεκριμένο σημείο η δυναμική της ανθρώπινης και αρχιτεκτονικής φύσης πάνω σε ένα ήδη βεβαρημένο αστικό περιβάλλον καθώς και η παρεμβατική του δυναμική είναι εκείνα τα στοιχεία που συνθέτουν την μέγιστη ικανοποίηση της αναδημιουργίας.

7.2 Η περιοχή του Ελαιώνα

Η υποβαθμισμένες περιοχές (brownfields) και η ανάπλαση (regeneration) αυτών είναι κοινό πρόβλημα ανεξάρτητου περιοχής και χώρας. Αναλύοντας και συγκρίνοντας τα παραπάνω κείμενα βλέπουμε ότι και στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό η βιωσιμότητα μιας πολεοδομικής ανάπλασης έχει άμεση σχέση με την ύπαρξη ενδιαφέροντος από ιδιώτες οι οποίοι τελικά έχουν το κύριο λόγο στην συντέλεση αυτών των έργων σε ευρεία κλίμακα. Η ύπαρξη βούλησης από την πλευρά της πολιτείας με νομοθετικές ρυθμίσεις για την εξυγίανση και ανάπλαση υποβαθμισμένων περιοχών συναρτήσει της ιδιωτικής πρωτοβουλίας (real estate,εταιρείες ανάπτυξης ακινήτων κλπ) επιφέρει ενέργειες και προοπτικές ανάπτυξης για την βιωσιμότητα των περιοχών.

Η πρωτεύουσα και οι περισσότερες πόλεις της Ελλάδας δεν έχει να επιδείξει πολλά επιτυχημένα παραδείγματα μεγάλων επεμβάσεων στον αστικό χώρο. Συνήθως ιδέες όπως π.χ. η πεζοδρόμηση και μετατροπή της Πανεπιστημίου σε δρόμο ήπιας κυκλοφορίας παραμένουν στα χαρτιά ελλείψει κονδυλίων και κοινωνικής αδιαλλαξίας. Αντίθετα οι μεγάλες ευρωπαϊκές πόλεις, όπως η Βαρκελώνη, το Λονδίνο και η

Στοκχόλμη αλλάζουν την τύχη ολόκληρων προαστίων τους , με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ήδη από τα '70ς και '80ς.

Ο ν.947/79 (νόμος Μάνου) έφερε πρώτος την έννοια της εισφοράς σε γη και χρήμα η οποία όμως ήταν οριζόντια (η ίδια αναλογία για όλους) και αυτό τον έκανε ανενεργό. Ο ν.1337/83 (νόμος Τρίτση) έφερε την κλιμακωτή και πιο αξιοκρατική εισφορά και ο ν.2508/97 ήρθε να τον συμπλήρωση. Η περιοχή του Ελαιώνα είναι μια περιοχή που εντάχθηκε στο σχέδιο το 1991 για πρώτη φορά αλλά η έλλειψη κοινόχρηστου πράσινου έφερε νέο διάταγμα το 1995 το οποίο συμπληρώθηκε το 1996. Η μη εφαρμογή του νόμου περί εισφορών (ν.1337/83 & ν 2508/97) δηλαδή η έλλειψη πράξης εφαρμογής σε μια περιοχή όπως ο Ελαιώνας έχει επιφέρει πολλά προβλήματα στην υλοποίηση του πολεοδομικού σχεδιασμού αλλά και ευκαιρία για επανεξέταση της περιοχής. Η υλοποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου και η τακτοποίηση των ιδιοκτησιών με την απόδοση της απαιτούμενης εισφοράς σε γη και σε χρήμα είναι αναγκαία και επιτακτική. Για την απαλλοτρίωση των κοινοχρήστων χώρων και των χώρων πρασίνου χρειάζεται να αποδοθεί η αποζημίωση η οποία συγκεντρώνεται από την εισφορά σε χρήμα και την δημιουργία του «πολεοδομικού» ταμείου (ΕΤΕΡΠΣ).

Η επιλογή της συγκεκριμένης περιοχής προσφέρει πάρα πολλά στοιχεία στο να θεωρηθεί ως η ιδανικότερη, από την άποψη της χωροθέτησης των νέων χρήσεων. Ταυτόχρονα διαθέτει και όλα εκείνα τα στοιχεία που θα επιθυμούσαν οι προτεινόμενες χρήσεις να διαθέτει, όπως μακροβιότητα στην χωροθέτηση, ιδιοτικότητα, μικρή απόσταση από το κέντρο δηλαδή από της παλιές πιάτσες, καθώς και άμεση πρόσβαση από την εθνική οδό και το σταθμό του μετρό.

Ακόμη υπάρχουν εκτενείς δημόσιες και δημοτικές ελεύθερες και δομημένες εκτάσεις που με τροποποίηση των χρήσεων γης θα μπορούσαν να έχουν καθολική εκμετάλλευση από τον Δήμο Αθηναίων, με σίγουρα οφέλη. Επίσης υπάρχουν και σωσμένα δείγματα αρχιτεκτονικής του μοντέρνου κινήματος των δεκαετιών του 1920-1930, που θα μπορούσαν είτε μεμονωμένα είτε σε λειτουργικό συσχετισμό με κάποια άλλα γειτονικά τους, να αναστηλωθούν και να αποτελέσουν, ένα ποικιλότροπο δείγμα λειτουργικής επανάχρησης διατηρητέων κτιρίων ή συνόλων και ταυτόχρονα μια αναγέννηση μιας παραμελημένης περιοχής, με χωροθέτηση των δυσάρεστων χρήσεων της πόλης.

Σχηματική θέση περιοχής εγκατάστασης

Συμπεράσματα

Ο σύγχρονη πολεοδομία πρέπει να αντιμετωπίσει το φαινόμενο του αγοραίου έρωτα και των τοξικομανών σαν λειτουργίες οι οποίες εκτός των κοινωνιολογικών προεκτάσεων της αποτελούν ένα γεγονός που λαμβλάνει χώρα μέσα στον αστικό ιστό της πόλης και ως εκ τούτου πρέπει να αντιμετωπιστεί όπως όλες οι υπόλοιπες χρήσεις. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να χαρακτηριστούν, να χωροθετηθούν και να μελετηθούν ως η αλληλεπίδρασή τους με τις υπόλοιπες λειτουργίες της πόλης. Για να συμβεί κάτι τέτοιο, ο μελετητής πρέπει να αποβάλλει οποια προκατάληψη πιθανώς έχει και να την αντιμετωπίσει χωρίς τον συντηρητισμό και την προκατάληψη που δυστυχώς ακόμα και σήμερα επικρατούν στην ελληνική κοινωνία. Η χωροθέτηση σε μια περιοχή τέτοιων οίκων θα πρέπει να πάψει να συνεπάγεται και την ταυτόχρονη υποβάθμισή της. Αυτό θα συμβεί με το να μην αφηθεί η περιοχή παραμελημένη λόγω της χωροθέτησης τέτοιων χρήσεων αλλά να προβλεφθεί η γενικότερη ανάπτυξή της. Φθάνοντας στο τέλος και ενώ είναι στην επικαιρότητα, το θέμα της πορνείας και των ναρκωτικών λόγω των ιερόδουλων οι οποίες ήταν οροθετικές και φορείς του HIV δουλεύοντας χωρίς καμία άδεια και κάνοντας έρωτα χωρίς προφύλαξη για λίγα ευρώ... Η σύγχρονη και πολιτισμένη κοινωνία μας με την βοήθεια των Μ.Μ.Ε. έπεσε σαν κοράκι πάνω στο άψυχο σώμα αυτών των ανθρώπων υπάρξεων. Καμία πρόταση για εξεύρεση λύσης από κανένα, μηδενική κρατική παρουσία, είναι περίοδος εκλογών άλλωστε, παρά μόνο εξευτελισμός και στιγματοποίηση. Οι παρακάτω προτάσεις θα έχουν νόημα από την στιγμή που θα υπάρξει θετική θεώρηση για τα θέματα της πορνείας και των αρρώστων τοξικομανών. Η επαναδιατύπωση με συγκεκριμένη θεματολογία στην εξυπηρέτηση και παροχή των πορνικών εξυπηρετήσεων.

- ✚ Η παροχή και η στέγαση υπηρεσιών και ανθρώπων για την αντιμετώπιση της μαστιγας των ναρκωτικών σε κατάλληλους χώρους π.χ. Δρομοκαίτειο.
- ✚ Η θεσμοθέτηση ρυθμιστικών και όχι απαγορευτικών νόμων.
- ✚ Καθορισμένος αριθμός εκδιδομένων απασχολούμενων ανθρώπων, στις επιχειρήσεις που θα λειτουργούν νόμιμα, πλέον, στην περιοχή
- ✚ Δημιουργία διαδημοτικής επιχείρησης εκμετάλλευσης με εξεύρεση ιδιωτών επιχειρηματιών
- ✚ Να απομακρυνθούν από το κέντρο όλες οι υπηρεσίες του OKANA

Παραρτήματα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αθήνα

3/1/2012

ΝΟΜΟΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Δ/ΝΣΗ ΑΔΕΙΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

& ΘΕΑΜΑΤΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΩΝ ΑΝΟΧΗΣ

Ταχ. Δ/ση :Λιοσίων 22

Ταχ. Κώδικας: 104 38

Πληροφορίες : Α.Σαμοθράκη/Γ.Βάλλας/Δ.Σούφλας

Τηλ.: 2105277034

Ηλ. Ταχ/μείο: adeieskat@cityofathens.gr

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

1) Στα όρια του Δήμου Αθηναίων λειτουργούν περίπου 315 οίκοι ανοχής.

2) Όλοι οι οίκοι ανοχής λειτουργούν παράνομα, χωρίς άδεια εγκατάστασης. Οι άδειες των οίκων Κασσάνδρας 3 ισόγειο και Κασσάνδρας 6 ισόγειο έληξαν στις 27/11/2011, η άδεια του οίκου Βριλησσού 42 έληξε στις 3/12/2011 και -μέχρι στιγμής τουλάχιστον- καμία από αυτές δεν έχει ανανεωθεί.

3) Από το τέλος του 2007 μέχρι σήμερα, (διάστημα για το οποίο υπάρχουν στοιχεία μέσω του προγράμματος «On Task»), κοινοποιήθηκαν στην υπηρεσία μας από την Ελληνική Αστυνομία 2812 έγγραφα (μηνύσεις) που αφορούν έλεγχο οίκων ανοχής (αναλυτικά: 81 το 2007, 584 το 2008, 657 το 2009, 1076 το 2010 και 414 το 2011).

**4) Σας παρουσιάζουμε κατάσταση σφραγίσεων οίκων ανοχής, από το έτος 2003
(έτος κατά το οποίο άρχισε η εφαρμογή του νόμου 2734/99) μέχρι και το 2011:**

	<u>Αποφάσεις σφράγισης</u>	<u>Σφραγίσεις</u>	<u>Επανασφραγίσεις</u>	<u>Προσωρινές Διαταγές</u>
<u>Αναστολής</u>				
2003:	15	2	-	-
2004:	63	7	-	39
2005:	28	2	-	19
2006:	119	26	3	69
2007:	74	15	5	36
2008:	86	16	7	86
2009:	110	70	45	50
2010:	113	114	201	-
2011:	87	82	196	2
Σύνολο:	695	334	457	301

**Ο
Προϊστάμενος**

Δ. Σούφλας

ΛΙΣΤΑ ΟΙΚΩΝ ΑΝΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

<u>A/A</u>	<u>ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ</u>
1.	ΑΓΙΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ 37
2.	ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ 7 ΙΣΟΓΕΙΟ
3.	ΑΓΑΘΟΥΠΟΛΕΩΣ 54Α ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ
4.	ΑΓΑΘΟΥΠΟΛΕΩΣ 54Α ΥΠΟΓΕΙΟ
5.	ΑΓΑΘΟΥΠΟΛΕΩΣ 54Β
6.	ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 17
7.	ΑΓΗΣΙΛΑΟΥ 26
9.	ΑΓΚΥΡΑΣ 1
11.	ΑΓΚΥΡΑΣ 11 ΙΣΟΓΕΙΟ
12.	ΑΓΚΥΡΑΣ 12
13.	ΑΔΑΝΩΝ 2
14.	ΑΘΑΝΑΣΙΑΣ 3
15.	ΑΚΑΜΑΝΤΟΣ 26 1ος ΟΡΟΦΟΣ
16.	ΑΚΟΜΙΝΑΤΟΥ 2 ΙΣΟΓΕΙΟ
17.	ΑΚΟΜΙΝΑΤΟΥ 2 1ος ΟΡΟΦΟΣ
19.	ΑΛΚΑΜΕΝΟΥΣ 113
20.	ΑΛΚΑΜΕΝΟΥΣ 117
21.	ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ 16Α
22.	ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ 16Β
23.	ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ 16Γ
	ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ 64 ισόγειο
25.	ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΟΥΣ 72 1ος ΟΡΟΦΟΣ
27.	ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 177
29.	ΑΧΑΡΝΩΝ 86 1ος ΟΡΟΦΟΣ
30.	ΑΧΑΡΝΩΝ 94 και ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ
32.	ΑΧΑΡΝΩΝ 104
33.	ΑΧΑΡΝΩΝ 106
36.	ΑΧΑΡΝΩΝ 85 1ος ΟΡΟΦΟΣ
37.	ΑΧΙΛΛΕΩΣ 40
41.	ΑΧΙΛΛΕΩΣ 48 1ος ΟΡΟΦΟΣ

42.	ΑΧΙΛΛΕΩΣ 48
43.	ΑΧΙΛΛΕΩΣ 51
44.	ΒΕΡΓΑΣ 2 ΙΣΟΓΕΙΟ
45.	ΒΕΡΓΑΣ 6 ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ
46.	ΒΕΡΓΑΣ 6 ΙΣΟΓΕΙΟ
47.	ΒΙΡΓΙΝΙΑΣ ΜΠΕΝΑΚΗ 31
48.	ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ 68 1ος ΟΡΟΦΟΣ
49.	ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ 83 1ος ΟΡΟΦΟΣ
50.	ΒΟΥΡΒΑΧΗ 19 1ος ΟΡΟΦΟΣ
52.	ΒΡΙΛΗΣΣΟΥ 24
53.	ΒΡΙΛΗΣΣΟΥ 36
54.	ΒΡΙΛΗΣΣΟΥ 42
55.	ΒΡΙΛΗΣΣΟΥ 46
56.	ΒΡΙΛΗΣΣΟΥ 55
57.	ΒΡΙΛΗΣΣΟΥ 57
58.	ΒΡΙΛΗΣΣΟΥ 60
59.	ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ 1 1ος ΟΡΟΦΟΣ
60.	ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗ 30
61.	ΔΕΜΕΡΤΖΗ 13
62.	ΔΕΥΚΑΛΙΩΝΟΣ 63 5ος ΟΡΟΦΟΣ
63.	ΔΗΜΑΡΑΚΗ 35
64.	ΔΙΔΥΜΟΥ 8 ΙΣΟΓΕΙΟ
65.	ΔΙΔΥΜΟΥ 8 1ος ΟΡΟΦΟΣ
66.	ΔΙΔΥΜΟΥ 16 ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ
67.	ΔΙΔΥΜΟΥ 18 ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ
68.	ΔΙΔΥΜΟΥ 18 ΙΣΟΓΕΙΟ
69.	ΔΙΔΥΜΟΥ 20 ΙΣΟΓΕΙΟ
70.	ΔΙΔΥΜΟΥ 20 1ος ΟΡΟΦΟΣ
71.	ΔΙΔΥΜΟΥ 27 ΙΣΟΓΕΙΟ
72.	ΔΙΔΥΜΟΥ 27 1ος ΟΡΟΦΟΣ
73.	ΔΙΔΥΜΟΥ 28
74.	ΔΙΔΥΜΟΥ 32 ΙΣΟΓΕΙΟ
75.	ΔΟΞΑΤΟΥ 2Α

76.	ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΥ 95
77.	ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΥ 97 2ος ΟΡΟΦΟΣ
78.	ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΥ 98
79.	ΕΚΑΤΗΣ 2
80.	ΕΛΕΥΣΙΝΙΩΝ 22 ΙΣΟΓΕΙΟ
81.	ΕΛΛΗΣ 3
83.	ΕΞΗΚΙΟΥ 18 1ος ΟΡΟΦΟΣ
84.	ΕΞΗΚΙΟΥ 20
85.	ΕΥΝΕΙΔΩΝ 3 ΙΣΟΓΕΙΟ
86.	ΕΦΕΣΟΥ 1
87.	ΕΦΕΣΟΥ 11
88.	ΗΛΙΑ ΗΛΙΟΥ 82 & ΚΛΕΜΑΝΣΩ 31 1ος ΟΡΟΦΟΣ
89.	ΘΑΡΥΠΟΥ 10
90.	ΘΑΣΟΥ 13 ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ
91.	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 96 Κ' ΣΚΡΑ
92.	ΙΑΚΧΟΥ 7Α 1ος ΟΡΟΦΟΣ
93.	ΙΑΣΩΝΟΣ 1 ΙΣΟΓΕΙΟ
94.	ΙΑΣΩΝΟΣ 1 1ος ΟΡΟΦΟΣ
95.	ΙΑΣΩΝΟΣ 19Α ΙΣΟΓΕΙΟ
96.	ΙΑΣΩΝΟΣ 19 1ος ΟΡΟΦΟΣ
97.	ΙΑΣΩΝΟΣ 20Α ΙΣΟΓΕΙΟ
98.	ΙΑΣΩΝΟΣ 20Β 1ος ΟΡΟΦΟΣ
99.	ΙΑΣΩΝΟΣ 20Γ ΙΣΟΓΕΙΟ
100.	ΙΑΣΩΝΟΣ 25Α ΥΠΟΓΕΙΟ
101.	ΙΑΣΩΝΟΣ 27α
102.	ΙΑΣΩΝΟΣ 30 ΥΠΟΓΕΙΟ
103.	ΙΑΣΩΝΟΣ 30 ΙΣΟΓΕΙΟ
104.	ΙΑΣΩΝΟΣ 30 1ος ΟΡΟΦΟΣ
105.	ΙΑΣΩΝΟΣ 33 1ος ΟΡΟΦΟΣ
106.	ΙΑΣΩΝΟΣ 36
107.	ΙΑΣΩΝΟΣ 37 ΙΣΟΓΕΙΟ
108.	ΙΑΣΩΝΟΣ 37 1ος ΟΡΟΦΟΣ
109.	ΙΑΣΩΝΟΣ 43

110.	ΙΑΣΩΝΟΣ 44
111.	ΙΑΣΩΝΟΣ 46 ΙΣΟΓΕΙΟ
112.	ΙΑΣΩΝΟΣ 46 1ος ΟΡΟΦΟΣ
113.	ΙΑΣΩΝΟΣ 46Β ΙΣΟΓΕΙΟ
114.	ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ 16
115.	ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ 71 ΥΠΟΓΕΙΟ
116.	ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 144 1ος ΟΡΟΦΟΣ
117.	ΙΠΠΩΝΑΚΤΟΣ 14 & ΑΜΒΡ. ΦΡΑΤΖΗ 56
118.	ΙΣΑΥΡΩΝ 29Β
119.	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ 3 1ος ΟΡΟΦΟΣ
120.	ΚΑΛΛΕΡΓΗ 33
121.	ΚΑΛΛΙΡΟΗΣ 12 2ος ΟΡΟΦΟΣ
122.	ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑ 12
123.	ΚΑΛΥΜΝΟΥ 46 1ος ΟΡΟΦΟΣ
124.	ΚΑΛΥΜΝΟΥ 48 1ος ΟΡΟΦΟΣ
125.	ΚΑΛΥΜΝΟΥ 36
126.	ΚΑΛΥΜΝΟΥ 48 ΙΣΟΓΕΙΟ
127.	ΚΑΡΕΑ 30
128.	ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ 3 ΙΣΟΓΕΙΟ
129.	ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ 3 1ος ΟΡΟΦΟΣ
130.	ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ 4 1ος ΟΡΟΦΟΣ
131.	ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ 6 ΙΣΟΓΕΙΟ
132.	ΚΑΤΕΧΑΚΗ 8 1ος ΟΡΟΦΟΣ
133.	ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ 4 1ος ΟΡΟΦΟΣ
134.	ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ 13Α ΙΣΟΓΕΙΟ
135.	ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ 15 ΙΣΟΓΕΙΟ
136.	ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ 15 1ος ΟΡΟΦΟΣ
137.	ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΥ 13 1ος ΟΡΟΦΟΣ
138.	ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ 75
139.	ΚΝΙΔΟΥ 18
140.	ΚΟΛΟΚΥΝΘΟΥΣ 38
141.	ΚΟΛΟΚΥΝΘΟΥΣ 63
142.	ΚΟΛΩΝΟΥ 27 ΥΠΟΓΕΙΟ

143.	ΚΟΛΩΝΟΥ 27 1ος ΟΡΟΦΟΣ
144.	ΚΟΛΩΝΟΥ 30 ΙΣΟΓΕΙΟ
145.	ΚΟΛΩΝΟΥ 30 1ος ΟΡΟΦΟΣ
146.	ΚΟΛΩΝΟΥ 32 ΙΣΟΓΕΙΟ
147.	ΚΟΛΩΝΟΥ 32 1ος ΟΡΟΦΟΣ
148.	ΚΟΛΩΝΟΥ 27 ΙΣΟΓΕΙΟ
149.	ΚΟΛΩΝΟΥ 11 ΥΠΟΓΕΙΟ
150.	ΚΟΛΩΝΟΥ 11 1ος ΟΡΟΦΟΣ
151.	ΚΟΛΩΝΟΥ 11 ΙΣΟΓΕΙΟ
152.	ΚΟΛΩΝΟΥ 27Α ΙΣΟΓΕΙΟ
153.	ΚΟΛΩΝΟΥ 47 ΙΣΟΓΕΙΟ
154.	ΚΟΛΩΝΟΥ 47 1ος ΟΡΟΦΟΣ
155.	ΚΟΛΩΝΟΥ 67Α
156.	ΚΟΥΜΑΝΟΥΔΗ 4
157.	ΚΡΟΚΕΩΝ 6 1ος ΟΡΟΦΟΣ
158.	ΚΩ 8Β
159.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 80
160.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 206
161.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 61 1ος ΟΡΟΦΟΣ
162.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 94 2ος ΟΡΟΦΟΣ
163.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 92 1ος ΟΡΟΦΟΣ
164.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 130 2ος ΟΡΟΦΟΣ
164.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 166 ΥΠΟΓΕΙΟ
165.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 166 ΙΣΟΓΕΙΟ
166.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 166 1ος ΟΡΟΦΟΣ
167.	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 243-245
168.	Λ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ 5 2ος ΟΡΟΦΟΣ
169.	Λ.ΙΩΝΙΑΣ 12 ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ
171.	ΛΕΛΑΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ 35 ΙΣΟΓΕΙΟ
172.	ΛΕΛΑΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ 35 1ος ΟΡΟΦΟΣ
173.	ΛΕΜΠΕΣΗ 8
174.	ΛΕΩΝΙΔΟΥ 6 1ος ΟΡΟΦΟΣ
175.	ΛΕΩΝΙΔΟΥ 28 ΙΣΟΓΕΙΟ

176.	ΛΕΩΝΙΔΟΥ 28 1ος ΟΡΟΦΟΣ
177.	ΛΙΟΣΙΩΝ 67 1ος ΟΡΟΦΟΣ
178.	ΛΙΟΣΙΩΝ 73 Α ΙΣΟΓΕΙΟ
179.	ΛΙΟΣΙΩΝ 73 Β 1ος ΟΡΟΦΟΣ
180.	ΛΙΟΣΙΩΝ 76 ΙΣΟΓΕΙΟ
181.	ΛΙΟΣΙΩΝ 76 1ος ΟΡΟΦΟΣ
182.	ΛΙΟΣΙΩΝ 79 ΙΣΟΓΕΙΟ
183.	ΛΙΟΣΙΩΝ 79 1ος ΟΡΟΦΟΣ
184.	ΛΙΟΣΙΩΝ 99
185.	ΛΙΟΣΙΩΝ 137
186.	ΛΙΟΣΙΩΝ 278 1ος ΟΡΟΦΟΣ
187.	ΛΙΟΣΙΩΝ 91
188.	ΛΙΟΣΙΩΝ 303
189.	ΛΙΟΣΙΩΝ 307
190.	Μ.ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ 16 ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ
191.	Μ.ΠΡΟΔΡΟΜΟΥ 16& ΦΥΛΗΣ 92 ΥΠΕΡ. ΙΣΟΓΕΙΟ
192.	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ 1 ΙΣΟΓΕΙΟ
193.	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ 11
194.	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ 23
195.	ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ 56 & ΑΧΙΛΛΕΩΣ
196.	ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ 59 & ΑΧΙΛΛΕΩΣ
197.	ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ 59Α
198.	ΜΑΡΝΗ 11 5ος ΟΡΟΦΟΣ
199.	ΜΑΡΝΗ 28 5ος ΟΡΟΦΟΣ
200.	ΜΕΓ.ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 17
201.	ΜΕΓ.ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 18
202.	ΜΕΓ.ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 22 1ος ΟΡΟΦΟΣ
203.	ΜΕΓ.ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ 133
204.	ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 45 1ος ΟΡΟΦΟΣ
205.	ΜΙΧ.ΒΟΔΑ 192
206.	ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΩΝ 28 ΙΣΟΓΕΙΟ
207.	ΜΥΛΛΕΡΟΥ 23
208.	ΜΥΛΛΕΡΟΥ 33

209.	ΜΥΡΩΝ 95 1ος ΟΡΟΦΟΣ
210.	ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ 23Α ΥΠΟΓΕΙΟ
211.	ΞΑΝΘΙΠΗΣ 2
212.	ΟΜΗΡΟΥ 44
213.	ΠΑΙΑΝΙΑΙΩΝ 24 1ος ΟΡΟΦΟΣ
214.	ΠΑΙΩΝΙΟΥ 10
215.	ΠΑΙΩΝΙΟΥ 10Α 1ος ΟΡΟΦΟΣ
216.	ΠΑΙΩΝΙΟΥ 47 ΙΣΟΓΕΙΟ
217.	ΠΑΡΑΣΙΟΥ 36 1ος ΟΡΟΦΟΣ
218.	ΠΑΡΑΣΙΟΥ 36 2ος ΟΡΟΦΟΣ
219.	ΠΑΤΗΣΙΩΝ 95 2ος ΟΡΟΦΟΣ
220.	ΠΑΤΗΣΙΩΝ 131 3ος ΟΡΟΦΟΣ
221.	ΠΑΤΗΣΙΩΝ 314 1ος ΟΡΟΦΟΣ
222.	ΠΑΤΜΟΥ 45 & ΣΙΦΝΟΥ
223.	ΠΕΙΡΑΙΩΣ 109 ΙΣΟΓΕΙΟ
224.	ΠΕΙΡΑΙΩΣ 121 ΙΣΟΓΕΙΟ
225.	ΠΕΙΡΑΙΩΣ 193
226.	ΠΕΡΓΑΜΟΥ 17Β ΙΣΟΓΕΙΟ
227.	ΠΕΡΓΑΜΟΥ 1 ΙΣΟΓΕΙΟ
228.	ΠΕΡΓΑΜΟΥ 1 1ος ΟΡΟΦΟΣ
229.	ΠΕΡΓΑΜΟΥ 27
230.	ΠΙΠΙΝΟΥ 32 ΥΠΟΓΕΙΟ
231.	ΠΙΠΙΝΟΥ 54 (& ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 142) ΥΠΟΓΕΙΟ
232.	ΠΙΠΙΝΟΥ 65 ΙΣΟΓΕΙΟ
233.	ΠΙΠΙΝΟΥ 65 1ος ΟΡΟΦΟΣ
234.	ΠΙΠΙΝΟΥ 118
235.	ΠΡΟΥΣΣΗΣ 22
236.	ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ 21 ΙΣΟΓΕΙΟ
237.	ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ 21Α 1ος ΟΡΟΦΟΣ
238.	ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ 21 ΥΠΟΓΕΙΟ
239.	ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ 22 ΙΣΟΓΕΙΟ
240.	ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ 20
241.	ΣΑΡΡΗ 25

242.	ΣΕΜΙΤΕΛΟΥ 4 3ος ΟΡΟΦΟΣ
243.	ΣΕΡΒΙΩΝ 26
244.	ΣΜΥΡΝΗΣ 23
245.	ΣΟΛΩΜΟΥ 32 ΙΣΟΓΕΙΟ
246.	ΣΟΛΩΜΟΥ 32 1ος ΟΡΟΦΟΣ
247.	ΣΠ. ΠΑΤΣΗ 27 & ΚΟΡΥΤΣΑΣ
248.	ΣΠ. ΠΑΤΣΗ 40 ΙΣΟΓΕΙΟ
249.	ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΞΕΝΟΥ 1
250.	ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 63 3ος ΟΡΟΦΟΣ
170.	ΣΥΓΓΡΟΥ 12 3ος ΟΡΟΦΟΣ
	ΣΥΓΓΡΟΥ 29 1ος ΟΡΟΦΟΣ
251.	ΣΧΙΝΑ Κ. 2
252.	ΤΡΙΓΓΕΤΑ 3
253.	ΤΡΟΦΩΝΙΟΥ 11 ΙΣΟΓΕΙΟ
254.	ΤΡΟΦΩΝΙΟΥ 11Α 1ος ΟΡΟΦΟΣ
255.	ΤΡΟΦΩΝΙΟΥ 13 ΙΣΟΓΕΙΟ
255.	ΤΡΟΦΩΝΙΟΥ 13 1ος ΟΡΟΦΟΣ
256.	ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ 11Α ΙΣΟΓΕΙΟ
257.	ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ 11Β 1ος ΟΡΟΦΟΣ
258.	ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ 32
259.	ΦΡΑΤΖΗ 47 1ος ΟΡΟΦΟΣ
260.	ΦΥΛΗΣ 61 ΙΣΟΓΕΙΟ
261.	ΦΥΛΗΣ 67 1ος ΟΡΟΦΟΣ
262.	ΦΥΛΗΣ 68 ΙΣΟΓΕΙΟ
263.	ΦΥΛΗΣ 73 ΥΠΟΓΕΙΟ
264.	ΦΥΛΗΣ 99
265.	ΦΥΛΗΣ 101 ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ
266.	ΦΥΛΗΣ 109 ΙΣΟΓΕΙΟ
267.	ΦΥΛΗΣ 109 1ος ΟΡΟΦΟΣ
268.	ΦΥΛΗΣ 69 ΙΣΟΓΕΙΟ
269.	ΦΥΛΗΣ 65 ΙΣΟΓΕΙΟ
270.	ΦΥΛΗΣ 69 1ος ΟΡΟΦΟΣ
271.	ΦΥΛΗΣ 65 1ος ΟΡΟΦΟΣ

272.	ΦΥΛΗΣ 71 1ος ΟΡΟΦΟΣ
273.	ΦΥΛΗΣ 66
274.	ΦΥΛΗΣ 71 ΙΣΟΓΕΙΟ
275.	ΦΥΛΗΣ 67 ΙΣΟΓΕΙΟ
276.	ΦΥΛΗΣ 40
277.	ΦΥΛΗΣ 80 1ος ΟΡΟΦΟΣ
278.	ΦΥΛΗΣ 54 ΙΣΟΓΕΙΟ
279.	ΦΥΛΗΣ 80 ΙΣΟΓΕΙΟ
280.	ΦΥΛΗΣ 54 1ος ΟΡΟΦΟΣ
281.	ΦΥΛΗΣ 84 ΙΣΟΓΕΙΟ
282.	ΦΥΛΗΣ 59 ΙΣΟΓΕΙΟ
283.	ΦΥΛΗΣ 84 1ος ΟΡΟΦΟΣ
284.	ΦΥΛΗΣ 59 1ος ΟΡΟΦΟΣ
285.	ΦΥΛΗΣ 86 ΙΣΟΓΕΙΟ
286.	ΦΥΛΗΣ 86 1ος ΟΡΟΦΟΣ
287.	ΦΥΛΗΣ 92 ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ
288.	ΦΥΛΗΣ 92 ΙΣΟΓΕΙΟ
289.	ΦΥΛΗΣ 95 & ΜΥΡΩΝ 5
290.	ΦΥΛΗΣ 99 ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ
291.	ΦΥΛΗΣ 102
292.	ΦΥΛΗΣ 104 ΙΣΟΓΕΙΟ
293.	ΦΥΛΗΣ 104 1ος ΟΡΟΦΟΣ
294.	ΦΥΛΗΣ 131
295.	ΦΥΛΗΣ 134Α ΙΣΟΓΕΙΟ
296.	ΦΥΛΗΣ 134Β ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ
297.	ΦΥΛΗΣ 134 1ος ΟΡΟΦΟΣ
298.	ΦΥΛΗΣ 200
299.	ΦΥΛΗΣ 214 ΙΣΟΓΕΙΟ
300.	ΦΥΛΗΣ 218
301.	ΦΩΚΑΙΑΣ 17 ΙΣΟΓΕΙΟ
302.	ΦΩΚΑΙΑΣ 17 1ος ΟΡΟΦΟΣ
303.	ΦΩΚΑΙΑΣ 19 ΙΣΟΓΕΙΟ
304.	ΦΩΚΑΙΑΣ 22 ΗΜΙΥΠΟΓΕΙΟ

305.	ΦΩΚΑΙΑΣ 22 ΙΣΟΓΕΙΟ
306.	ΦΩΚΑΙΑΣ 22 1ος ΟΡΟΦΟΣ
307.	ΦΩΚΑΙΑΣ 24 ΙΣΟΓΕΙΟ
308.	ΦΩΚΑΙΑΣ 25 ΙΣΟΓΕΙΟ
309.	ΦΩΚΑΙΑΣ 25 1ος ΟΡΟΦΟΣ
310.	ΦΩΚΑΙΑΣ 27 ΥΠΟΓΕΙΟ
311.	ΦΩΚΑΙΑΣ 27 ΙΣΟΓΕΙΟ
312.	ΦΩΚΑΙΑΣ 27 1ος ΟΡΟΦΟΣ
313.	ΦΩΚΑΙΑΣ 24 & ΑΧΑΡΝΩΝ 88 1ος ΟΡΟΦΟΣ
314.	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ 83 1ος ΟΡΟΦΟΣ
315.	ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 147
316.	ΧΩΜΑΤΙΑΝΟΥ 11 ΙΣΟΓΕΙΟ
317.	ΧΩΜΑΤΙΑΝΟΥ 11 1ος ΟΡΟΦΟΣ

**Πίνακας 1: Προσωρινά αποτελέσματα του Μόνιμου Πληθυσμού της Ελλάδος
 Απογραφή 2011**

Διοικητική διαίρεση	Σύνολο	Άρρενες	Θήλεις	Πυκνότητα μόνιμου πληθυσμού ανά τετρ. χιλιόμετρο
Περιφέρεια Αττικής	3.812.330	1.842.680	1.969.650	1.001,11
Περιφερειακή ενότητα Κεντρικού Τομέα Αθηνών	1.018.440	483.510	534.930	11.669,19
Δήμος Αθηναίων	655.780	311.650	344.130	16.830,41
Δήμος Βύρωνος	60.840	28.830	32.010	6.610,17
Δήμος Γαλασίου	58.850	28.190	30.660	14.617,49
Δήμος Δάφνης - Υμηττού	33.540	15.780	17.760	14.272,34
Δήμος Ζωγράφου	70.060	32.660	37.400	8.225,90
Δήμος Ηλιουπόλεως	77.850	36.990	40.860	6.118,36
Δήμος Καισαριανής	26.050	12.290	13.760	3.322,28
Δήμος Φιλαδελφείας - Χαλκηδόνος	35.470	17.120	18.350	9.717,81
Περιφερειακή ενότητα Βορείου Τομέα Αθηνών	592.400	280.340	312.060	4.268,41
Δήμος Αμαρουσίου	72.480	33.790	38.690	5.602,10
Δήμος Αγίας Παρασκευής	59.500	27.750	31.750	7.498,42
Δήμος Βριλησίων	30.660	14.560	16.100	7.951,24
Δήμος Ηρακλείου	49.350	23.660	25.690	10.640,36
Δήμος Κηφισιάς	71.100	33.360	37.740	2.025,64
Δήμος Λυκόβρυσης - Πεύκης	31.290	15.010	16.280	7.583,62
Δήμος Μεταμορφώσεως	29.770	14.650	15.120	5.410,76
Δήμος Νέας Ιωνίας	66.800	32.470	34.330	15.109,70
Δήμος Παπάγου - Χολαργού	45.850	21.630	24.220	6.259,39
Δήμος Πεντέλης	34.880	16.900	17.980	967,17
Δήμος Φιλοθέης - Ψυχικού	26.750	11.900	14.850	4.401,84
Δήμος Χαλανδρίου	73.970	34.660	39.310	6.845,90
Περιφερειακή ενότητα Δυτικού Τομέα Αθηνών	487.73	238.91	248.82	7.303,53
Δήμος Περιστερίου	138.92	68.040	70.880	13.822,89
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	26.490	12.650	13.840	10.923,71
Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	62.440	30.850	31.590	6.824,04
Δήμος Αιγάλεω	69.660	34.070	35.590	10.800,00
Δήμος Ιλίου	84.830	41.670	43.160	8.973,87
Δήμος Πετρούπολεως	58.800	28.550	30.250	8.913,14
Δήμος Χαϊδαρίου	46.590	23.080	23.510	2.056,50
Περιφερειακή ενότητα Νοτίου Τομέα Αθηνών	526.52	248.29	278.23	7.644,46
Δήμος Καλλιθέας	100.05	46.640	53.410	21.067,59
Δήμος Αγίου Δημητρίου	70.970	34.520	36.450	14.340,27
Δήμος Αλίμου	41.830	19.780	22.050	7.079,03
Δήμος Γλυφάδας	86.980	41.040	45.940	3.429,00
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	51.330	24.770	26.560	3.342,89
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	39.900	19.110	20.790	8.966,29
Δήμος Νέας Σμύρνης	73.090	33.660	39.430	20.740,64
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	62.370	28.770	33.600	13.635,77
Περιφερειακή ενότητα Ανατολικής Αττικής	502.09	253.58	248.51	331,85
Δήμος Αχαρνών	107.50	54.610	52.890	996,69
Δήμος Βάρης - Βούλας - Βουλιαγμένης	48.380	23.680	24.700	1.299,66
Δήμος Διονύσου	40.170	19.490	20.680	360,40
Δήμος Κρωπίας	30.340	15.320	15.020	297,45
Δήμος Λαυρεωτικής	24.970	12.420	12.550	142,04
Δήμος Μαραθώνος	33.560	18.830	14.730	150,66
Δήμος Μαρκοπούλου Μεσογαίας	20.070	9.900	10.170	245,22
Δήμος Παιανίας	26.620	13.200	13.420	500,80
Δήμος Παλλήνης	54.390	26.780	27.610	1.848,11
Δήμος Ραφήνας - Πικερμίου	19.940	9.850	10.090	492,33

Στάκος Γεώργιος.....Παραρτήματα : η φυσιογνωμία των «δυσάρεστων χρήσεων»
 στον πολεοδομικό ιστό του σύγχρονου αστικού χώρου.
 Περίπτωση μελέτης Δήμος Αθήνας

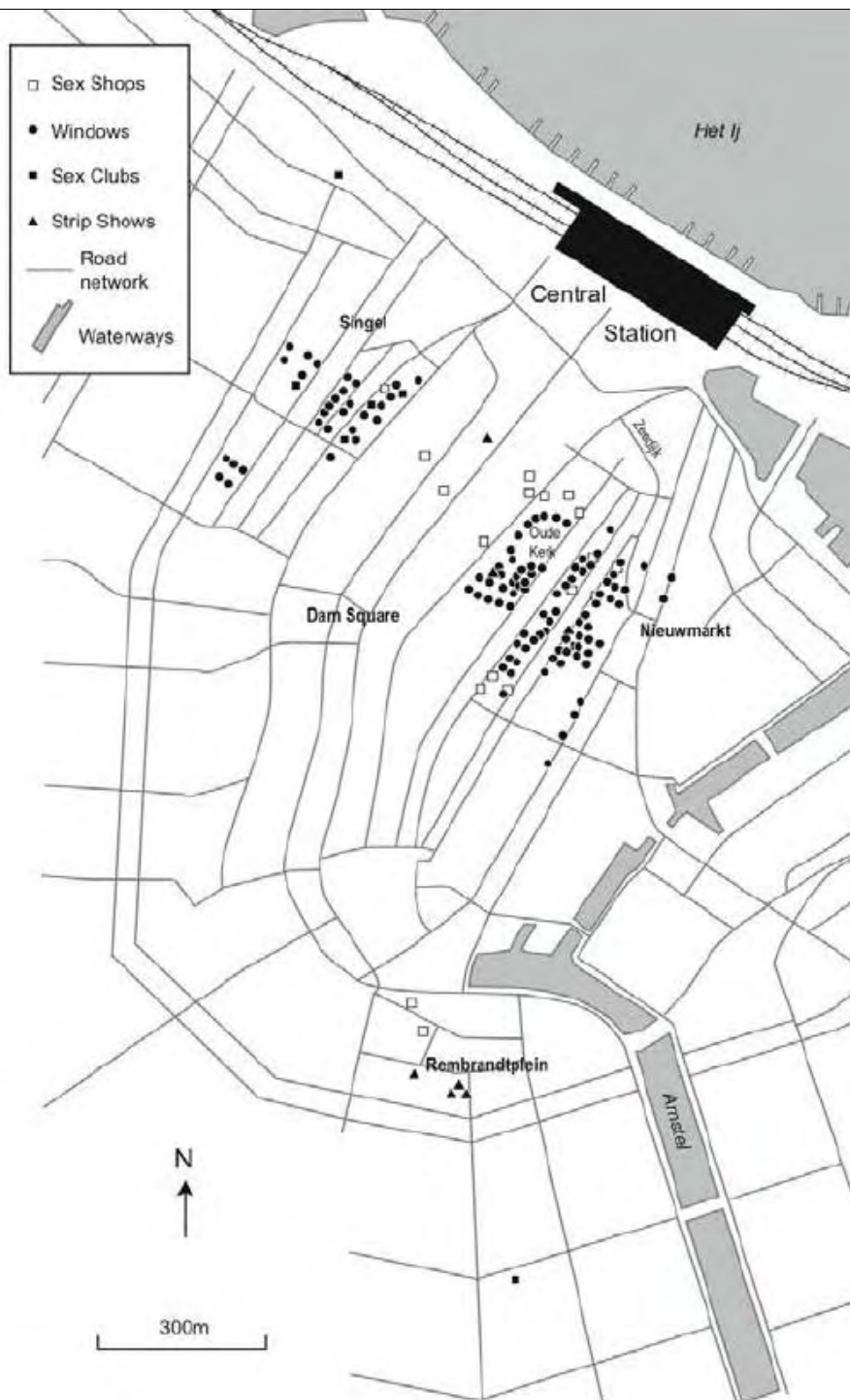
Δήμος Σαρωνικού	28.820	14.300	14.520	207,19
Δήμος Σπάτων - Αρτέμιδος	33.800	16.750	17.050	458,65
Δήμος Ωρωπού	33.530	18.450	15.080	99,15
Περιφερειακή ενότητα Δυτικής Αττικής	161.30	82.230	79.070	160,66
Δήμος Ελευσίνας	30.140	15.070	15.070	823,74
Δήμος Ασπροπύργου	30.160	15.710	14.450	295,74
Δήμος Μάνδρας - Ειδυλλίας	17.890	8.790	9.100	41,98
Δήμος Μεγαρέων	36.960	19.590	17.370	111,96
Δήμος Φυλής	46.150	23.070	23.080	422,90
Περιφερειακή ενότητα Πειραιώς	449.07	218.11	230.96	8.907,11
Δήμος Πειραιώς	163.91	78.700	85.210	15.086,06
Δήμος Κερατσινίου - Δραπετσώνας	91.090	44.050	47.040	9.767,32
Δήμος Κορυδαλλού	63.550	31.760	31.790	14.697,04
Δήμος Νίκαιας - Αγίου Ιωάννη Ρέντη	105.23	51.140	54.090	9.418,24
Δήμος Περάματος	25.290	12.460	12.830	1.717,02
Περιφερειακή ενότητα Νήσων	74.780	37.710	37.070	85,08
Δήμος Σαλαμίνας	39.220	19.640	19.580	407,86
Δήμος Ύδρας	1.980	1.020	960	30,72
Δήμος Αγκιστριού	1.120	570	550	83,79
Δήμος Αίγινας	13.190	6.560	6.630	150,90
Δήμος Κυθήρων	4.030	2.060	1.970	13,43
Δήμος Πόρου	4.010	2.230	1.780	80,88
Δήμος Σπετσών	4.070	1.990	2.080	150,07
Δήμος Τροιζηνίας	7.160	3.640	3.520	29,73

Κατάλογος χαρτών και διαγραμμάτων

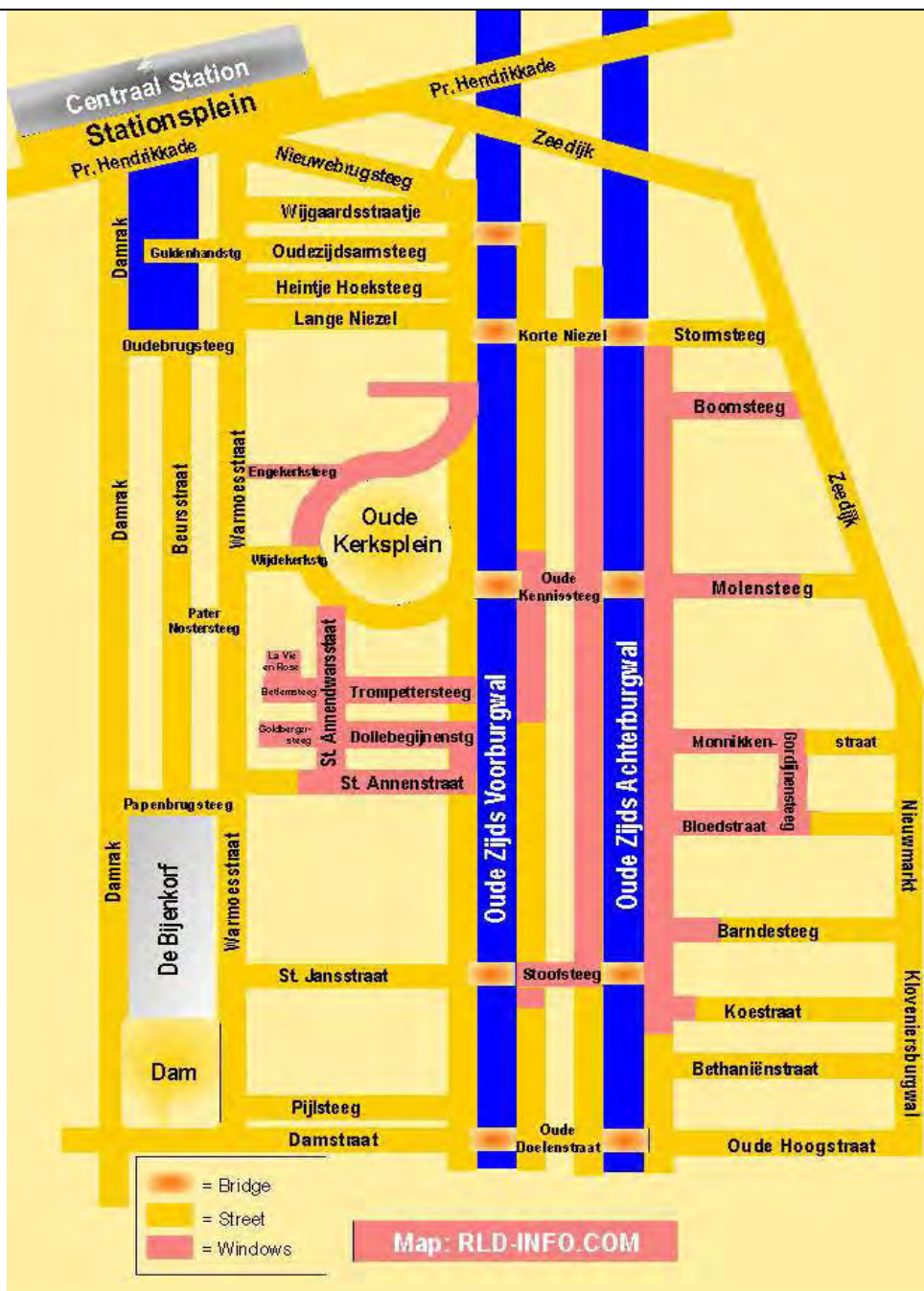

Πηγή: www.kipoka.gr

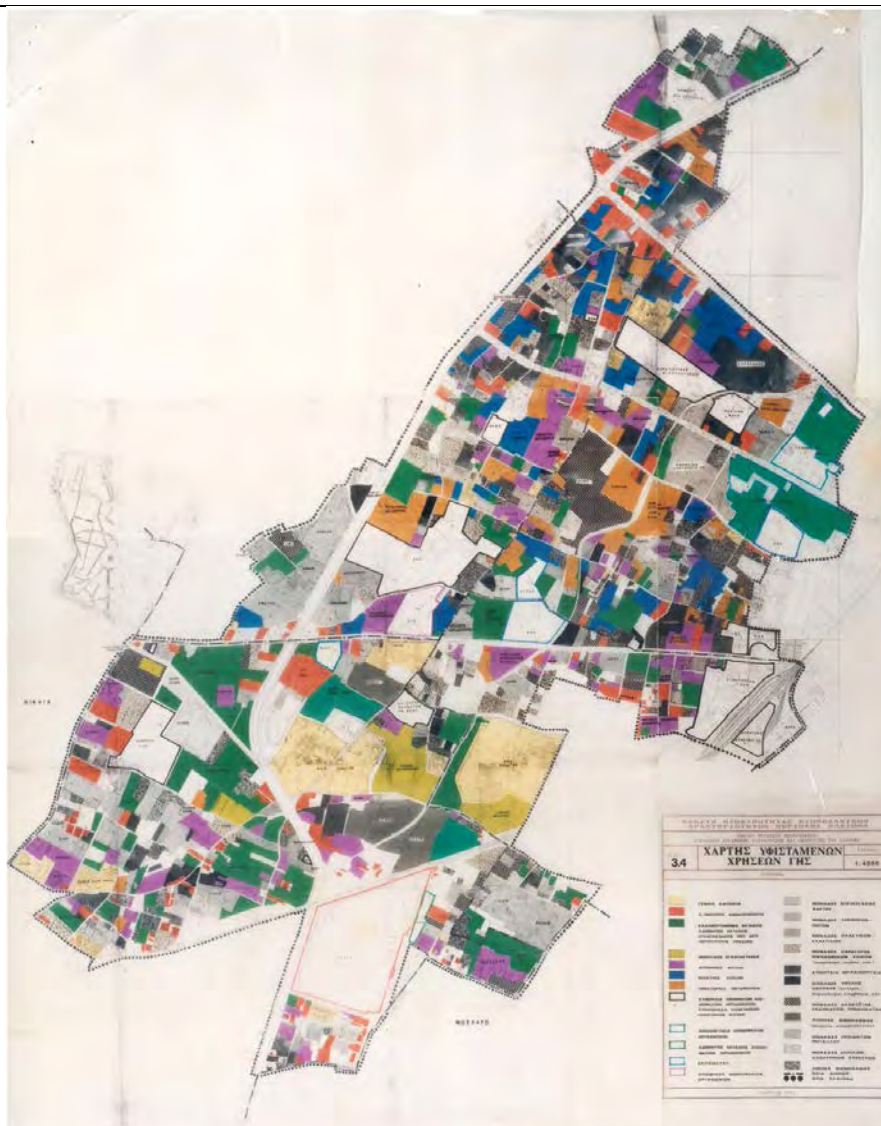
Χώροι εμπορικού σεξ στο κεντρικό Άμστερνταμ

To red-light district του Αμστερνταμ

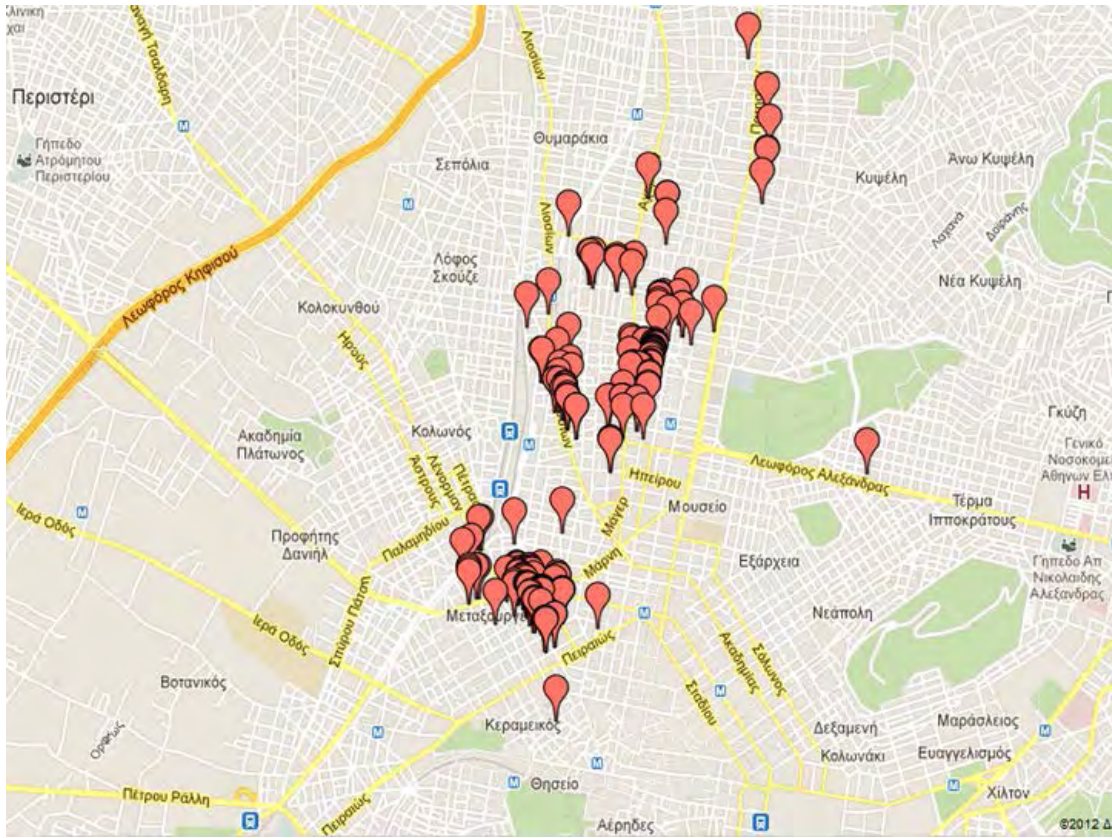

Εικόνα 16 Οι οίκοι ανοχής της Νεβάδα

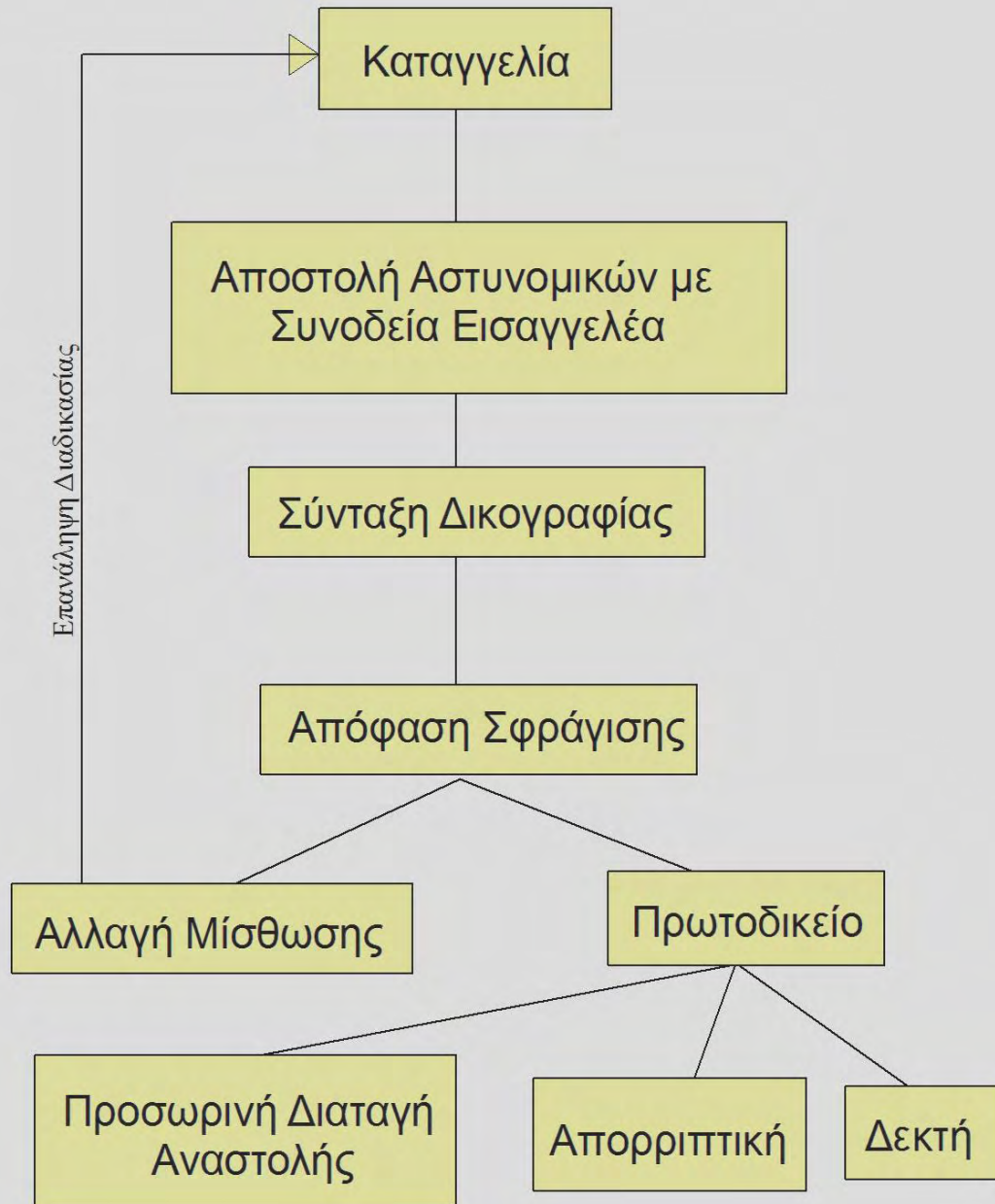

Χάρτης: Υφιστάμενες χρήσεις γης στον Ελαιώνα

Χάρτης χωροθέτησης οίκων ανοχής στην Αθήνα

Διάγραμμα 1: Διαδικασία σφράγισης παράνομου οίκου ανοχής

Φωτογραφίες οίκων ανοχής

Οδός Ιάσωνος

Μεταξουργείο – Οίκοι ανοχής

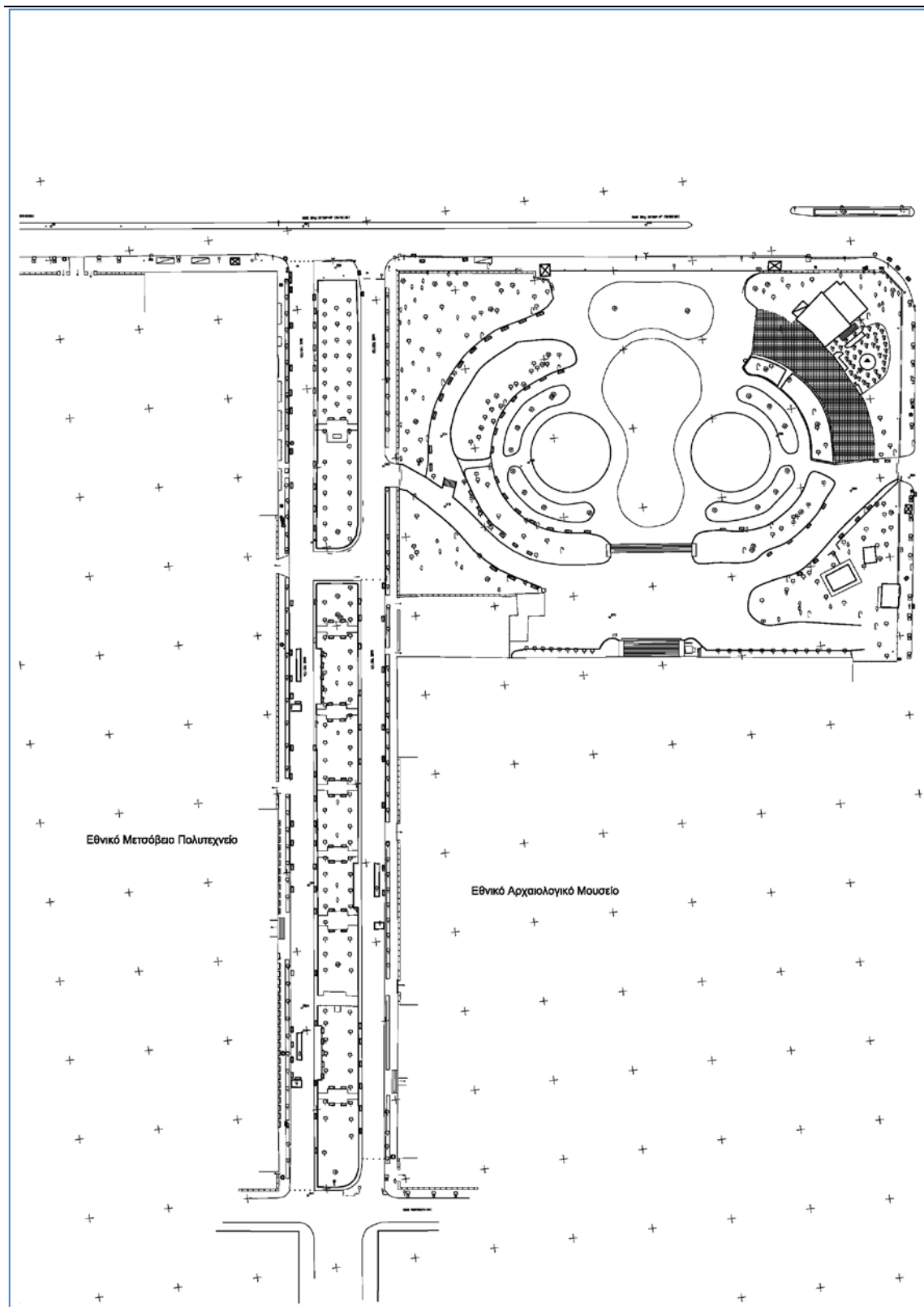

Πορνείο στη Νεβάδα

Πορνείο στο Άμστερνταμ

Τοπογραφική αποτύπωση οδού Τσιτσά

Φωτογραφίες από την Οδό Τοσίτσα

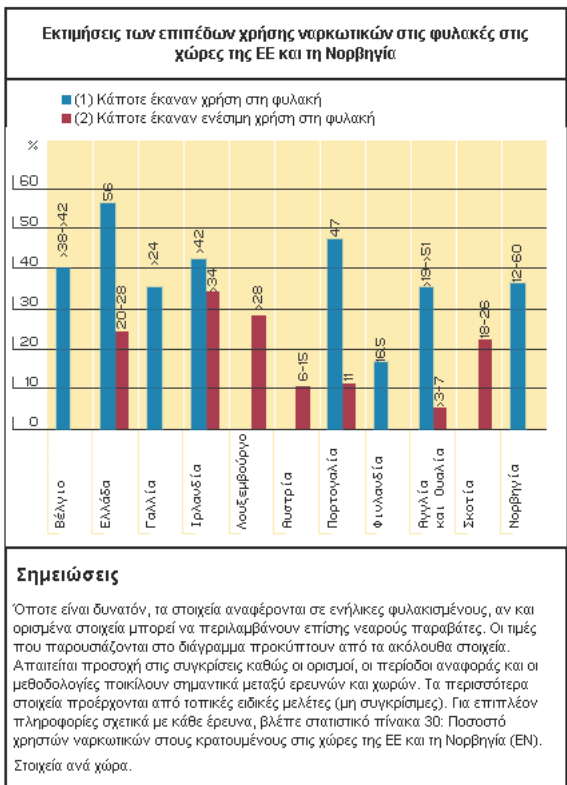
Η Συγκέντρωση

Και η Διακίνηση

Πεζόδρομος ή πρεζό - δρόμος !?!

Πηγή: <http://ar2003.emcdda.europa.eu/el/page038-el.html>

Απόφαση-πλαίσιο

την 19, Ιουλίου 2002

για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων

(2002/629/ΔΕΥ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και ιδίως το άρθρο 29, στοιχείο ε) του άρθρου 31 και το στοιχείο β) της παραγράφου 2 του άρθρου 34,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Επιτροπής (1),

Μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Το σχέδιο του Συμβουλίου, της δράσης και της Επιτροπής σχετικά με την άριστη δυνατή εφαρμογή των διατάξεων της συνθήκης του Άμστερνταμ για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (3), τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε 15 και 16 Οκτωβρίου 1999, τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Σάντα Μαρία ντα Φείρα της 19ης και 20ής Ιουνίου 2000, όπως απαριθμούνται στον πίνακα αποτελεσμάτων και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 19ης Μαΐου 2000 σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με νέα μέτρα στον τομέα της καταπολέμησης της εμπορίας γυναικών αναφέρουν ή απευθύνουν έκκληση για νομοθετική δράση κατά της εμπορίας ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένων κοινών ορισμών, τις επιβαρύνσεις και τις κυρώσεις.

(2) δράση 97/154/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Φεβρουαρίου 1997 σχετικά με την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών
(4) πρέπει να συνοδεύεται με περαιτέρω νομοθετική δράση οποία η απόκλιση των νομικών προσεγγίσεων των κρατών μελών και συμβάλλοντας στην ανάπτυξη μιας αποτελεσματικής αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.

- (3) Η εμπορία ανθρώπων είναι σοβαρή παραβίαση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και συνεπάγεται αδιάστακτες πρακτικές όπως η εκμετάλλευση και εξαπάτηση ευάλωτων προσώπων, καθώς και τη χρήση βίας, απειλών, δουλείας για χρέη και τον εξαναγκασμό.
- (4) Το πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Εμπορίας Προσώπων, ιδίως Γυναικών και Παιδιών, που συμπληρώνει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος αποτελεί ένα αποφασιστικό βήμα προς την κατεύθυνση της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα.
- (5) Τα παιδιά είναι πιο ευάλωτα και συνεπώς κινδυνεύουν περισσότερο να πέσουν θύματα.
- (6) Η δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα πρέπει να συμπληρώσει το σημαντικό έργο των διεθνών οργανισμών, ιδίως των Ηνωμένων Εθνών.
- (7) Είναι αναγκαίο να αντιμετωπιστεί το σοβαρό ποινικό αδίκημα που συνιστά η εμπορία ανθρώπων, όχι μόνο μέσω μεμονωμένης δράσης από κάθε κράτος μέλος, αλλά με μια συνολική προσέγγιση, που χαρακτηρίζεται από έναν ορισμό για τα συστατικά στοιχεία του κοινού ποινικού δικαίου σε όλα τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών. Σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, η παρούσα απόφαση-πλαίσιο περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων αυτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο και δεν υπερβαίνει ό, τι είναι απαραίτητο για το σκοπό αυτό.
- (8) Είναι αναγκαίο να καθιερωθούν κυρώσεις όσον αφορά τους δράστες, επαρκώς αυστηρές ώστε να καταστεί η εμπορία ανθρώπων μπορεί να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των πράξεων που θεσπίζονται για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, όπως η κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ, της 3ης Δεκεμβρίου 1998 για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος (5) και 98/733/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1998, σχετικά με την ποινικοποίηση της συμμετοχής

σε εγκληματική οργάνωση στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (6).

(9) Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο πρέπει να συμβάλει στην πρόληψη της εμπορίας ανθρώπων και την καταπολέμηση του φαινομένου αυτού, συμπληρώνει τις πράξεις που έχουν εκδοθεί στον τομέα αυτόν, όπως την κοινή δράση 96/700/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 29ης Νοεμβρίου 1996, για τη θέσπιση προγράμματος ενθάρρυνσης και ανταλλαγών μεταξύ των υπευθύνων για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών (7), η κοινή δράση 96/748/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 16 του Δεκέμβρη, 1996, με την επέκταση της εντολής που δόθηκε στη Μονάδα Ναρκωτικών της Europol (8), απόφασης 293/2000/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Ιανουαρίου 2000, για τον Ένα πρόγραμμα δράσης της Κοινότητας για τα προληπτικά μέτρα για την καταπολέμηση της βίας εις βάρος παιδιών, εφήβων και γυναικών (2000-2003) (Δάφνη) (9), δράση 98/428/ΔΕΥ του Συμβουλίου της 29 Ιουνίου 1998, περί ενός Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου (10), η κοινή δράση 96/277/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 22ας Απριλίου 1996, για τη δημιουργία ενός πλαισίου ανταλλαγής δικαστικών συνδέσμων, να επιτρέψουν τη βελτίωση της δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (11) και την κοινή δράση 98/427/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 29ης Ιουνίου 1998, σχετικά με την ορθή πρακτική κατά την αμοιβαία δικαστική συνδρομή σε ποινικές υποθέσεις (12).

(10) πρέπει να παύσει να ισχύει δράση 97/154/ΔΕΥ σχετικά με την εμπορία ανθρώπων.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΛΑΙΣΙΟ:

Άρθρο 1

Αδικήματα σχετικά με την εμπορία ανθρώπων για εργασία ή σεξουαλική εκμετάλλευση

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η υποκίνηση από τις ακόλουθες πράξεις:

η στρατολόγηση, μεταφορά, μετακίνηση, υπόθαλψη και εν συνεχεία παραλαβή ενός

προσώπου, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής ή μεταβίβασης του ελέγχου επί
όταν:

α) γίνεται χρήση εξαναγκασμού, βίας ή απειλής, συμπεριλαμβανομένης της απαγωγής,
ή

β) γίνεται από δόλο ή απάτη?

γ) υπάρχει κατάχρηση εξουσίας ή ευάλωτης θέσης, έτσι ώστε το πρόσωπο δεν έχει
πραγματική και αποδεκτή εναλλακτική λύση παρά να υποταγεί στην κατάχρηση, ή

δ) δίνονται ή λαμβάνονται πληρωμές ή οφέλη για να επιτευχθεί συναίνεση προσώπου
που έχει τον έλεγχο άλλου προσώπου,

εκμετάλλευσης του έργου ή των υπηρεσιών αυτού του προσώπου,
συμπεριλαμβανομένης τουλάχιστον της καταναγκαστικής εργασίας ή υπηρεσιών,
δουλεία ή παρόμοιες πρακτικές σε δουλεία ή υποτέλεια?

ή την εκμετάλλευση της πορνείας άλλων ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης,
περιλαμβανομένης της πορνογραφίας.

2. Η συναίνεση ενός θύματος εμπορίας ανθρώπων με σκοπό την εκμετάλλευση, που
προορίζεται ή δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν αναφέρονται τα μέσα που
αναφέρονται στην παράγραφο 1.

3. Όταν η συμπεριφορά που αναφέρεται στην παράγραφο 1 αφορά παιδί, ένα αδίκημα
που τιμωρείται ακόμη και αν αυτό δεν συνεπάγεται τα μέσα που αναφέρονται στην
παράγραφο 1.

4. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης-πλαισίου, ο όρος "παιδί" κάθε άτομο
κάτω των 18 ετών.

Άρθρο 2

Συνέργεια, συνεργία και απόπειρα

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλιστεί η ηθική αυτουργία, η υποβοήθηση, η συνεργία ή η απόπειρα διάπραξης αδικήματος που αναφέρεται στο άρθρο 1.

Άρθρο 3

Κυρώσεις

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 2 τιμωρείται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, οι οποίες δυνατόν να προκαλέσουν έκδοση.

2. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι τα αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 1, με μέγιστες ποινές φυλάκισης τουλάχιστον οκτώ ετών, εάν διαπράττονται σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) να θέσει σε κίνδυνο είτε εκ προθέσεως ή από βαριά αμέλεια της ζωής του θύματος?

β) διεπράχθη εναντίον θύματος ιδιαίτερος τρωτού. Να θεωρηθεί θύμα είναι ιδιαίτερα ευάλωτη, τουλάχιστον όταν το θύμα ήταν κάτω από την ηλικία της σεξουαλικής ενηλικίωσης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και το αδίκημα διαπράττεται με σκοπό την εκμετάλλευση της πορνείας άλλων ή άλλες μορφές σεξουαλικής εκμετάλλευσης, συμπεριλαμβανομένων των πορνογραφία?

γ) ότι η σοβαρή βία ή έχει προκληθεί βλάβη στο θύμα σοβαρών?

δ) διαπράττονται στο πλαίσιο εγκληματικής οργάνωσης, όπως ορίζεται στο 98/733/ΔΕΥ, ανεξαρτήτως του ύψους της ποινής που αναφέρονται σε αυτό.

Άρθρο 4

Ευθύνη των νομικών προσώπων

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει ότι τα νομικά πρόσωπα μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνα για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 2, που διαπράττονται προς όφελός τους από οποιοδήποτε πρόσωπο, που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου, το οποίο κατέχει διευθυντική θέση εντός του νομικού προσώπου, βάσει:

α) εξουσία αντιπροσώπευσης του νομικού προσώπου?

β) σε εξουσία λήψης αποφάσεων εξ ονόματος του προσώπου αυτού, ή

γ) την εξουσία άσκησης ελέγχου εντός του νομικού προσώπου.

2. Εκτός από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1, κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν ότι τα νομικά πρόσωπα μπορούν να υπέχουν ευθύνη όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από ένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, κατέστησε είναι δυνατόν για ένα πρόσωπο υπό την εποπτεία του νομικού προσώπου διαπράττει αδίκημα που αναφέρεται στα άρθρα 1 και 2 προς όφελος του νομικού προσώπου ή πρόσωπο που ενεργεί υπό την εξουσία του.

3. Η ευθύνη των νομικών προσώπων δυνάμει των παραγράφων 1 και 2 δεν θίγει την ποινική δίωξη κατά φυσικών προσώπων που είναι δράστες, ηθικοί αυτουργοί ή συνεργοί αδικήματος που αναφέρεται στα άρθρα 1 και 2.

4. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης-πλακίου νομικό πρόσωπο νοείται κάθε οντότητα που έχει τέτοιο καθεστώς βάσει του ισχύοντος δικαίου, πλην των κρατών ή άλλων δημόσιων οργανισμών κατά την άσκηση της δημόσιας εξουσίας και τους διεθνείς οργανισμούς του νόμου κοινό.

Άρθρο 5

Κυρώσεις κατά νομικών προσώπων

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει ότι ένα νομικό πρόσωπο που θεωρείται υπεύθυνο σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 τιμωρούνται με αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν χρηματικές ποινές ή διοικητικές κυρώσεις μπορεί να περιλαμβάνουν και άλλα τέτοια όπως:

- α) αποκλεισμό από δημόσιες παροχές ή ενισχύσεις, ή
- β) προσωρινή ή οριστική απαγόρευση άσκησης εμπορικής δραστηριότητας, ή
- γ) θέση υπό δικαστική εποπτεία?
- δ) η δικαστική διευθέτηση, ή
- ε) προσωρινό ή οριστικό κλείσιμο εγκαταστάσεων που χρησιμοποιούνται για τη διάπραξη του αδικήματος.

Άρθρο 6

Δικαιοδοσία και δίωξη

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεμελιώσει τη δικαιοδοσία του για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 2 όταν:

- α) το αδίκημα διαπράττεται εν όλω ή εν μέρει στο έδαφος του ή
- β) ο δράστης είναι υπήκοος, ή

γ) το αδίκημα διαπράττεται προς όφελος νομικού προσώπου εγκατεστημένου στο έδαφός του.

2. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να μην εφαρμόσει ή να εφαρμόσει μόνο σε ειδικές περιπτώσεις ή συνθήκες, τους κανόνες περί δικαιοδοσίας που καθορίζονται στα στοιχεία β) και γ) της παραγράφου 1, υπό τον όρο ότι το εν λόγω αδίκημα διαπράχθηκε εκτός του εδάφους του.

3. Κάθε κράτος μέλος το οποίο, σύμφωνα με τους νόμους του, δεν εκδίδει υπηκόους του, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να θεμελιώσει τη δικαιοδοσία του για τα αδικήματα που αναφέρονται στα άρθρα 1 και 2 και, όπου ενδείκνυται, τη δίωξη, όταν διαπράττονται από υπήκοό του εκτός της επικράτειάς του.

4. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν τη γραμματεία του Συμβουλίου και την Επιτροπή για την απόφασή της να εφαρμόσει την παράγραφο 2, αναφέροντας, ανάλογα με την περίπτωση, ειδικές περιπτώσεις ή περιστάσεις στις οποίες εφαρμόζεται η απόφαση.

Άρθρο 7

Προστασία και αρωγή στα θύματα

1. Τα κράτη μέλη απαιτούν έρευνα ή δίωξη για τα αδικήματα που καλύπτονται από την παρούσα απόφαση πλαίσιο, δεν εξαρτώνται από καταγγελία ή κατηγορία εκ μέρους του προσώπου που υπέστη το έγκλημα, τουλάχιστον στις περιπτώσεις όπου εφαρμόζεται διατάξεις του εδαφίου α) της παραγράφου 1 του άρθρου 6.

2. Θεωρείται ότι τα παιδιά που είναι θύματα ενός αδικήματος που αναφέρεται στο άρθρο 1, είναι ιδιαίτερα ευάλωτα θύματα κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 2, παράγραφος 4 του άρθρου 8 και της παραγράφου 1 του άρθρου 14 της απόφασης-πλασιού του 2001 / 220/JAI του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2001 σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων σε ποινικές διαδικασίες (13).

---

3. Όταν το θύμα είναι παιδί, τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα δυνατά μέτρα για το θύμα και την οικογένειά τους, να λαμβάνουν επαρκή βοήθεια. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη εφαρμόζουν στις οικογένειες αυτές, όποτε κρίνεται σκόπιμο και εφικτό, το άρθρο 4 της απόφασης-πλαίσιου 2001/220/ΔΕΥ.

Άρθρο 8

Εδαφική εφαρμογή

Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο εφαρμόζεται στο Γιβραλτάρ.

Άρθρο 9

Εφαρμογή της κοινής δράσης 97/154/ΔΕΥ

Δράση 97/154/ΔΕΥ παύει να ισχύει όσον αφορά την εμπορία ανθρώπων.

Άρθρο 10

Εφαρμογή

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσιου έως την 1η Αυγούστου 2004.

2. Τα κράτη μέλη, κατά την ημερομηνία που αναφέρεται στην παράγραφο 1, η Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων που μεταφέρουν στο εθνικό τους δίκαιο τις υποχρεώσεις που τους επιβάλλονται δυνάμει της παρούσας απόφασης-πλαίσιου. Με βάση την έκθεση που αντικατοπτρίζει τις πληροφορίες αυτές και γραπτή έκθεση της Επιτροπής, το Συμβούλιο, όχι αργότερα από 1 Αύγ 2005, σε ποιο βαθμό τα κράτη μέλη έχουν λάβει μέτρα για να συμμορφωθούν με την παρούσα απόφαση-πλαίσιο .

Άρθρο 11

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο αρχίζει να ισχύει την ημέρα της δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Βρυξέλλες, 19 Ιουλίου 2002.

Με το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

T. Pedersen

EE (1) C 62 E, 27.2.2001, σ.. 324.

(2) EE C 35 E, 28.2.2002, σ.. 114.

(3) EE C 19, 23.1.1999, σ.. 1.

(4) EE L 63 της 4.3.1997, σ.. 2.

(5) EE L 333 της 9.12.1998, σ.. 1, κοινή δράση όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την απόφαση-πλαίσιο 2001/500/ΔΕΥ (EE L 182, 5.7.2001, σ.. 1).

(6) EE L 351 της 29.12.1998, σ.. 1.

(7) EE L 322 της 12.12.1996, σ.. 7.

(8) ΕΕ L 342 της 31.12.1996, σ.. 4.

(9) ΕΕ L 34 της 9.2.2000, σ.. 1.

(10) ΕΕ L 191, 7.7.1998, σ.. 4.

(11) ΕΕ L 105 της 27.4.1996, σ.. 1.

(12) ΕΕ L 191, 7.7.1998, σ.. 1.

(13) ΕΕ L 82 της 22.3.2001, σ.. 1.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αγγελίδης, Μ., (2004) Οι Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Χωρική Ανάπτυξη: Μια μεγάλη πρόκληση για την Ευρώπη και την Ελλάδα, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Ε.Μ.Π, Αθήνα.

Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου Α., (1984) Εγχειρίδιο Εγκληματολογίας, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα.

Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου Α., (2000) «Ο νόμος 2734/1999 για «τα εκδιδόμενα με αμοιβή πρόσωπα» προσκρούει στα ανθρώπινα δικαιώματα και στις σύγχρονες αντιλήψεις», Ποινική Δικαιοσύνη, 3/2000

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, (2004) «Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών: Έκθεση για τις επιπτώσεις της βιομηχανίας του σεξ στην ΕΕ». Εισηγήτρια: Marianne Eriksson, A5-0274/2004

ΚΕΣΟ Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών,(2004) «Συνέντευξη Τύπου «Πορνεία και Ολυμπιάδα 2004. Ποινικοποίηση του Πελάτη. Θέση της Κοινωνίας των Πολιτών». Αθήνα

Κωστόπουλος Τ. & Τρίμης Δ. & Ψαρρά Α. & Ψαρράς Δ., (2002), «Το νομοσχέδιο για την καταναγκαστική πορνεία – Ελεύθερη αγορά ψυχών και σωμάτων», Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, Ιός της Κυριακής,

Λαγκαδάς Α., (1992) «Η Ελληνίδα στην Αρχαιότητα», Αθήνα

Λάζος Γ.,(2002) «Πορνεία και διεθνική σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα – 1. Η εκδιδόμενη», Καστανιώτη, Αθήνα

Λάζος Γ.,(2002) «Πορνεία και διεθνική σωματεμπορία στη σύγχρονη Ελλάδα – 2. Ο πελάτης», Καστανιώτη, Αθήνα

Λάζος Γ., (2002) «Διεθνική σωματεμπορία και εξαναγκαστική πορνεία στην Ελλάδα του 2002, με τη συνεργασία της Μ. Ζάννη», STOP NOW

Μαγγανάς Α., (1994.) «Τα εκδιδόμενα άτομα – Πορνεία: Παρέκκλιση ή παράβαση», Παπαζήση, Αθήνα

Μαγγανάς Α. & Λάζος Γ., (2000) «Η συμβολή του ποινικού δικονομικού δικαίου στην πάταξη του φαινομένου εκμετάλλευσης εκδιδομένων ατόμων», Ποινική Δικαιοσύνη, 10/2000

Μαγγανάς Α. & Γαβαλάκης Ν., (2000) «Η ποινικοποίηση της συμπεριφοράς του πελάτη εκδιδομένου ατόμου», Ποινική Δικαιοσύνη, 4/2000,

Ν. 1193/1981, «Περί της εξ αφοροδισίων νόσων προστασίας και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων»

Ν. 3032/1922, «Περί των μέτρων προς καταπολέμησιν των αφοροδισίων νοσημάτων, ως και περί ασέμων γυναικών»

Ν. 3459 /2006, « Κώδικας Νόμων για τα ναρκωτικά»

Πετρόπουλος Η., (1980) «Το Μπουρδέλο: ήτοι λαογραφική πραγματεία περί των εν Ελλάδι οίκων ανοχής και του πληρώματός αυτών», Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα

Πολυχρονόπουλος Δ. (2006) «Εικονικός χώρος – ένας νέος δημόσιος χώρος», Κείμενα Διδασκόντων του μαθήματος «Ψηφιακά συστήματα»

Ρέπρες Κ. (2010) «Γκετοποίηση τμήματος του ιστορικού κέντρου και οι συνέπειες του φαινομένου στην οικονομική ζωή της πόλης», Αθήνα, Ι.Τ.Ε.Π.

Τσίγκρης Α.,(1997) «Εμπορία και σεξουαλική εκμετάλλευση της γυναίκας : τα αποτελέσματα μιας έρευνας», Αθήνα – Κομοτηνή, εκδόσεις Σάκουλα

Φωτεινός Π., (1953) «Δύο διεθνή συνέδρια σχετικά με τα αφοροδισία νοσήματα και την πορνείαν», Αθήνα

Χατζή Τ., (1993) «Πουτάνα – δεκατρία χρόνια μετά», Αθήνα: Οδυσσέας

Ξενόγλωσση

Benjamin, W., (1994) «*Σαρλ Μπωντλαίρ: ένας λυρικός στην ακμή του καπιταλισμού*»,
μτφρ. Γ. Γκουζούλης, Αλεξάνδρεια, σ.18

CANTARELLA E., (1998) «*Οι γυναίκες της αρχαίας Ελλάδας*», μτφρ. Παν. Δ.
Δημάκης, Αθήνα

Castells M.(1996), «*Πόλη και Κοινωνία, τέσσερα κείμενα*», (επιμ.), Λαζαρίδης Π.. Νέα
Σύνορα, Αθήνα

ENGELS F., (1985) «*The origin of the family, private property and the state*»,
μετάφραση A. West, Penguin, Harmondsorth, 1985

EMKE – POULOPOULOS I., (2001) “*Trafficking in women and children: Greece, a
country of destination and transit*”, Αθήνα: IMEO

ERICSSON L., (1980) «*Charges against prostitution: An attempt at a philosophical
assessment*», *Ethics*, τ. 90, 1979-1980

FOUCAULT M., (1982) «*The Subject And Power*», *Power*, ed. J.D Faubion Penguin,
London.

REINSBERG C., (1999) «*Γάμος, Εταίρες και Παιδεραστία στην Αρχαία Ελλάδα*»,
μτφρ. Γεωργοβασίλης Γ., Αθήνα

HOLSOPPLE K., (1999) «*Pimps, tricks and feminists*», *Women’s Studies Quarterly*,
1&2/1999

Maxim Institute, «*Effective Prostitution Law Reform*» στο
www.maxim.org.nz/prb/betterway.html, [πρόσβαση 24 Ιουλίου 2008]

McLEOD E., (1982) «*Women working: Prostitution now*», Groom Helm, London

---

McLEOD E., (1980) «Man-made laws for men? Street prostitutes' campaign against control», *The normal and the deviant*, London: Croom Helm

MOSSE C., (2002) «*Η γυναίκα στην αρχαία Ελλάδα*», μτφρ. Αθ. Στεφανής, Αθήνα

RAYMOND J., (2003) «*Ten reasons for not legalizing prostitution and a legal response to the demand for prostitution*», στο FARLEY M. (επιμ.), *Prostitution, trafficking and traumatic stress*, Haworth Press, Binghampton,

SYMANSKI R., (1974) «*PROSTITUTION IN NEVADA*» στο *Annals of the Association of American Geographers*

SHRAGE L., (1994) «*Moral dilemmas of feminism: Prostitution, Adultery, and Abortion*», Routledge, New York, London, σελ. 146

Ηλεκτρονική βιβλιογραφία

<http://el.wikipedia.org>, [τελευταία πρόσβαση 24 Ιουλίου 2011]

www.urbandigit.org/index.aspx, [πρόσβαση 30 Ιουλίου 2011]

<http://www.cityofathens.gr/ypiresies/oikonomikes-ypiresies/dieythynsi-emporiou-anaptiksis> , [πρόσβαση 5 Δεκεμβρίου 2011]

<http://www.nvbrothels.net/maps.htm>, [πρόσβαση 15 Δεκεμβρίου 2011]

<http://ar2003.emcdda.europa.eu/el/page038-el.html> , [πρόσβαση 10 Ιανουαρίου 2012]

<http://xstream.gr/bourdela-studio-oikoi-anoxis/studio-oikoi-anoxis>, [πρόσβαση 5 Μάρτιου 2012]

<http://www.patriotaki.com>, [πρόσβαση 24 Φεβρουαρίου 2008]

www.bourdela.com, [πρόσβαση 5 Μάρτιου 2012]

www.kipoka.gr, [πρόσβαση 23 Μάρτιου 2012]